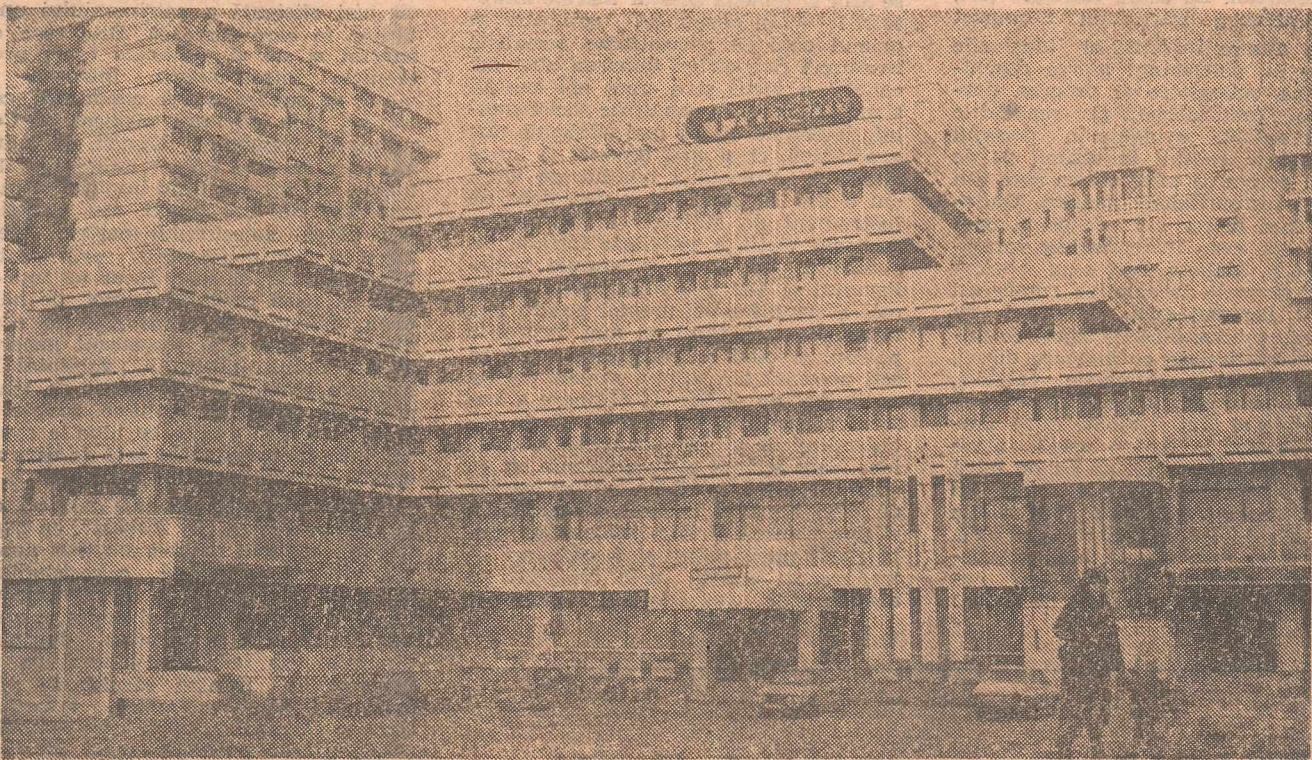

flacăra

Săptămânal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVIII
6 (1755)
VINERI
10 februarie
1989

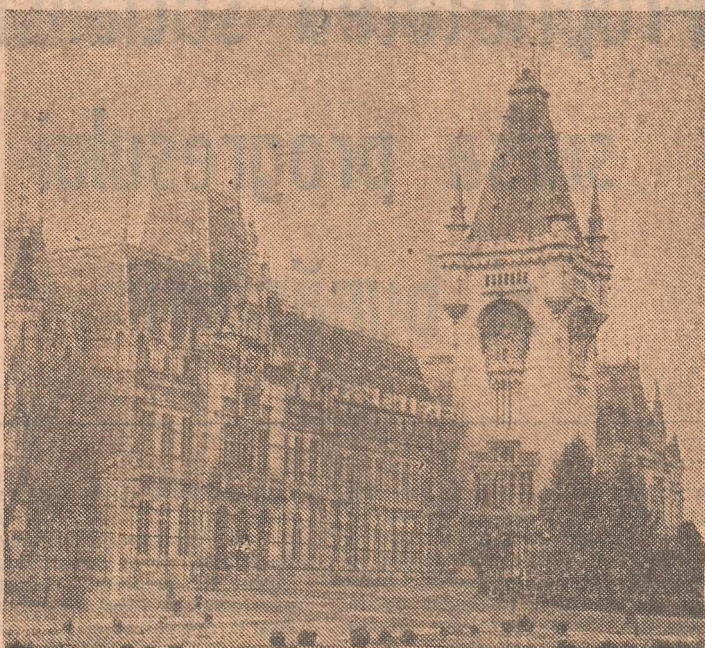
Iașul — vatră de muncă, de creație și spirit

Înălțînd istoria

Dacă Miron Costin proclama cu mîndrie și justificat patriotism „Nasc și în Moldova oameni”, de fapt oameni vrednici și înzestrați se născuseră și se nășteau și în Muntenia, și în Ardeal, și în Banat și în Dobrogea, numai că nici unul dintre ei nu nimerise vorba norocoasă a cronicarului pentru a defini această realitate și a o păstra pentru totdeauna în memoria colectivității, inspirindu-i curajul de a se scruta și a-și evalua cu exactitate propriile forțe. Fiindcă istoria românilor — ca, dealtfel, istoria oricărui neam — este, printre altele, și istoria zbuciumată și pasionantă a dobîndirii încrederii în propriile posibilități de a se împlini la cel mai înalt nivel în toate activitățile umane. Iar această luptă cu complexele de tot felul n-a fost și nu este cu nimic mai puțin spectaculoasă decît bătăliile armate pe care ei le-au purtat, în urma cărora, cu jertfă și eroism, și-au cucerit independența și libertatea. Niciodată cel care n-are conștiința valorii lui și conștiința apartenenței la o colectivitate cu mari resurse de exprimare nu va fi capabil de fapte pe măsura înzestrării sale. Niciodată cel care va rămîne în expectativă, mut de admirație în fața faptelor mărețe ale altora, nu va fi, la rîndul lui, în stare de astfel de fapte. Dimpotrivă, realizările altora trebuie să-l mobilizeze, să-i trezească ambiția de a nu rămîne mai prejos și-a se complăce în mediocritate, trebuie să-i inculte sentimentul că omul poate să atingă orice țel dacă și-l propune și se angajează cu toată ființa ca să-l atingă. Dezvoltarea unei țări, înflorirea civilizației ei materiale și spirituale nu sînt, n-au fost niciodată și nici n-au cum să fie un dar, n-au venit nimănui, de cînd există semîința omenească, din cer, ca o ofrandă așteptată în mod legitim. Fiecare treaptă pe care au urcat-o popoarele lumii a însemnat multă trudă și sacrificii incommensurabile. Cu atît mai mult, în acest sfîrșit de secol și de mileniu, nimeni nu mai așteaptă cu brațele încrucișate ca dezvoltarea să fie rodul unui act generos din partea cuiva. De aceea este impresionant efortul de azi al poporului român care, mai ales după 1965, cînd i s-a accentuat încrederea în propriile lui puteri, își făurește un destin pe potiră ăstestinelor unor popoare harnice și cutezătoare.

În acest număr prezentăm cîțiva din minunații oameni ai Iașului care sînt angajați, cu toată ființa, în opera de edificare materială și spirituală a județului lor. Dar pe întreg cuprinsul patriei noastre socialiste muncitori, țărani, cărturari sînt angrenați în acest uriaș mecanism pus în mișcare pentru a ridica țara pe noi culmi de civilizație și progres. Astfel încît, cu mîndrie putem să exclamăm, fără să cădem deloc în păcatul ridicol al truției: „Nasc și în România oameni!”

Din cuprinsul revistei:

Izbinzile de pînă acum —
temelia împlinirilor viitoare

pagina 3

Noile vîrste ale Boicilului

pagina 17

Titlul acestui reportaj ar fi putut reproduce pe cel al unei poezii semnate de un autor (incă !?) necunoscut — din punct de vedere poetic, căci altfel, este; și vom vedea cum. Iată primele versuri din Odă Legii lui Ohm: „Veșnică slavă ție, ampermetru, Tu, cel legat în serie-n circuit, Tu, de amperi măsurător iubit, Ce funcționezi etern la milimetru”.

...În anul 1963, o anume Dorina Mărgineanțu dădea examen, cu brio, la secția regie-teatru a Institutului de Teatru și Cinematografie I.L. Caragiale; reușita admiterii la acest institut nu i-a dat prea multe satisfacții, din anumite motive nu a reușit să urmeze cursurile secției mult visate, a rămas însă cu

acel „hobby”, cel al regiei... Și iată-o, astăzi, pe această femeie, plină, relativ scundă și purtînd ochelari cu mari dioptrii, fer-

Poezie și informatică

mecătoare în cel mai bun sens al cuvîntului, directoare a Liceului de matematică-fizică nr. 1 Timișoara, secția INFORMATICĂ.
Zîmbind, Dorina Mărgineanțu

Puternic imbold pentru hărnicia țăranimii cooperatiste

Presa de ieri a informat despre noile măsuri adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., privind retribuirea în natură și perfecționarea sistemului de retribuire în acord global în cooperativele agricole de producție. Aceste măsuri, propuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, prevăd mărirea fondului de cereale destinat retribuirii în natură după cum urmează: la culturile de grâu și porumb, fondul de retribuire în natură va fi de 14 la sută în zona I și 16 la sută în zona a II-a, față de 10 și, respectiv, 12 la sută cît erau prevăzute în actualele reglementări. La legume, fondul de retribuire în natură se majorează la 30 la sută pentru ambele zone față de 20 la sută cît era pînă în prezent.

De asemenea, s-au adus îmbunătățiri întregului sistem de retribuire în natură ca o parte a retribuiției generale a țăranimii cooperatiste. În ceea ce privește retribuiția în bani a cooperatorilor aceasta se va realiza, în continuare, conform prevederilor în vigoare, în raport de munca depusă.

Noile măsuri adoptate, se arată în comunicatul dat publicității, vor conduce la creșterea cantităților de cereale și legume care vor fi repartizate pentru retribuirea în natură. În condițiile realizării planului acestea vor fi mai mari cu 550 mii tone la grâu, 310 mii tone la porumb și în mod corespunzător și la alte produse. S-a stabilit ca din cerealele destinate retribuirii în natură să se asigure pentru consumul alimentar și pentru furaje cîte 150 kg grâu și 150 kg porumb fiecărui cooperator care participă efectiv la muncă, membrilor de familie, aflați în întreținerea acestora, precum și pensionarilor C.A.P., de aceste cantități urmînd să beneficieze circa 5 milioane de persoane. Cantitățile de grâu și porumb rămase după acoperirea necesarului alimentar vor fi repartizate suplimentar cooperabilor care au participat efectiv la muncă, în funcție de numărul de norme realizat, de contribuția adusă la îndeplinire și depășirea producțiilor planificate. La aceste cantități se adaugă producțiile obținute de cooperatori pe lotul personal, în acest fel asigurîndu-se circa 800 — 900 kg cereale de persoană. Fiecare familie va dispune de o cantitate suficientă de grâu și porumb pentru consumul propriu cît și pentru creșterea și îngrășarea unui număr sporit de animale.

Noile măsuri privind perfecționarea sistemului de retribuire în natură a țăranimii cooperatiste, împreună cu recentele majorări ale retribuițiilor și ale pensiilor, se înscriu, prin caracterul lor profund umanist, în ansamblul preocupărilor permanente ale partidului, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru sporirea continuă a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, privind dezvoltarea multilaterală a țării, ridicarea continuă a nivelului de trai și a gradului de civilizație al întregului nostru popor.

Primate cu bucurie și recunoștință de toți lucrătorii ogoarelor, de întreaga națiune, măsurile adoptate reverberază un larg și puternic ecou în rîndul țăranimii cooperatiste care, așa cum și-a exprimat convingerea Comitetul Politic Executiv, va însemna o dăruire sporită, un întărit spirit de ordine și disciplină în muncă în vederea obținerii unor producții vegetale și animale tot mai mari, la nivelul prevederilor de plan și al cerințelor noii revoluții agrare, creșterea contribuției agriculturii la progresul țării, la bunăstarea întregului popor.

mă va conduce într-o lume situată pe doar cîteva etaje, cuprinzînd 800 elevi (între 14 și 18 ani) și 30 (deocamdată) calculatoare; vom fi însoțiți de către Angela Adam (director cu problemele educative) și Maria Sorinchescu (tehnician instructor, fostă elevă a acestui liceu, absolventă în 1975), vom pătrunde împreună în clase de curs sau ore practice și, culmea!, explicațiile însoțitoare mele vor însemna, în cele mai multe dintre cazuri: tăcere... (Vorbiți cu ei, cu acești copii minunați — mi se va spune — vă vor spune totul !)... „Veșnic slăvit fii și tu, rezistor,

(Continuare în pag. 19)

HORIA PATRAȘCU

Teze fundamentale din gândirea președintelui Nicolae Ceaușescu

Cu 41 de ani în urmă, în iunie 1948, poporul nostru, sub conducerea glorioasă a partidului nostru, a înfăptuit printr-un act de proporții, cu largi implicații în destinul țării noastre, o nouă ordine în sfera relațiilor de producție. Naționalizarea industriei, băncilor, transporturilor și comerțului avea să ducă în fapt la lichidarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție și la instituirea în cadrul economiei naționale a unei proprietăți de tip nou, proprietatea socialistă.

Acest memorabil eveniment, de importanță crucială pentru viitorul României, a fost salutat printr-o explozie de entuziasm și de către muncitorii fostei uzine Malaxa, care, — așa cum am avut prilejul să o aflăm de la tovarășii mei mai vîrstnici — au organizat de îndată un mare miting, exprimîndu-și totala lor adieziune pentru acest act de dreptate, pentru această mare cucerire a clasei noastre muncitoare, devenită stăpîna propriului ei viitor.

Bază generalizată a orînduirii noastre, sursa propășirii întregului popor, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție a creat relații de tip nou între oameni, a dat naștere convergenței intereselor fundamentale ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Poziția egală față de mijloacele de producție a constituit elementul hotărîtor al asigurării egalității sociale, alimentînd interesul comun pentru dezvoltarea proprietății socialiste, mai bună gospodărire a resurselor materiale și umane. Pe cuprinsul României se realiza astfel o nouă dimensiune politică, economică, morală și socială, clasa muncitoare bucurîndu-se de privilegiul unei triple calități: cea de producător, de beneficiar și de stăpîn deplin asupra mijloacelor de producție. Pe fundamentul acestei realități, prin alianța clasei muncitoare cu țărînia, cu celelalte categorii sociale, se realizau condiții calitativ noi pentru întărirea neîncetată a unității și coeziunii întregii națiuni socialiste. Se creau astfel toate premisele pentru

ca, ulterior, în România să se înfăptuiască o economie socialistă unitară, ce avea să marcheze victoria deplină a socialismului în toate sectoarele de activitate, lichidarea pentru totdeauna a claselor exploatare, abolirea exploatarei omului de către om, afirmarea principiilor socialiste în viața țării. Subliniind însemnătatea istorică a înfăptuirii economiei socialiste unitare ca temelie a mărețelor înfăptuiri ale poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat următoarele: „Acum trebuie să spunem deschis, tovarăși, că fără realizarea unei economii unitare, socialiste, nu am fi putut obține aceste mărețe realizări — atât în industrie cît și în agricultură. Trebuie să fim pe deplin conștienți că edificarea socialismului poate fi înfăptuită numai în condițiile realizării proprietății întregului popor sau cooperatiste, a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție”. Într-adevăr, așa cum a dovedit-o cu prisosință intrarea României în evul său socialist și în mod deosebit perioada inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — caracterul unitar al economiei noastre decurge din unitatea și indivizibilitatea complexului economiei naționale, bazate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, din unitatea procesului reproducției largite, din unitatea de voință și de scop a întregii noastre națiuni.

Astăzi știm prea bine din propria noastră experiență ca și din cea a altora că, în baza proprietății socialiste, membrii societății devin în fapt subiecți care cooperează activ în calitatea lor de proprietari. Cu toții au posibilitatea de a beneficia echitabil de bogăția obținută și în principiu nici unul nu dispune de condiții obiective, materiale pentru a acționa împotriva celorlalți. E adevărat, uneori, înțelegerea greșită, unilaterală a raporturilor de proprietate se traduce în mentalități dăunătoare. Dar acestea sînt cazuri izolate împotriva cărora membrii colectivului de muncă acționează drastic și fără întârziere. Dar în marea majoritate a cazurilor, raporturile socialiste de muncă generează interesul colectiv, aspirațiile comune, colaborarea, înțelegerea, confraternitatea de idei și identitatea de vederi. Ele de-

termină deopotrivă o nouă calitate a muncii și umanizarea ei dar despre aceasta îmi voi îngădui să vorbesc cîteva rînduri mai jos.

Ce a însemnat și înseamnă în destinul țării și pentru calitatea vieții proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție? La această întrebare poate răspunde orice om al muncii, orice cetățean. La scara întregii țări, sub conducerea Partidului Comunist Român, munca înfrățită și idealurile comune au determinat marea deschidere spre cunoaștere și progres, dezvoltarea multilaterală și realizările fără precedent, evidente în peisajul României în special în ultimii 23 de ani. Eu doresc să aduc cîteva date din istoricul întreprinderii noastre. Unitatea la care lucrez s-a desprins, cum se știe, din fosta întreprindere capitalistă S.A.R. Malaxa. Aici s-au fabricat în 1928 primele locomotive românești cu abur, iar mai apoi, începînd cu 1934, s-au produs diferite tipuri de autotoare feroviare cu motoare diesel, autotoare și vagoane de călători, diferite aparate și utilaje, oțeluri speciale aliate și țevi laminate după procedeul Stiefel. A fost o uzină mare pentru acele vremuri, dar cît de mică ne apare ea astăzi în comparație cu întreprinderea „23 August” din zilele prezentului! Întreprinderea noastră, deci a celor care sîntem aici proprietari, beneficiari și producători, cuprinde în fapt patru unități distincte:

aplicate, încadrat cu specialiști de înaltă calificare pentru toate lucrările de profil.

Sîntem mîndri de această avere a întreprinderii noastre care ne reprezintă în primul rînd pe noi și se constituie în cartea de vizită a unității pe care figurează emblema firmei noastre. Se va pune poate întrebarea ce anume se află la temelia acestor mărețe înfăptuiri? Vom răspunde, amintind în primul rînd că proprietatea socialistă înseamnă deopotrivă făurirea unei noi calități a vieții și a unei noi calități a muncii, care, în condițiile socialismului, devine nu numai mai eficientă, mai productivă, ci și mai umană. O lungă istorie a exploatarei omului de către om a tîns să facă din muncă doar un instrument de obținere a mijloacelor necesare vieții, o activitate forțată, înstrăinată. Or, între misiunile socialismului se află și schimbarea structurală a semnificației muncii pentru om, umanizarea ei. Cînd nu mai lucrezi la patron, și cînd ai conștiința clară că ești propriul tău stăpîn, munca devine nu numai un mijloc de obținere a bunurilor necesare, ci și o sursă de satisfacții și de afirmare umană. Această idee, care apăsă atît de stranie cu un secol în urmă, cînd ea a fost rostită de Karl Marx, a devenit o realitate a zilelor noastre. Tripla calitate de proprietari, producători și beneficiari se traduce nu numai prin dragostea și atașamentul personalului muncitor

socialiste față de celelalte tipuri de societăți, prin promovarea formelor de autogovernare de către oamenii muncii înșiși. Acest lucru are, evident, rolul de a întări și mai mult sentimentul oamenilor muncii de stăpîni asupra tuturor bunurilor materiale din societatea noastră, răspunderea lor pentru buna lor gospodărire, apărarea și dezvoltarea avutului obștesc, administrarea cît mai eficientă a patrimoniului unităților în care lucrează. Este ceea ce simțim zi de zi, deoarece toate problemele întreprinderii, întreaga ei viață se subordonează conducerii colective, prin cuvîntul răspicat al Comitetului Oamenilor Muncii, al Adunărilor Generale, fiecare muncitor, tehnician sau inginer fiind implicat și răspunzător de mai binele sau greseliile din cadrul colectivului nostru. Acest lucru a fost demonstrat prin proba timpului, timpul ne-a făcut să înțelegem că totul depinde de noi, de hărnicia, talentul și buna noastră credință, că așa cum secretarul general al partidului nostru a subliniat în repetate rînduri — dispunem de toate condițiile materiale, politice, sociale și morale, pentru a duce cu bine la capăt sarcinile încredințate și față de care ne exprimăm cu franchețe opțiunile.

Tocmai de aceea pentru noi cei de la Întreprinderea „23 August”, ca pentru toți oamenii muncii din țara noastră, viitorul reprezintă o certitudine. El se va naște pe trunchiul prezentului, prin destoinicia unui popor, a unei națiuni ce și-a demonstrat din plin virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat, în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid și popor. Oamenii muncii de la „23 August” s-au bucurat de altfel în repetate rînduri de privilegiul și de marea cinste de a primi vizita conducătorului partidului și statului nostru, de a dialoga nemijlocit cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe această bază de a trasa cu limpezime și temeritate contururile viitorului. Astfel, conform orientărilor desprinse din cuvîntarea secretarului general al partidului la Adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii, s-a întocmit o Hotărîre-Program. În baza acestui document specializarea întreprinderii „23 August” în cincinalul actual se va realiza prin: creșterea de trei ori a producției de motoare diesel cu puteri între 450 și 1 500 CP; modificarea structurii sortimentale a producției și creșterea gradului de specializare; dezvoltarea și diversificarea producției de compresoare potrivit cerințelor economiei naționale și asigurarea ofertei de export; dezvoltarea fabricației de locomotive diesel electrice cu puteri pînă la 2 400 CP și a aparatajului de frînă pentru vagoane și locomotive; creșterea capacității unor sectoare de producție prin punerea în funcție a noilor investiții; utilizarea eficientă a fondurilor fixe; creșterea productivității cu 200 la sută.

Sîntem tocmai de aceea hotărîți să veghem cu strășnicie la apărarea proprietății noastre socialiste, să ducem peste țări și mări renumele firmei la care lucrăm, să avem în permanență în vedere că sîntem stăpîni și beneficiarii acestei imense avuții, pe care, ca producători, sîntem datori să o îmbogățim prin calitate, că trebuie să facem totul ca în laboratoarele inteligenței și prin diligențele bunului gospodar să se nască produse la cele mai înalte cote ale exigenței mondiale. Proprietatea socialistă este bunul nostru cel mai de preț! Memorabile în acest sens rămîn cuvintele încărcate de adevăr rostite recent de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „...sînt ferm convins că numai în măsura în care clasa muncitoare își va îndeplini misiunea sa istorică — de a realiza o nouă orînduire, mai dreaptă și mai bună, fără exploatare, cu o orînduire în care muncitorimea și toți ceilalți oameni ai muncii vor rămîne stăpîni pe mijloacele de producție — numai așa clasa muncitoare va avea un viitor demn, liber, un viitor de bunăstare și fericire, împreună cu întreaga națiune”.

MARIAN AVRAM

Erou al Muncii Socialiste
Întreprinderea „23 August”
București

Proprietatea socialistă sursa progresului și bunăstării

Fabrica de locomotive — este una din cele mai mari din Europa și de pe banda sa de montaj ies trei locomotive la două zile. Utilajul de cale ferată se produce la cererea beneficiarilor pentru orice ecartament, începînd de la 600 mm și pînă la ecartamente foarte largi. Între produsele principale: locomotivele diesel cu transmisie hidraulică pentru puteri de 180—2 400 CP, locomotive diesel cu transmisie electrică pînă la 2 000 CP, autotoare, inclusiv echipamentul lor de frînă. **Fabrica de motoare diesel** — realizează astăzi motoare cu puteri între 250 și 1 500 CP cu 6, 8 și 12 cilindri, avînd la bază licențe prelucrate și modernizate în cadrul întreprinderii noastre. Gama largă de turajii permite folosirea acestora pentru echiparea unor produse cu deosebită complexitate, precum grupuri de foraj, locomotive, grupuri generatoare staționare de curent, vehicule de mare tonaj, nave fluviale și altele. În cincinalul 1985—1990 capacitatea acestei fabrici va atinge o producție de 10 000 motoare pe an. **Fabrica de utilaje tehnologice complexe**, alcătuită din 4 sectoare de activitate distincte, realizează utilaje pentru industria metalurgică, compresoare cu cilindri compuși, gazo-motocompressoare pentru industria chimică și cea extractivă. Compresoarele realizate în prezent beneficiază de îmbunătățiri și specializări continue, în nomenclator figurînd compresoare pentru hidrogen, gaze de sondă, amoniac, hidrogen sulfurat etc. Gama de puteri de pînă la 6 000 CP asigură comprimarea gazului în una, două sau trei trepte pînă la presiuni de 350 bari. **Fabrica de piese turnate și foraje** are o producție anuală de peste 70 000 tone piese turnate din oțel, fontă, neferoase și piese forjate. Aici există și un serviciu de concepție pentru tehnologiile

față de locul de muncă, ci deopotrivă prin actul colectiv de creație, prin marea desfășurare de forțe în domeniile invenției și inovațiilor, știut fiind faptul că în trecut asemenea preocupări erau cu totul străine muncitorilor. Astfel, între 1983 și 1988, prin aplicarea în producție a celor 45 de invenții și a celor 513 inovații, s-a obținut o eficiență economică estimată la nu mai puțin de 216,7 milioane lei. Deosebit de semnificativi se dovedesc și alți indicatori: în comparație cu anul 1965, producția-marfă a crescut de 5,3 ori, exportul total de 7,9 ori, productivitatea la producția-marfă de 3,9 ori.

Proprietatea socialistă, ca existență obiectivă, se traduce în practica zilnică și prin materializarea principiului autoconducerii ca esență a democrației muncitorești, revoluționare. Proprietatea socialistă face din omul muncii un partener colectiv, asociat în mod egal în orice activitate, ceea ce determină ca și sub raportul actului de conducere el să apară în aceeași măsură ca partener egal, ca factor al creativității sociale, al progresului istoric. Natura socialistă a proprietății îl implică pe omul muncii nu ca „salariat” al unei întreprinderi căreia îi oferă în schimb forța lui de muncă, ci ca factor cu depline drepturi de proprietar și conducător, chemat să contribuie la satisfacerea din ce în ce mai eficientă a cerințelor societății, a funcției sociale pe care respectiva unitate social-economică, implicit el, a preluat-o. Astfel, forma de proprietate specifică României socialiste face ca afirmarea principiului autoconducerii să apară ca un fenomen cu determinare obiectivă, ca un proces istoricește necesar. Lărgirea continuă a democrației socialiste, a cărei expresie deosebit de elocventă este tocmai realizarea autoconducerii — dovedește superioritatea societății

Izbînzile de pînă acum — temelia împlinirilor viitoare

Viața politică internă a țării este marcată, la fiecare început de an, de publicarea Comunicatului cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul încheiat. Este bilanțul muncii poporului adus la cunoștință și în conștiința poporului. Este actul politic firesc al unui guvern democratic într-o țară profund democratică, unde dreptul constituțional fundamental la muncă al fiecărui cetățean se împletește elementar cu datorită participării și implicării la sporirea avuției naționale și de aici recunoașterea dreptului de a afla, de a ști ce s-a realizat și ce nu din programele stabilite de partid și de stat și pe care le-a validat și acceptat prin numeroasele forme instituționalizate puse la îndemînă. În calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari a tot ceea ce există și se edifică în România de azi, oamenii muncii sînt chemați să știe, dar mai ales să reflecteze asupra tuturor articulațiilor unei asemenea sinteze. Cunoașterea bilanțului unui an de muncă la scara țării presupune, de aceea, implicarea de la sine a conștiinței individuale și colective, determinînd conduite viitoare, evaluarea critică a ceea ce nu s-a împlinit ori s-a împlinit prin alte căi, mijloace și eforturi decît cele scontate, fiind premisa unei noi gândiri și acțiuni.

Comunicatul asupra anului economic-social 1988 prezintă pentru noi toți semnificații specifice, este bilanțul celui de al treilea an al cincinalului 1986—1990, etapă cu obiective complexe, cu obiective majore, istorice, de răscruce stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, de Tezele din aprilie, emenate de gîndirea și acțiunea revoluționară, patriotică, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, vizînd saltul calitativ plurivalent al societății românești, vizînd eficientizarea cît mai rapidă și radicală a tuturor domeniilor de activitate economico-socială, ceea ce va permite situarea României, la sfîrșitul acestui cincinal, în rîndul țărilor mediu dezvoltate ale lumii. Este platforma de pe care se impune să citim, să analizăm, să înțelegem, să reținem fiecare cifră, fiecare procent, fiecare fenomen, fiecare metamorfoză, fiecare plus și fiecare minus cuprinse în Comunicat. Ele ne ajută să descifrăm liniile-forță, idelle-pivot, semnificațiile-cumul ale noului bilanț iar de pe treapta lui să facem alți pași pentru Cetatea noastră pentru Patria noastră.

Demografic

Cifra e limpede, am trecut de mult de 23 de milioane. La sfîrșitul lui 1988, populația României a fost cu 333.000 locuitori mai mulți decît la sfîrșitul anului 1985. O creștere demografică de circa 100.000 de oameni pe an. Este importantă pentru tinerețea, vigoarea și viitorul națiunii noastre. Se pune însă neapărat, în relație cu o altă cifră, de la capitolul ce aparține, de regulă, nivelului de trai. Politica partidului nostru în domeniul demografiei și natalității incumbă ocrotirea mamei și copilului, incumbă numeroase avantaje create familiei tinere și femeilor cu copii, direcționarea unor sume importante de la buget ca alocații pentru copii și ajutoare pentru mame, plus o mulțime de alte prevederi sociale, școlare, sanitare.

Populația ocupată în activitatea economico-socială a ajuns la 11 070 000 din care circa 72 la sută lucrează în industrie și celelalte ramuri neagricole, ceea ce înseamnă că aproape jumătate munceste, ceea ce înseamnă o medie de vîrstă tină a locuitorilor României. Realitate confirmată și de cifra populației școlare (de la preșcolari la studenți) existente la începutul anului de învățămînt 1988—1989, de 5 562 600 persoane reprezentînd 24,1 la sută din populația țării. Corespunzător cerințelor de forță de muncă, anul trecut, economia națională a primit peste 340 000 de muncitori și cadre calificate prin învățămîntul de toate gradele. O economie capabilă să creeze într-un singur an atît de multe locuri de muncă nu poate fi decît una dinamică, aflată în

tr-un ritm accelerat de dezvoltare. Fenomen indicat și de numărul crescut al personalului muncitor, de 7.843.000 persoane. Dacă îl raportăm — și în mod firesc, îl raportăm — la numărul total al celor ocupați, avem o altă dimensiune și un alt argument al evoluțiilor din societatea socialistă românească. Au scăzut cei ce se îndeletnesc cu agricultura, fenomen implacabil al dezvoltării moderne, efect gîndit programatic prin politica de industrializare a țării și prin ridicarea bazei tehnico-materiale a agriculturii socialiste. S-a industrializat însăși producția de alimente, proces ce a disponibilizat o parte din forța de muncă a satului și a creat un alt țaran. Țăranul-mecanizator, țăranul-minuitor de tehnologii agricole înalte, minuitor de știință.

Această imagine se completează logic cu procentul atins anul trecut al locuitorilor din municipii și orașe, ei au ajuns să reprezinte 52 la sută din populația întregii țări. Este un salt fantastic pentru statul eminentement agrar de acum patru decenii și este lucrarea socialismului, este opera istorică a Partidului Comunist Român, a programelor sale revoluționare inițiate odată cu Congresul al IX-lea.

Știința, forță propulsoare

Pentru ochiul atent la esențe și conexiuni va fi limpede și un alt fenomen exprimat sintetic de recentul Comunicat. Dacă în doctrina clasică a comunismului și în economia politică

canizare și automatizare. Bine direcționată, constatăm, cercetarea științifică s-a îndreptat către acele zone, laturi, sectoare vitale pentru continuarea dezvoltării în ritm ascendent a economiei naționale, pentru plasarea ei în sistemul competitiv internațional ca modernitate, calitate, eficiență, rentabilitate, fiabilitate a produselor. Citind atent capitolul, descifrăm aportul consistent în „zonele noastre fierbinți” — energia (și mai ales sursele neconvenționale), materialele noi, noi surse de materii prime, reducerea consumurilor, produsele cu valoare și tehnicitate ridicată, soiuri noi de plante agricole, rase de animale mai productive etc. etc.

Industria, valențele modernității

Privirea cade întîi pe diagrama statistică. Este concludentă pentru etapa ce o străbate industria națională. Avem, în 1988, plusuri la toți indicatorii ei de bază (producție globală, netă, fizică, marfă) per total, ca și pe ramuri. Exprimă forță și capacitatea de a depăși greutățile, multe determinate de contextul economic mondial actual. Dar mai concludent este faptul că în procesul de înnoire a produselor — caracteristică principală a etapei — creșteri mai mari le-au înregistrat ramurile tehnicii de vîrf ce valorifică superior resursele materiale și umane — oțeluri și laminare superioare, mijloace de automatizare, tehnică de calcul, produse de mecanică fină, de optică, echipamente hidraulice și pneumatice, ma-

șini-unelte cu comandă-program numerică, produse chimice de sinteză fine și complexe, bunuri de consum de calitate și cu grad înalt de prelucrare..., adică alinieri la cotele mondiale, la cotele celor mai dezvoltate țări. Exprimă mobilitatea și suplețea industriei noastre, menită să asigure progresul tuturor ramurilor și sectoarelor economico-sociale.

Agricultura,

momentul intensivității

Constatăm că cel de al treilea an al cincinalului 1986—1990 a fost unul de la care s-a așteptat foarte mult pentru saltul noii calități în agricultură. Realizări au fost, chiar foarte importante, dacă s-a ajuns să se obțină recolte a 20 000 de kg. porumb/știuleți la hectar și peste 8 000 kg grâu și orz în peste 250 unități agricole de stat și cooperatiste. S-a realizat un număr important de lucrări din vastul program de reconstrucție a pămîntului, pentru irigații, pentru desecări și combaterea eroziunii solului și, totuși, nu la nivelul posibilităților, nu la nivelul sumelor alocate, nu la nivelul condițiilor create. Agricultură dispune de întreaga dotare pentru a-și împlini de-

zideratul intensivității, pentru a industrializa mai accentuat producția de alimente în toate ramurile și sectoarele ei. „Rezultatele înregistrate în agricultură în anul trecut nu s-au ridicat la nivelul posibilităților oferite de baza materială existentă” se spune direct în Comunicat, se spune deschis, arătîndu-se și cauzele, arătîndu-se, în conformitate cu practica vieții noastre sociale, și direcțiile de urmat. Aplicarea științei agricole, ordine, disciplină, perfecționarea conducerii, răspundere pentru fiecare lucrare din fiecare sezon, din fiecare județ. Luciditatea este metoda noastră de lucru, azi în România, așa cum ne învață, cum ne oferă exemplul său personal, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Nivelul de trai, noi trepte

Capitolul acesta este oglinda focalizatoare, prisma cu multiple fațete, unde se adună munca și realizările noastre, oglindă cu putere mare de reflexie. Într-o înșurire lapidară — căci este capitolul pe care îl „palpăm” fiecare zilnic — aceste valori înseamnă că am obținut plusuri la venitul național, ceea ce a permis să continuăm raportul echilibrat dintre rata de dezvoltare și consum. Fondul de retribuire a personalului muncitor a fost în 1988 cu 3,3 la sută mai mare față de 1987, s-a mărit, precum știm, retribuția tarifară minimă pe economie, de la 1.500 lei la 2.000 lei lunar. De majorarea retribuițiilor, aplicată între 1 august—1 octombrie, au beneficiat 4,4 milioane de oameni ai muncii, adică aproape jumătate din personalul muncitor, în principal tinerii aflați în primii ani de activitate, dar și în anii cînd își întemeiază familii, cînd își desăvîrșesc personalitatea și pregătirea culturală. Au crescut, cu 2,2, față de 1987, veniturile țărănimii, a crescut pensia medie de asigurări sociale de stat pentru munca depusă și limită de vîrstă, cu 2,1 la sută, față de anul precedent. Beneficiile pentru noi toți sînt însă cu mult mai mari în numeroase alte etaje ale vieții, unde primim, pe gratis, învățatură, știință, cultură, îngrijirea sănătății. Dacă nivelul de civilizație se măsoară și în numărul de medici, — care în 1988 a ajuns la 48 800, revenindu-ne unul la 472 locuitori —, și în numărul de școli — rețeaua actuală cuprinde 27 975 unități, de la grădinițe de copii la facultăți, unde se instruiește fiecare al 4-lea locuitor al țării — și în numărul de filme artistice și documentare — 26 plus 589 de pelicule într-un an, nu-i deloc puțin, raportat la numărul de locuitori —, și în numărul de cărți, ziare, publicații editate într-un an — 2 970 titluri într-un tiraj total de peste 1 480 milioane exemplare — și în numărul de stațiuni balneo-climatice și turistice, dar și în numărul și volumul de servicii, tot mai numeroase, mai complexe, mai rafinate — cu un volum de 2,3 la sută mai mare decît în 1987 —, dar și în volumul de mărfuri vindute și în rețeaua comercială în continuă extindere, dar și, ori mai ales în habitatul nostru, tot mai modern, de tot mai aleasă și reală subtilitate. Este impresionant numărul de locuințe noi, orașele și satele cresc în proporții aproape geometrice, mișcarea lor fiind una de substanță și nouă calitate. Ele cresc odată cu parcurile, cu stadioanele și locurile de agrement, ele cresc la scara vieții și aspirațiilor noastre de azi și de mine, exprimă inteligență, exprimă îndeosebi grijă atentă, grijă majoră pentru om, țelul suprem al politicii partidului nostru, țelul și punctul terminus al tuturor sacrificiilor.

Înfăptuirile dobîndite în cel de al treilea an al unui cincinal crucial pentru destinele României moderne sînt un nou pas înainte, sînt o nouă certitudine. Vom ajunge acolo unde ne-am propus. Cu o condiție, să punem umărul toți. Pentru toți. Este concluzia ultimă și fermă a Comunicatului recent publicat cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Conștiința pururi vie

Ca mai toate unitățile social-economice, ca mai toate edificiile cu care azi ne mindrim, și întreprinderea de Ferite Urziceni ajunsă acum în elita industriei românești, a apărut în anii fertili inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., întemeierea ei fiind legată, ca a tuturor celorlalte, de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Pe hirtie”, fabrica există din 1968. Primele linii de fabricație au intrat în producție în 1970. Se obțineau, în această perioadă „nostalgică”, trei produse. Importante toate, pentru că se reducea efortul valutar al țării. Acum, adică până la sfârșitul anului 1988, s-a ajuns la 2.500 produse. Și saltul, cu adevărat exponențial, nu se oprește, pentru că la sfârșitul acestui an se vor obține între 55.000 și 60.000 produse. Nu, nu e o eroare de tipar, și eu l-am întrebat de două ori pe inginerul Aurel Ghiu, directorul întreprinderii, care mi-a reconfirmat că, de, ce să-l faci, acesta este ritmul. A fost ușor, a fost greu?

Fabricația feritelor, mi s-a răspuns, e dificilă, chiar „vicleană”, pe lângă cunoștințe teoretice interdisciplinare (mecanică, fizică, chimie, electronică, automatizări, metalurgie s.a.), trebuie impusă o ordine în organizarea fabricației, altfel nu se poate ca din materiale inerte, „moarte”, să se realizeze un adevărat „produs de decizie” în instrumentarul în care intră (să ne gândim la magnetul unui difuzor, sau, mai exact, ce mai rămâne dintr-un difuzor fără magnet). Teoretic, totul e simplu. Se ia oxidul de fier, provenit mai ales din recuperări, se adaugă carbonat de bariu și apoi trebuie obținute, în produsul finit, tot felul de performanțe. Prin '70, se mai lucra „de-a valma”, se credea că doar tehnica ar conta, că nu e mare lucru să amesteci câteva prafuri acolo, organizarea părea subînțeleasă. Ori, preciza directorul, experiența de la Urziceni a demonstrat din plin că exigentele privind organizarea științifică a producției cu o importanță decisivă și că ele chiar exprimă, având în vedere consecințele social-economice mai largi, așa cum în mod repetat a subliniat secretarul general al partidului, o veritabilă direcționare politică a producției. Tehnologia impune organizare, o organizare bună reclamă tehnologii adecvate, sint implicate, pe lângă calitățile intrinseci ale materialelor, și probleme de eficiență economică, deci de știință economică. Apoi, gama produselor diversificându-se, tehnologiile înnoindu-se permanent, e nevoie în tot ce faci de știință, de cercetare științifică. Fabricația din această întreprindere este o „mezină” a industriei românești, produsele prin sinterizare, feritele moi și dure, perile pentru mașini electrice, pe de o parte, precum și utilajele și aparatele specifice fabricației realizate tot

aici, sedevistica extrem de complexă țin, toate, de domeniile de vîrf ale industriei noastre naționale. Cele aproape 60.000 tipuri de produse care se vor „număra” în acest an înseamnă și tehnologii noi și sedevistică, înseamnă proiectare, dar ele încă nu acoperă domeniul, căci, deocamdată nu se lucrează la fibre de carbon, dar se va lucra, asta e viitorul. Nu se fac încă magneți din pămînturi rare, dar se vor face. De unde vine această încredere a directorului? Dintr-un „simț al perspectivei”. În primul rînd, va fi, e nevoie de ele, nu putem importa la nesfîrșit. Apoi, cercetătorii noștri sint extraordinari, pot orice. Și cei din Urziceni sint „buni prieteni” și cu știința, și cu oamenii de știință. O prietenie care n-a apărut întîmplător sau, așa, din principiu.

Se poate vorbi de un eveniment care a schimbat viața întreprinderii, care a așezat, în primul rînd în mintea oamenilor, știința ca forță directă de producție. În 1976, s-a trecut la realizarea, în premieră naționa-

lă, a magneților segmenti care, înainte, se importau pe deize convertibile și era vorba de cifre de ordinul milioane. Întrucit, între timp, necesarul de astfel de magneți, s-a cam dublat, s-ar fi dublat și efortul valutar. Cît de importanți sint acești magneți permanenți tip segment rezultă simplu dacă ne gândim că ei înlocuiesc, la motoarele electrice, statorul bobinat (asta înseamnă economie de cupru, de manoperă). Apoi, sint domenii unde nu se poate fără ei. Ce mai, în '76 a început producția pentru că trebuia, s-a încheiat și un contract cu întreprinderea de motoare electrice Pitești care n-a mai importat respectivele repere, numai că, deși aveau compoziția corespunzătoare și toate performanțele cerute, magneții de la Urziceni se cam sfărîmău. „Echipa de șoc” cu ingineri, muncitori, cei de la sedevistică, lucra zi și noapte, oamenii mincau pe mașini, așteau cite un ceas-două, dar magneții tot se sfărîmău. După multe încercări, o parte dintre magneți (dar o prea mică parte) „mergeau”; se ajunsese la un „prag” și părea că nu se mai poate face nimic. Atunci, un „ingineras”, Marcel Macri, cercetător la Institutul de cercetări electronice, cu o șocantă dezinvoltură, a pus o singură

întrebare și a nimerit „buba”: se făceau determinări privind distribuția granulometrică a pulberii măcinată? Celor din întreprindere, care verificaseră și răsverificaseră totul, „chestia” asta nu le „trecuse prin cap”, pentru că-și imaginau că măcinarea e uniformă. Microscopul electronic a evidențiat „un fleac de nimic”: împrăștierea particulelor era prea mare. În citeva zile s-a pus totul la punct, a urmat emoția primei șarje „după intervenția științei” și miracolul s-a produs — pur și simplu, segmentii nu s-au mai sfărîmat. S-a rezolvat nu doar o problemă (grea, atunci), s-a schimbat o mentalitate, evenimentul a generat noi structuri organizatorice și economice, pentru că au fost „puse în operă” laboratoare de determinări fizice, cercetarea s-a integrat producției, oamenii de știință au devenit prietenii și colaboratorii specialiștilor din întreprindere. Există, de altfel, la Urziceni, un firesc respect pentru munca de cercetare, oamenii spun cu toa-

economisesc energie electrică, înlocuindu-le pe cele electromagnetice sau economisesc o pădure înlocuind filtrele de hirtie. Grație ideii subinginerului Nicolae Petcu, s-a renunțat la un produs de import realizându-se, din apa reziduală de la ferite, materialul necesar pentru separarea semințelor de lucernă de acelea de cuscută (o plantă parazită).

Uneori, realizările de aici se impun beneficiarilor, cum s-a întîmplat cu circuitele magnetice brevetate aici. Dispozitivul de magnetizare a apei (brevet obținut de ing. Cornel Abrudan și tehn. Gh. Lucaci de la I.P. Timișoara, împreună cu inginerii Valentin Ioniță și Dumitru Gheorghe de la Urziceni) folosește la împiedicarea depunerii sărurilor din apa circulantă pe conducte. La fel, colaborarea cu Politehnica Iașeană, a dus la realizarea unei importante invenții pentru grădinarit: temperatura de încolțire a semințelor poate fi mult scăzută, ceea ce pentru clima din nord e esențial, sporul de producție de ca 15 la sută nefiind nici el de ignorat. E numai un început, căci va urma seria de brevete din punct de vedere constructiv, colectivul coordonat de conf. univ. dr. Eftimie Nătescu amplificînd experimentele în Vrancea. În curînd, chiar pentru micile grădini personale vor fi create astfel de dispozitive („Flacăra” vă va ține, evident, la curent). În colaborare cu I.C.P.E., se extinde fabricația de perli (domeniu în care se va „ieși” curînd și la export), înlocuindu-se produsele similare din import, cu produse absolut competitive. Lista realizărilor e lungă, ne oprim aici, reluînd numai ideea că tot ce se face implică o complexă și specializată colaborare cu aproape toate institutele de învățămînt superior tehnic din țară, cu aproape toate institutele de cercetări.

Și ce se mai întîmplă? Toată lumea (cam toți cei 1.340 oameni ai muncii sint ai locului, nu „navetează”) e mulțumită, cei nu prea vrednici „se chinuie” la nivelul retribuției tarifare, alții cîștigă „de la foarte bine în sus”, pentru că, mai zicea directorul, asta înseamnă acordul global, adică evidențierea individuală a muncii. Cam toți oamenii sint tineri, cel mai „bătrîn” inginer e însuși directorul (are 45 de ani, avea 30 cînd a fost numit în această funcție), calculatorul ne-a spus și media de vîrstă: 33 ani, o lună și 21 de zile, directorul greșise cu o zi, „e firesc, calculatorul a luat în seamă și ziua în care stăm de vorbă”. Ce n-a luat și nu poate lua „în seamă” calculatorul e că și această zi și cele care au fost și, mai ales, cele ce vor veni alcătuiesc acel „fragment de istorie” așezat, lîngă atîtea asemenea, la temelie unui timp în care și noi și țara ne împlinim, cu firească încredere, destinul.

CONSTANTIN DUMITRU ■

„Între muncitorul de azi și produsele muncii sale se întrepun cu tot mai multă putere știința, gîndirea — adică „butoanele simplu de apăsă” ale tehnologiilor moderne.”

Simțul perspectivei

tă convingerea că ea are un rol revoluționar. Pe cercetători, imi zicea directorul, nu trebuie să-l „gîtui”, trebuie „să ai perspectivă”, să le ceri din timp soluții, să-l lași să gîndească, să citească, să experimenteze, chiar „să se joace”; ei vor veni totdeauna cu ceva extraordinar, ba poți și tu, specialist din producție, alăturîndu-li-te, să faci cercetare.

Fabricația de perli, de pildă, a fost pusă la punct pe o tehnologie românească, una chiar foarte nouă, proiectantul a venit și vine la Urziceni „ca acasă”. Chiar oxidul de fier, „de-seul” altora care trebuie să decapeze tabla, să „perie” repere de fier sau oțel oxidabil, nu va mai fi preluat așa cum îl știm — roșu, o rugină pur și simplu. Începînd din acest trimestru, împreună cu Institutul de fizică și tehnologie a materialelor, se pune la punct o stație pilot de purificare a oxidului de fier. Din primăvară, cînd stația va produce, se va merge chiar către marea performanță în ferite.

În general, producția însoțită de știință de la Urziceni se racordează repede la solicitările beneficiarilor, dar și impune unele soluții. La solicitări s-a răspuns cu magneți tip segment dar și filtrele magnetice care

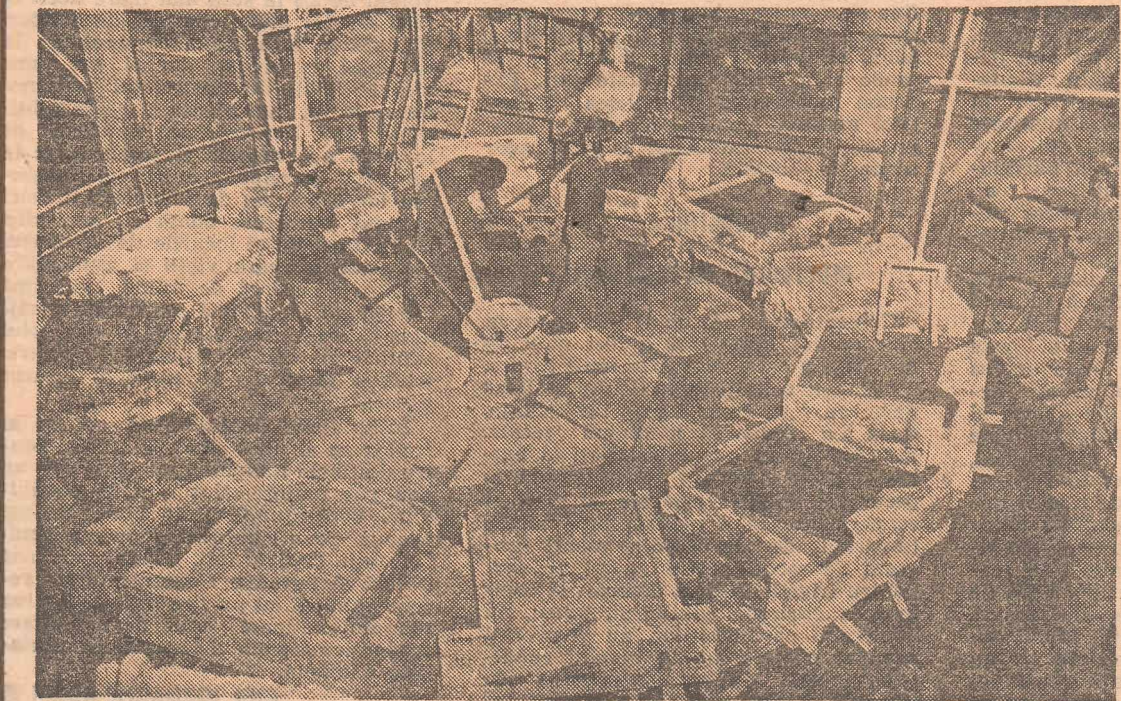
Amfiteatrul din fața cuprului

Ion Magda din Zlatna mai are puțin pînă la pensie. Viața lui, ca tinăr, a început la cupru, prin '46. Cu noțiunea de modern s-a întîlnit abia prin '52, numai că tot rudimentar se lucra, fără mecanizare. Abia în '62 începe noua metalurgie a cuprului. În momentul de față metalurgia cuprului, la Zlatna trăiește la temperaturi incandescente; modernizarea înseamnă, acum, tehnologii ultramoderne și ritm.

Ambiția viitorului pensionar a mai răbufnit, încă o dată, tocmai pentru că a înțeles cît de mult le poate schimba viața acest ritm. Așa se face că în timp ce doar la cîțiva metri de locul pe care se montează noua platformă ultramodernă de turnat anozii, mecanicul Ion Magda, împreună cu alți colegi care i-au înțeles gîndurile, s-au apucat să cîștige timp, construindu-și o miniplatformă,

tot rotativă, pentru turnat anozii, prin autototare. Iată ce ne-a spus: „chiar și pentru trei luni de zile merita să o construim; schița am făcut-o în bucătărie, într-o seară. Roata, pînionul dințat, îl știam eu pus de-o parte, de la un cupr, n-am dat-o la fier vechi. Axele și roțile de la cala de rulare, le-am luat din recuperări, de la vagoaneli scoși din funcție. Am lucrat cu băieții cam o lună, dar a meritat. Pînă acum lucram manual, în niște condiții... Bascuam metalul incandescent, manual, pe niște șine. Oala de turnare nu rezista la mai mult de trei turnări, după care trebuia rezidită și nici treaba asta nu ieșea cum trebuie și-aveam de retopit metal. De la patru-cinci șarje pe zi am ajuns ca azi să turnăm peste două sute! Am cîștigat mai mult decît credeți; nu productivitatea e principalul cîștig ci experiența! Băieții care acum lucrează în patru schimburi de cite șase ore, nu se mai pot compara cu cei care turnau manual cuprul incandescent. După ce-ți construiești singur o întreagă instalație, te simți ca și cînd ai fi terminat o universitate.”

ELENA GHERA ■

a clasei muncitoare

La aproape orice (căruni, aur, fier etc.) m-am așteptat să se extragă dintr-o mină pierdută în măruntaiele pământului în afară de... pământul însuși. Dar așa ?! Este ca și cum te-ai duce de acasă cu o căruță de vreascuri în pădure sau te-ai tocmi sacagiu într-un ținut plin de izvoare la tot pasul. Ce fel de pământ o fi acesta de se înversunează minerii să-l scoată din întuneric la lumina soarelui care face să scinteieze orbitor zăpada de pe crestele muntoase de lângă Șuncuiuș ? Nu e cărbune, nici fier și cu atât mai puțin aur și cu toate acestea de ce un moț îndărătnic care a lucrat ca vagonetar, ajutor de maistru și apoi maistru în mina de aur de la Gura Barza, caută acum metalul prețios în acest pământ, în această argilă, cu credința nestrămutată și suficientă sie însăși a unui fel de alchimist modern ? Excentrica breaslă medievală care, dacă astăzi abia stârșește un zimbet subțiat de malicie îngăduitoare din partea savanților, a rămas, totuși, în istoria științei, ca un exemplu minunat de a forța — chiar dacă cu pirghia naivității ! — limitele cunoașterii stărilor de agregare și ale transformărilor elementelor din acea vreme. Dar ce s-a întâmplat în acești munți ai Pădurii Craiului ? Probabil că aici zeita pământului Geeza și-ar fi ascuns invincibilul aluat al argilei cu care își acoperea scuturile pentru a se apăra de săgețile cu o căldură de citeva mii de grade ale lui Helios. Pentru că numai aici, această argilă miraculoasă, pe care am văzut-o frământată cu dragoste ca de acea mină demiurgică sculptată de Rodin, chiar dacă nu conține aur, posedă, totuși, o calitate de o valoare inestimabilă care îi conferă titlul unanim recunoscut de regină a tuturor argilelor : un indice piroscopic, adică de rezistență la foc, foarte ridicat, precum și o plasticitate nemaivăzută ce îmbie la starea de grație, la vis și la modelarea creatoare, însușiri de neprețuit ce au ridicat-o de la nivelul încălzirilor la acela al luminii ochilor. Moțul de care am pomenit nu s-a înșelat deloc asupra puterii și minunăției care se ascund sub un chip de cenușăreasă în această argilă. După absolvirea Institutului de mine din Petroșani, unde a plecat direct din mina de aur și după mai mulți ani de cercetare la Centrala minereurilor din Cluj-Napoca, nici doctoratul în economia minieră nu l-a putut mulțumi. A predat Editurii tehnice o carte pe care și-a înscris numele : „dr. ing. Virgil Iga” și a plecat din Cluj-Napoca, atras de „vilva” minelor de argilă de pe valea Crișului Repede. De luni până simbată stă la Șuncuiuș. „Stă” e un fel de a spune, pentru că directorul acesta e mereu la punctele de exploatare a argilei de la Șuncuiuș și Vadu Crișului. În această argilă el vede aurul cloțit al oțelului căruia îi rezistă argila bihoreană în oala de turnare și argintul bentonitei organofile care a înlocuit importul la această categorie de produs de cinci sute de mii de dolari anual și care se folosește la forajul de mare adâncime pentru depistarea țigărilor, având rolul de a păstra verticalitatea găurii de foraj prin procesul de gelificare (inghețare) și contopire monolitică cu marginile rocilor străpunse de foreze.

Directorul a știut de la bun

început că sub chipul de cenușăreasă al argilei se ascunde o prințesă. La Vadu Crișului, mai mult decît și-ar fi închipuit alchimistii vreodată, din caolinul de cea mai bună calitate din țară se oferă materia primă pentru obiectele de ceramică fină care dovedesc că posomorita argilă este doar un travesti pentru personaje legendare. Acum, văd, dintr-o dată, în munca minerilor nobilul fel urmărit și descumpănirea firească de la început în fața unei mine de... lut, mi se risipește ca fumul albastrui al locomotivei cînd nările-l adulmecătoare sînt inundate de mari vârtejuri de aer proaspăt al pădurilor și zăpezii din noianul de la ieșirea din mină.

Detectivii adincurilor

Parcă rușinată de stralele ei sărace și în numai două nuanțe principale — gri și cărămiziu — argila refractară s-a împrăștiat prin toți munții, ascunzîndu-se de urmăritorii ei, minerii bihoreni, risipiți în toate minele celor două sectoare de exploatare de la Bălnaca și Recea. Numele de „Recea” vine de la o fîntînă cu apă extrem de rece, pe

și, totuși, nimic. Iar gresie. Unde e argila ? Unde a dispărut ? Detectivul echipat în salopetă de miner caută urmele făptașului. Dacă nu le află astăzi, le dibuiește mâine. Atunci cînd violența exploziei a rupt nițel din tavan. De acolo se desprinde un bulgăre de culoarea malului albastrui lustruit de ape de munte. Lumina lanternei descoperă „făptașul” spînzurat de tavan ca un liliac cu aripi de argilă : zăcămintul s-a mai „înălțat” puțin. Alteori, el poate să coboare și „detectivii” îl urmăresc pînă cînd întreg minereul își epuizează resursele. Vagonetele cu steril nu au nici o tăbliță indicatoare. Cele cu argilă au și pe ele sînt înscrise numărul de ordine al echipei care a extras argila și astfel se face pontajul în muncă. Ca să fii „detectiv” trebuie să ai un al șaselea simț : ești la căutarea unei prințese care-și acoperă nobilul trup în strale înșelătoare de cenușăreasă. La frontul de lucru, 1396/1 șeful de brigadă Ioan Koșa și șeful de schimb Ioan Barth mi-au spus că argila se „degustă” ca vinul. Se ia o bucată, se pune pe limbă și argila se destăinuie pe muștește priceputelor papile gus-

plară a minerilor din Șuncuiuș.

Fintini săpate... de jos în sus !

La o „repede ochire” această formulare ar părea de-a dreptul aiuritoare, absurdă și șocantă sau, cel puțin, figurînd în colecția obiectelor și acțiunilor imposibile. Cum, adică, să sapi o fîntînă... de jos în sus, cînd toată lumea știe că o fîntînă se sapă exact invers ?! Și, totuși, „imposibilul” acesta mi-a fost dat să-l văd la o mină de argilă de la Recea. Care este rostul unei asemenea întreprinderi care, prima dată, m-a înmămurit ? O logică, care nouă ni se pare răsturnată, este firească minerilor care au un alt fel de a privi spațiul după atîția ani petrecuți în adincurile pământului.

O astfel de „fîntînă” se numește aici, la Șuncuiuș, „sui-tor”, fiind o galerie verticală cam de dimensiunile unei fîntini săpate de minerii extraordinari de curajoși, puternici și pricepuți cum sînt Petru Damian, Ioan Coca și Francisc Potcora care au săpat „în sus” în luna august și septembrie 1983 un astfel de „sui-

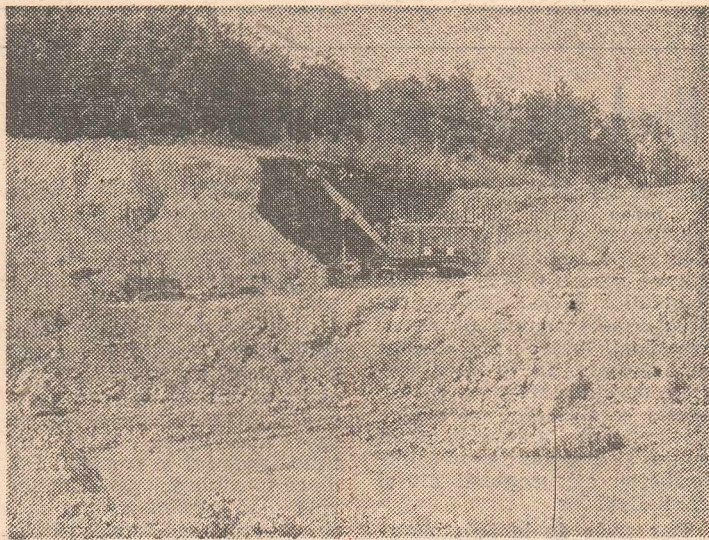
le le sînt țepene și creierii parcă s-au golit de orice gînd omenesc și, totuși, ei știu că fîntina trebuie săpată și cînd va fi gata ei vor fi primii și cei mai îndreptățiți să bea nu apă, ci aer și se vor țîri unul după altul cu salopetele năclăite de toate straturile de pământ prin care au trecut ca niște burghie... vîi la umbra unor pini foșnitori din apropiere și vor bea aer, numai aer, după care au țînjit atîta în hornul în care se ridicau gazele și fumul de la locomotivele din mină. Acum gazele ies și în locul lor intră aerul, aerul, aerul și ortacii lor îl simt în adîncuri la zeci și sute de metri dedesubt lor și toți se opresc și strigă : „Au ieșit sus !” și-i binecuvîntează pentru această pline invizibilă pe care o sfîșie înfometăți cu nările și dintr-o dată pickamelele se înviează subit, locomotiva suieră bîciuită de pîntenii mecanicului și vagonetele ies cu o mai mare iuteală pe gura minei, de parcă balaurul aerului năpustit în mină le-ar alunga din urmă. Cei trei magnifici sînt un soi de minerii care caută zăcămintul de aer pentru ortacii lor și asta nu mai e meserie, ci apostolat, mieșie și predestinare. Mina de argilă refractară din Șuncuiuș este una dintre cele mai grele mine din țară. Argila impermeabilă, în timpul sezonelor ploioase de toamnă și primăvară, se umflă ca un aluat în albie și apasă cu o presiune formidabilă asupra armăturilor. Bolțarii din tavan ies la iveală ca niște canini din gingiile de pământ, gata să sfîșie, pe de lături apa sisile, piraie se cheamă unele pe altele ca la un praznic în curg prin galerii, argila devine, dintr-o dată, de zeci de ori mai greu de exploatat. Iată, de ce „fîntinile” au rolul lor de aerisire și de ieșire în cazuri de prăbușire a tavanului galeriilor. Totodată, un astfel de suitor servește și de neobișnuit „periscop” al adîncului care ajută la depistarea straturilor de argilă, fiind un fel de „sondă” virită în stomacul pământului. De aceea ea trebuie bine armată pentru a suporta „îngrășarea” cu apă a argilei și fîntinarii știu să o armeze cum trebuie, pentru a nu se obtura acest original furtun de aer căptușit cu lemn pe dinăuntru, prin care aerul se repede nesățios și gazele ies, albaștrii, la suprafață. Cei trei săpători de fîntini și-au isprăvit treaba. Dar undeva s-a deschis o altă galerie și ei se îndreaptă într-acolo ca niște temerari spre o nouă aventură.

Șoferul care știe cu ochii închiși toate curbele pantelor munților Șuncuiușului, pe nume Dumitru Matei, pornește pe urmele lor cu lemne de salcîm, rezistente, pentru armat „fîntina”. Și cei trei coboară în mină doar pentru a urca de acolo la suprafață. Peste două săptămîni, peste o lună sau poate peste mai multe luni, depinde de grosimea stratului pe care-l vor străpunge de jos în sus, ca și cum pământul însuși s-ar fi răsturnat.

Și, uneori, ei termină de săpat fîntina noaptea. Și în apa ei albaștrie sticlesc stelele care dacă ar avea argilă ar fi și ele străpunse de acești anonimi săpători de fîntini ca să privească de acolo din depărtări cu nesaț luceafărul pământului unde au și ei un rost, o familie, o casă și o țară.

PAȘCU BALACI ■

PRINȚESA CU CHIP DE ARGILĂ

care localnicii au alintat-o cu vorba de „cea Recea” sau „Recea”, adjectiv pe care trecerea timpului l-a preschimbă, fără învoiala nici unui gramatic, în substantiv propriu. Dar ca să dai de veșmintul cenușăreș de argilă la Recea te trec toate nădușelile.

Căci argila nu se întinde în straturi groase ca și cărbunele, ci se pitește între straturi de gresii și nu toată argila înțilnită este și refractară. Șeful de sector de la Bălnaca, ing. Teodor Iancu, și minerii Gavril Girz, Liviu Antonescu, Teodor Caba, Teodor Bila, Ioan Bere și Dumitru Caba știu foarte bine acest lucru, dar de cînd trudesesc în adîncuri li s-a dezvoltat un simț special, detectivistic, de a „mirosi” imediat unde se ascunde argila. De pildă, încep un nou front de lucru, armezi intrarea principală a minei, scoți zeci sau poate chiar sute de vagonete de steril din subteran și începi „vînătoarea” de argilă în Munții Carpați, după ce vezi că lentila semnalată de geologi s-a epuizat. În fața abatajului se întinde un perete de gresie curată. Argila a dispărut ca prin farmec. Poate o vină cît un trup de om se chircește la picioarele tale, dar nu observi. Cu burghiul unei foreze pregătești gaura pentru explozibil

tative : cînd e săpunoasă, „detectivul” știe că a descoperit cea mai bună argilă, în schimb, cînd are fire de nisip, este silicioasă, nefiind de calitate superioară. La brigada fruntașă nr. 1390 tocmai se evacua din plin sterilul, fiind vorba de o nouă lucrare de deschidere. Șeful brigăzii Emil Ivan, împreună cu Gavril Girz, Gavril Stance și Eugen Motoșan mi-au arătat trei straturi de argilă diferită care se exploatează separat, pentru a nu se incurca sorturile. Un bun „detectiv” ajunge să citească în scoarța pământului ca într-o carte deschisă pentru a descoperi „capitolele” captivante de argilă. Astfel de minerii pricepuți sînt maiștrii Ioan Martin de la Recea și Florian Matei de la Bălnaca. Argila descoperită astfel este cărată în vagonete pe sub pământ cale de vreo 2,5—3 km, ca ajunsă la punctul de încărcare de la Recea să fie „îmbarcată” în corfe de funicular care o transportă prin văzduh, pe deasupra ripelor și pădurilor pînă la stația de preparare de la Șuncuiuș și, astfel, izbinda „detectivilor” este depînă. Ei scot adevărul vieții lor la lumină. Și acest adevăr rezistă probei năprasnice a focului din cuptoarele metalurgiei, dînd, în acest fel, dovadă despre probitatea exem-

tor” năucitor, primind fiecare cite optsprezece mii de lei pe lună. Cine îi invidiază pentru acest cîștig, ar trebui să se gîndească mai întîi cum se sapă o fîntînă „în sus”. E o muncă teribilă, o caznă înfiorătoare care îți încordează toți mușchii și pervii într-un efort suprem, pentru că sui un masiv de gresie și argilă pe dedesubt, deși nu ești cîrtiță și, totuși, trebuie să înaintezi ca ea, ajutîndu-te de puscătura dinamitei să armezi palmă cu palmă de urcuș cu trunchiuri care se îmbucă perfect și să te menții deasupra hăului doar pe-o scîndură, în timp ce minile înnebunite de grabă trebuie să înșface lemnele, dar să nu greșească cu toată graba lor, în timp ce sus te apasă mii de tone pe creștet cu amenințarea lor. Și din nou puscătură, pământul asurzit cade în fîntînă de unde este cărat pentru a îngădui o nouă ascensiune. Petru Damian se urcă pe tranșeea verticală ca pe zidul unei cetăți de unde poate să apară dușmanul și armează și cînd obosește îl înlocuiește Ioan Coca și atunci cînd și acesta coboară frînt de trudă pornește la asalt Francisc Potcora. Zile întregi se avîntă spre suprafață ca niște liliaci orbi, dar aceasta nu se mai arată, sînt livizi, uzi, au ochii arși de întuneric, mîini-

Ai carte, ai parte de recolte îmbelșugate

Cel puțin pînă acum, iarna e blîndă și la Cooperativa agricolă Măgurele din Sectorul Agricol Ilfov se profită din plin de vremea bună. Nici iarna nu se stă. Nici nu s-ar putea cînd două din sectoarele importante ale cooperativelor sînt legumicultura și zootehnia. Abia se termină cu cîmpul și oamenii încep încă înainte de anul nou pregătirea răsadnîțelor — repararea ramelor, aducerea și cernerea mranîței, pregătirea patului germinativ. A început să răsăre varza și se seamănă tomate pentru solarii. Capitala, doar la cîțiva pași cere legume. Recoltele mari și timpurii înseamnă și muncă, dar și beneficii frumoase. Mai înseamnă și tradiție și pricepere.

— Agricultura ne spune Dumitru Niță, de mulți ani președintele cooperativei, e o meserie care se învață din tată în fiu, însă învățătura asta nu mai e suficientă. Dorim recolte din ce în ce mai bogate care se pot obține numai cu tehnologii noi, cu soiuri de semințe selecționate. Trebuie să ne gîndim și la pămîntul pe care-l vrem la fel de fertil în fiecare an. Pietețele bucurestene au nevoie de legume proaspete și bune. Cu

cît apar mai devreme pe piață cu atît mai bine și pentru consumatori și pentru producători. Este nevoie de mai mult lapte, de mai multă carne. Toate astea se pot obține prin muncă, printr-o bună organizare, prin disciplină de către oameni care-și cunosc meseria, care sînt la zi cu toa-

muncitori în întreprinderile bucurestene, care în timpul liber lucrează fie în acord global, fie ajutîndu-și părinții. La Măgurele, pe lângă forța de bază, cooperatorii, mai lucrează încă aproape 400 de oameni care muncesc la întreprinderile din Capitală sau la Centrul Național de Fizică

Școala și tarlăua

te noutățile ei. Oamenii noștri vor să învețe pentru că și-au dat seama că asta e în interesul lor. Știi mai multe, obții recolte mai mari.

Într-adevăr, măsura imediată a eficienței unei forme de învățămînt este interesul cu care îl privesc cursanții. La C.A.P. Măgurele învățămîntul agrozootehnic se desfășoară în trei cercuri: legumicultură, zootehnie și cultura mare conduse de inginerul Alexandru Niculescu, șeful sectorului legumicol, de inginerul zootehnist Liliana Pipos și de inginerul șef Tudor Popescu. Cursanții sînt bineînțeles țărani. Dar nu numai ei participă la aceste cursuri, aflăm de la președintele Dumitru Niță, ci și unii din cetățenii din comună, din cei mai tineri,

din comună care realizează 40—50 de norme pe an. O forță de muncă deloc de neglijat și care în anumite situații simte nevoia să se pună la curent cu noutățile din agricultură.

În cele trei cercuri ale învățămîntului agrozootehnic sînt înscriși anul acesta cîte 25 de cursanți, în majoritatea lor tineri. Tematica este aleasă de către conducătorii cercurilor ținîndu-se seama de specificul muncii, cu subiecte concrete și clare. Aceasta este, probabil, și explicația că la cursuri se poate vorbi de o frecvență de sută la sută.

— O zi pe lună oamenii se stringu într-o sală de clasă, continuă Dumitru Niță, ci în sere, în grajduri unde se țin în primul rînd lecții practice.

În fața plantei, a răsadurilor, a vitelor se dau explicații despre cum trebuie să se muncească, se schimbă păreri, se împărtășește din experiența proprie celorlalți, se trag concluzii. Se explică noile tehnologii, în special cele privitoare la creșterea densității plantelor cu tot ce aduce ea — arături, chimizare, lucrări de întreținere, tratarea și combaterea bolilor și dăunătorilor mai ales pe cale naturală. În zootehnie, temele sînt legate de creșterea vițelilor, a natalității, furajare, igiena mulsului, menținerea curățeniei. În legumicultură, probleme de obținere a răsadurilor, a legumelor timpurii, întreținerea culturilor, caracteristicile soiurilor noi. Tot ce învață oamenii la aceste cursuri știu că duce prin aplicare la obținerea unor recolte mai mari, a unor rezultate mai bune. De aici credem că provine și interesul oamenilor, că participarea lor este lipsită de formalism. Un alt aspect pe care ținem să-l evidențiem în cadrul cursurilor este cel legat de disciplină, de buna organizare a muncii. Vrem ca fiecare membru cooperativ să aibă inițiativă, să fie un participant cît mai activ la toate problemele unității.

OPREA GEORGESCU ■

Cum faci să ai noroc

Chiar dacă ziua crește, numărul muncitorilor crește și ei, iar ziua parcă tot nu ajunge pentru cîte sînt de făcut.

La întreprinderea agricolă de stat Mihail Kogălniceanu, din județul Constanța, producția agricolă anuală trece de 100 de milioane de lei și se înțelege că, pentru realizarea acestei valori, nu doar ziua își are prețul ei, de neînlocuit, ci fiecare oră de muncă. Tot atît de adevărat rămîne însă că un semn de înțelepciune al omului este și acela de-a ști, înainte de a porni la lucru, ce și cum are de muncit. Iar din acest punct de vedere, învățămîntul agrozootehnic de masă a avut și are o importanță deosebită. Inginerul Vasile Zelca, directorul întreprinderii: „Am organizat cîte un cerc de învățămînt în fiecare fermă. În cele șase ferme de producție vegetală, cursurile se țin în dimineața fiecărei zile de marți. În aceeași zi, dar spre orele prînzului, se desfășoară învățămîntul cu lucrătorii din cele patru ferme zootehnice, între ora 11, cel mai devreme, și ora 14, cel mai tîrziu. Ținem să facem din aceste cursuri un instrument practic de acțiune, un mijloc de a ridica munca noastră la un nivel superior de calitate și eficiență. Rezultatele anului trecut au fost mulțumitoare, am obținut producții medii de 7 558 kilograme de grîu și 17 100 kilograme de porumb la hectar, iar în zootehnie am obținut o producție medie de 5 500 litri de lapte, dar aceste rezultate pot fi, cu siguranță, mai bune, iar cheia succesului se știe care este: în primul rînd, pregătirea oamenilor”.

La Mihail Kogălniceanu se află aeroportul Constanței, dar inginerul Vasile Zelca n-a urcat niciodată într-un avion, recunoaște, și n-a văzut cum apar de la înălțime sutele de hectare cu grîu ale întreprinderii. În orice caz, grîul a răsărit frumos și a intrat bine în iarnă, zice el, cu toate că și mai bine era dacă începutul acestei ierni ce s-a nimerit a fi blîndă, pînă acum, n-ar fi venit prea devreme, printr-un ger neobișnuit de puternic, la 20 octombrie. Condițiile climatice n-au cum să nu fie importante, desigur, dar înțelegem că în această întreprindere nu se vorbește despre ele mai înainte ca oamenii să poată spune că și-au făcut datoria și au muncit așa cum scrie la carte. „Întotdeauna am respectat cu strictețe asolamentele, zice inginerul Vasile Zelca, n-am pus niciodată grîu după grîu pe mai mult de 10 la sută din suprafața cultivată, ci l-am semănat după floarea-soarelui, mazăre, fasole, soia, în de ulei. În al doilea rînd, există diferențe, privind densitatea, în funcție de condițiile concrete ale locului: pentru porumb, acolo unde irigarea se poate executa în cele mai bune condiții, semănăm 75 000—80 000 plante la hectar, dar la capătul coloanei, bunăoară. Între 50 000 și 60 000. Aceste nuanțe, ca să le zic așa, ale muncii noastre, aceste diferențieri tehnologice, sînt foarte importante, ele hotărăsc în cele din urmă nivelul recoltelor și de aceea ținem ca importanța lor să fie înțeleasă de toți cei ce lucrează aici. Cursurile de

O străveche zicală agrară care circula nu numai pe pămînturile dimbovitene ci pe toate ogoarele din preajma Carpaților spunea că **rarul umple carul**, proverb care avea semnificație precisă în practica agricolă tradițională referindu-se la operația de rărire a plantelor prin prășit. Mii de ani de agricultură românească, cuvintele acestea au avut puterea literelor de lege de vreme ce zicerea a rămas pînă azi în mentalitatea sătească. Iată, însă, că acum agricultura noastră trece printr-o fază de revoluționare a structurilor sale cele mai intime, inclusiv a mentalității agrare. Dă, e adevărat, — ar putea spune Nicolae Neguțu, președintele CUASC-ului Răcari din județul Dimbovița — rarul umple carul, dar căruța nu mai e demult unitatea de măsură a belșugului agricol. Acum trebuie umplute remorcile, vagoanele, hambarele, silozurile. Rarul umple numai carul nu și hambarul, acum **desul face cu adevărat culesul!**

Învățămîntul agrozootehnic de iarnă care își propune popularizarea celor mai noi cuceriri în domeniul agricol și însușirea tehnologiilor de ultimă oră e un fel de universitate populară la fața locului, care-l caută pe om acasă, la locul său de muncă, pe ogor, în grajd, acolo unde e nevoie ca noul să intre cu mai multă îndrăzneală. De unde s-a născut ideea acestui tip de învățămînt? Normal, tot de la oameni! Dacă li se cere țărănilor o producție de 20 de mii kg porumb la hectar, ei vor întreba imediat specialiștii: cum să obținem această producție pentru că noi din moși strămoși, cu mijloacele noastre tradiționale, n-am obținut niciodată o asemenea producție?!

Ca răspuns la acest CUM esențial, intru totul justificat — precizează inginerul șef Haralambie Alexandru — am organizat pe teritoriul CUASC-ului 28 de cercuri de învățămînt cu 1 340 de cursanți: nouă cercuri la producția vegetală, șapte la zootehnie,

Noul se învață numai învățînd

cinci la legumicultură și șapte la mecanizarea agriculturii. Ca lectori ai acestor cercuri sînt chiar șefii de fermă. Sigur că pentru a veni în fața oamenilor și a-i informa cu date exacte asupra ultimelor tehnologii, trebuie mai înainte de aceasta să fii tu însuși extrem de bine informat. Astfel, aceste cercuri sînt un mijloc eficient de a ține în priză noul și fluxului curent al informației atît oamenii cît și specialiștii lor.

Dar orele de învățămînt agrozootehnic — fixate joia, la nivelul întregii țări — nu se desfășoară doar ca niște simple lecții didactice în care un profesor plictisit vine la o catedră, pune banda unei expunerii și pleacă la fel de plictisit de recurența aceluiași date pe care trebuie să le repete de nenumărate ori. Acum de exemplu, fiind timp frumos, oamenii au început să jasă la diverse munci, la lărovizat cartofii în solarii, la grădini, pentru varza timpurie. Multe din teme se dezbate chiar la fața locului, la tomate, la varză, în grajd, făcîndu-se practică și aplicîndu-se noile informații direct pe fluxul tehnologic respectiv.

Ce se discută la aceste cercuri, ce-l interesează pe oameni? Una din problemele de noutate pentru mentalitatea agricolă tradițională este **densitatea** plantelor pe unitate de spațiu. Nu e destul să le spui țărănilor că punînd mai multe plante pe aceeași suprafață vor obține o recoltă mai mare, ei îți vor răspunde că rarul umple carul și cu asta s-a încheiat discuția. Trebuie să le demonstrezi atît cu cifre și calcule pe hîrtie, în cazul cartofului, al porumbului și sfecliei, cît și pe loturi experimentale: iată concret ce se întîmplă dacă faci rărituri prea mari și lată, aici, alături, producția obținută în cazul în care e asigurată densitatea aceasta! De fapt, problema densității e una din

temele predilecte ale dezbaterilor atît în adunările generale pe ferme, care se finalizează în săptămîna aceasta, cît și în adunările pe C.A.P.-uri.

O altă noutate dezbătută: **fertilizarea startărilor** a porumbului. Iată, oameni buni, pînă acum se mergea cu remorca și se împrăștia îngrășămîntul pe ogor, apoi venea după un timp tractorul și semăna. Păi de ce să nu economisim motorină și să evităm tasarea ogorului combinînd fertilizarea și semănatul într-o singură operație, trecînd o singură dată pe ogor dar rezolvînd două treburi dintr-o mpuscătură. În plus, îngrășămîntul nu se mai risipește în voia vîntului și a ploii ci se pune direct la sămîntă. Imposibil să nu convingi cu asemenea argumente! De altfel, celor cărora li s-a explicat și au adoptat această tehnologie în '88, au obținut cele mai bune recolte.

Sau sfecla, ca să mai dăm un exemplu: a doua lucrare după prașila manuală era răritul care se făcea, de regulă, cu sapa. Dar cînd dădea omul cu sapa, intenționînd să rărească plantele, o făcea în mod hazardat, la nimereală, lama sapei mai culegea și plante care meritau să rămînă, în timp ce pe alocuri rămîneau boscheți. E nevoie de acum înainte ca răritul să se facă manual, sub supravegherea directă a șefului de fermă, în locul sapei fiecare va avea în mînă un băț de 22 cm, exact distanța optimă dintre două plante. Ele vor fi rărite, astfel, cu precizie matematică. E mai migăloasă treaba, e drept, ia mai mult timp, dar dacă rezultate mult mai bune, cantitatea de producție obținută „răzbună” cu virf și îndesat migala.

Într-un fel similar se pune problema și la mecanizare. Aici se dezbate atît probleme curente de sedevistică, privind reparațiile la cele mai

înalte cote cît și noile tehnologii prin care viitorul intră în agricultură, în ideea că mecanizatorul nu e numai un om la volan care se uită din cînd în cînd să vadă dacă se învîrte roata ci mai cu seamă un specialist care răspunde de aplicarea concretă și exactă a acestor tehnologii. Mecanizatorul e în acest sens intermediar dintre tehnică și pămînt, translatorul dintre știință și primul colț al seminței!

De fapt, ca să fim mai exacti, cercurile acestea agrozootehnice funcționează ca niște redresoare cu cursor, ca un fel de traductoare între energiile de înaltă tensiune ale noilor tehnologii și specificitatea locului, tradițiile și mentalitățile agricole ale zonei. Fiecare zonă are un specific al solului și climei și chiar un geomagnetism propriu. Anumite soiuri de plante se pretează mai bine în anumite locuri, altele nu, în funcție de coeficienții acestia specifici. La fel stă treaba și cu tehnologiile diverse sau îngrășămintele.

Dezbaterile din cercuri testează tocmai posibilitatea corelării dintre noul care intră — și trebuie să intre! — mereu în agricultură și condițiile specifice, compatibilitatea dintre posibilități și recorduri. În această idee s-au înființat în CUASC cîteva loturi demonstrative, inclusiv cele ale președintelui Nicolae Neguțu și inginerului șef Haralambie Alexandru. În această bază experimentală, se vor folosi numai soluri și tehnologii care sînt conlucruze cu condițiile pedoclimatice ale zonei.

Cu toată certitudinea, agricultura noastră actuală este teritoriul unde e loc, în primul rînd, pentru mai multă cultură și informație. Deși o ramură conservatoare prin tradiție, agricultura are nevoie la ora aceasta de cele mai multe și profunde înnoiri. E un paradox din care n-au de cîștigat decît grîul, porumbul, cartoful, adică bunăstarea noastră, a tuturor!

ION ZUBAȘCU ■

Învățământ agrozootehnic sînt tocmai un astfel de prilej: de a învăța să ne facem munca mai bine“.

Intr-un sat se muncește în toate zilele anului, bineînțeles, dar acum este iarnă și, orice s-ar spune, iarna aduce și momente de răgaz iar oamenii au timp de vorbit mai mult decît oricînd. În ultima vreme, mai mulți țărani din comuna Mihail Kogălniceanu au avut să povestească, oricui i-a întrebat, despre felul cum și-au petrecut zilele de concediu prin stațiunile pe unde au umblat. Vasile Lazăr, președintele C.A.P.-ului, aduce vorba despre un consătean al lui, Gheorghe Prundaru, care a avut bilete pentru o stațiune balneară. Ședea la vilă sau la hotel. Dar se cam plictisea omul. Pînă s-a împrietenit cu un cefarist de prin partea locului. Aproximativ o săptămînă și-a ajutat prietenul să-și facă un gard nou. Își găsise delucru și era fericit. După ce a sfîrșit de bătut toate șipcile, îl mai rămăseseră cîteva zile de concediu. Asta e realitatea, dă de înțeles interlocutorul nostru, oamenii de la țară se lasă mai greu furați de plăcerea pură a discuției și s-ar putea spune că, în general, dacă vorbesc numai, fără să și lucreze ceva, de la un timp ei încep să se plictisească. Însă aici, acasă, au destule de făcut, și la C.A.P., dar și în fiecare dintre cele cîteva mii de gospodării ale acestei comune mari, numărînd 11 000 de oameni.

Rămîne însă adevărat că o discuție temeinică despre problemele cooperativei aduce clarificări ale acestor probleme și constituie premisa rezolvării lor. „În acest an, ne spune contabilul-șef Tudor Gîrțu, eu răspund de un cerc de învățămînt a cărui tematică privește aplicarea noului mecanism economico-financiar în unitatea noastră. Punem accentul, în dezbaterile noastre, asupra necesității de-a ne încadra în costurile de producție planificate. O problemă este însă că nu toate lucrările prevăzute de tehnologii sînt cuprinse în baremurile de cheltuieli. Aceste baremuri se stabilesc pentru fiecare cultură în parte și pe niveluri de producție. Se înșiră însă ca baremul să cuprindă lucrări mai puține, bunăoară o singură discuire și o trecere cu combinatorul, în timp ce condițiile reale de lucru și tehnologiile ce se cunosc vin aplicate impun cîteva operații de discuire, pentru că nu poți să arunci semințele printre bolovani, pămîntul trebuie mărunțit și pregătît ca lumea. Dar consecința este că, în astfel de situații, cresc cheltuielile. Asta și facem acum, căutăm mijloacele de a reduce aceste cheltuieli, ne sfătuim împreună pentru a găsi soluții, fiindcă știm foarte bine că pentru unitate este importantă nu doar producția în sine ci și prețul cu care o obținem“.

După cum ne încredințează Constantin Ghiță, din cadrul Uniunii județene a cooperativei agricole, pentru a asigura noului o mai mare forță de pătrundere, s-a stabilit ca pe parcursul actualului ciclu de învățămînt în fiecare localitate rurală să fie prezentate mai multe filme documentare privind tehnologiile intensive, în general factorii care contribuie la obținerea unor producții record.

În agricultură, a avea noroc nu înseamnă doar a te bucura să vezi că a venit ploaia la timp, tocmai atunci cînd grîul sau porumbul aveau mai multă nevoie de ea. Norocul este și ceva care se învață. Drumul spre lumină al fiecărui bob de grîu trece și prin știința omului de a-l ocroti și de a-l face să fie mai plin, mai bogat.

D. CONSTANTINESCU ■

La început a fost pămîntul. Comuna Bivolari, la aproape 60 de km de Iași. Au venit apoi cîțiva țărani, cu puținul lor inventar și au făcut Cooperativa Agricolă de Producție. Au muncit mult, s-au zbatut, au luptat cu pămîntul, cu alte vicisitudini, cu natura, cu mentalitățile...

Au crescut de la an la an; acum au de toate: cereale, plante tehnice, legume, vie, pomi fructiferi, ferme zoo, albine, pești. Saltul C.A.P.-ului îl sintetizează președintele Constantin Șalaru. „La început n-am avut nici livadă, nici vie; acum obținem 30 tone mere la hectar, și cultivăm 129 hectare cu viță de vie. Legume cultivau doar 4—5 familii. Fiecare credea că numai el se pricepe. Avem acum 200 hectare pentru legume, în solarii și cîmp, și producem de două-trei ori mai mult grîu și porumb decît în 1962“.

Constantin Șalaru este în C.A.P. din 1961. Din 1967, președinte. Om gospodăr și liniștit pentru că, în fiecare seară, știe bine ce are de făcut a doua zi. Împreună cu oamenii din jurul său.

Au folosit tot pămîntul. Nu mai există cîtoane. Ar mai putea doar să cultive cerul și, se pare, tocmai asta au început să facă de vreme ce avionul lui Mihail Ciobanu de la Aviația Utilitară Iași zboară, de la un timp, șase ore pe zi fertilizînd pămîntul, „pămînt negru pentru piine albă“.

S-au așezat și oamenii. Altădată rămăneau în sat numai cei șubrezi, iar acum satul e viu. Este viu prin oameni, prin

Au devenit milionari!

Rodnicia pămîntului vine și cu avionul.

PAUL AGARICI ■

casele, prin faptele lor. Marla Ciobanu de la „ferma 2 cîmp“ a realizat un venit de 20 000 lei; la fel și Lucreția Donisie, Maria Căliman, Viorica Căliman. „Sînt prea puțini cei despre care nu s-ar putea spune ceva deosebit“ spune Constantin Șalaru. Apoi, în zootehnie, este Valentina Croitoru cu 50 000 lei pe an, iar Vasile Nazarcu a realizat 70 000 lei venit într-un an. Cei din Bivolari au aflat dintr-o revistă franceză un lucru nou despre echilibrul speciilor: gîndacul de Colorado s-ar combate cu fazani! Într-un stufăriș au colonizat niște fazani și vor cultiva cartofi. Să vedem. Poate iese ceva, suride președintele.

Fiind oameni ai locului, le place să muncească, pentru că o fac pentru ei. Cu cît e mai greu, cu atît sînt mai uniți. Viața lor, de la răsărit și pînă la apusul soarelui, i-a învățat să trăiască împreună. Au învățat să-și rezolve problemele acolo unde muncesc, nu în altă parte. La nașterea cîte-unui copil se strîng la C.A.P. și vor vin ca să întîmpine cu bucurie VIAȚA; la moarte găsesc sprijin tot în C.A.P. N-au avut nimic împrejurul lor; acum, cea mai mare valoare a comunei este omul muncitor.

Și-au făcut grădinița de copii; au un microbuz pentru copiii veniți de departe.

Și-au făcut țesătorie. Vara, femeile de aici merg și la legume.

Și-au făcut case și viață frumoasă.

S-au făcut milionari!

În livezi, frigul e pus la respect

La început de aprilie, cînd în livezi, frigul, ploile și vîntul rece mai tîn încă în friu desfacerea mugurilor de rod, două specii pomicele, firave dar însetate de căldură, caisul și piersicul, își dezvăluie în plinitudine explozia florală. Rîsurile la care se supun acești pomi grăbiți sînt cele cunoscute. În România (și referirile noastre vor avea în vedere doar zonele favorabile caisului și piersicului pe teritoriul țării noastre) recoltele la aceste două specii se dovedesc extrem de fluctuante, ele consemnează ani buni în alternanță cu ani slabi sau chiar dezastruoși, motiv pentru care, mai ales în trecut, pomicultorii și-au manifestat rezerve pentru introducerea celor doi pomi fructiferi în culturi de mare suprafață.

Dar nu numai capriciile primăverii pot aduce grave prejudicii recoltelor de cais și piersic. Surprizele neplăcute încep odată cu perioada de iarnă și sînt provocate, firește, tot de fluctuațiile de temperatură. Despre toate acestea ne-au vorbit pe larg specialiștii Stațiunii de cercetare și producție pomicolă de la Băneasa, unitate unde, așa cum ne relatează directorul, dr. ing. Tudor Stancu, s-au obținut de altfel și primele soiuri de cais și piersic capabile de a înfrunta cu mai mult succes rigurile iernii și inconstanța climatică a zilelor de april. Am aflat astfel că în perioada noiembrie 1985 — martie 1986, zonele din sudul țării au fost traversate în exclusivitate de temperaturi negative, înregistrîndu-se minus 15 grade pe o durată de 18 zile și minus 23,9 grade pe data de 14 februarie. Temperaturi scăzute au marcat aceeași lună și un an mai tîrziu, cînd frigul s-a însoțit și de fenomene meteorologice particulare: chiciură, cristalină și gheață pe ramuri. Primăverile nu s-au dovedit nici ele mai generoase. Frigul, umiditatea atmosferică ridicată, vîntul accentuat au împiedicat orice activitate binefăcătoare a insectelor, au stîrjit maturarea polenului, procesul intim de polenizare a florilor și de legare a fructelor, în mod special la cele două specii amintite.

Iată, deci, că desi pomul traversează lunile geroase într-un repaus vegetativ profund, rezis-

tența acestuia depinde totuși de modul în care are loc conservarea proteinelor, zaharurilor, a raportului între apa legată și apa liberă și este controlată de gene multiple. Condițiile climatice nefavorabile deteriorează cu deosebire vitalita-

vorabili. Pomul este un organism viu și cunoașterea lui implică descifrarea celor mai intime mecanisme biologice. În acest scop, ne spune ing. Viorica Bălan, au fost întreprinse aici studii de durată, genetice, biochimice și de cunoaștere a ca-

tea soiurilor aduse din alte zone geografice lipsite de plasticitatea și adaptabilitatea reclamate de condițiile meteorologice din țara noastră.

Se va înțelege, desigur, că toate acestea s-au constituit în tema de cercetare, iar aici, la stațiunea de la Băneasa, în mod particular, specialiștii și-au oprit atenția asupra mecanismelor genetice de rezistență ale caisului și piersicului, străduindu-se să afle căile prin care aceste două specii plăpînde și mai puțin adaptate Cîmpiei Române, își pot sporii vitalitatea pentru a înfrunta cu mai mult succes agresiunea factorilor climatici nefa-

caracteristicilor fenotipice, procedîndu-se apoi la alegerea unor genitori cu rezistență la factorii de stress. Hibridarea controlată a condus la obținerea unor descendenți ce au fost hibridați apoi între ei și puși să se dezvolte în condiții ecologice diferite. Aceste operații succesive, generate prin observații și tehnici de mare finețe și dificultate — și despre care putem vorbi acum atît de ușor în numai cîteva fraze — au durat în fapt zece ani. Insușirile dobîndite de noile specii au devenit evidente odată cu introducerea hibridilor selecționați în culturi comparative, deci acolo

unde soiurile realizate la Băneasa aveau în sfîrșit ocazia să se confrunte cu cele sosite din alte zone ecologice sau create în alte zone ale țării. Examenul s-a desfășurat în ultimii doi ani (deci în condițiile de climă amintite mai sus), cînd soiurile de cais și piersic, născute în laboratoarele stațiunii de la Băneasa, și-au afirmat în mod strălucit rezistența dobîndită, traversînd cu bine gerurile și inconstanțele climatice ale începutului de primăvară. O histogramă elaborată de colectivul de cercetare ne înfățișează cu limpezime, prin date comparative, performanțele absolute demonstrate de noile soiuri de cais și piersic. Astfel, ne informează ing. Antonia Ivașcu, în condițiile meteo dificile ale iernii 1986—1987 și ca urmare a fluctuațiilor climatice din primăvara anului 1987 și 1988, varietățile de piersic aduse din import sau ameliorate în alte stațiuni de cercetare din România, au înregistrat pierderea mugurilor de rod în proporție de 80—100 la sută. În această situație s-au găsit soiurile Suncrest, Madeleine-Pouyet, Jerseyland, Halehaven, Southland, Hiland, Collins, Redhaven, Cardinal. În imediata lor vecinătate, soiurile Superba de Toamnă, Victoria Congras, Splendid, Triumf (toate create la Băneasa) și-au pierdut mugurii doar în proporție de 60—75 la sută, înregistrînd producții mari.

La cais, rezultatele comparative apar și mai evidente. De data aceasta, soiurile din sortimentul vechi sau doar studiate la Băneasa au înregistrat pierderi de 60—100 la sută. În condiții identice de climă, mugurii de rod aparținînd soiurilor Excelsior, Olimp, Comandor, Favorit și Roșii de Băneasa au fost afectați numai în proporție de 28—60 la sută. Două soiuri studiate la Băneasa, Litoral și Callatis, au demonstrat și ele o bună rezistență (28 și 33 la sută muguri de rod pierși).

Rezultatele onorează în cel mai înalt grad activitatea colectivului de cercetători ai stațiunii de la Băneasa și se înscriu printre cele mai bune din lume.

LIVIU TIMBUS ■

■ Petiționarul Iordache Ștefan din comuna Izvoarele, încadrat în muncă la Antrepriza de construcții și reparații cuptoare și transport Blejoi din județul Prahova a solicitat sprijin pentru un program de lucru, de patru ore la unitatea sus-amintită, întrucât comisia de expertiză a capacității de muncă l-a pensionat gradul III. Totodată dorește și repartizarea unui spațiu de locuit. Cercetind cele relatate de petent, Consiliul județean al sindicatelor Prahova a constatat că s-a procedat greșit, de către cei de la A.C.R.T.C. Blejoi, prin refuzul reincadrării. La intervenția acestuia, s-a aprobat reluarea activității cu program redus. Cu privire la obținerea unei locuințe a fost sfătuit să se adreseze printr-o cerere Consiliului oamenilor muncii din unitate, pentru a fi luat în evidență. Până la primirea unei garsoniere petiționarul a fost cazat la căminul muncitoresc.

■ Consiliul popular al municipiului Galați: Donea Ecaterina din Galați, strada Siderurgistilor, bloc 11, ap. 90, a solicitat un schimb de locuință în orașul Birlad, aprobat, dar neefectuat, deoarece partenerii nu s-au înțeles asupra unor cheltuieli privind reparațiile. Revine cu o nouă cerere, de astă dată pentru municipiul Bacău, cu cetățeană Suciuc Georgeta, om al muncii la Șantierul naval Galați. Dosarul a fost supus aprobării Biroului permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Galați, care, sub rezerva stabilirii domiciliului în Galați, dă, aviz favorabil. Răspunsul este comunicat și petentei Suciuc G., pentru a depune un astfel de dosar și la Consiliul popular al municipiului Bacău. În prezent se așteaptă decizia respectivă, urmând ca ulterior să se efectueze schimbul și în fapt.

■ Subsemnatul Micu Pavel cu domiciliul în București, str. Iacob Andrei, bl. 15, sc. 1, et. 3, ap. 52, sectorul 5, am primit de la Consiliul popular al sectorului 2 următorul răspuns: „Nu vi se poate acorda locuință, întrucât nu aveți buletin de București”. Nedumerit, revine, de astă dată la redacție, unde ne face dovada acestui act, într-adevăr de... București. „Ori nu au citit memoriul meu, ori nu eu eram persoana căreia trebuia să i se facă această comunicare”. E oare cu puțință să se procedeze atât de superficial în citirea scrisorilor cetățeanului, încât să nu se observe că el specifică toate datele înscrise în buletin? E oare posibil să parcurgem nepăsători rîndurile care ni se adresează, cu speranță și încredere, în rezolvarea unor probleme? Vrem să credem că a fost un nedorit accident și că acest răspuns nu intră în obișnuința unui colectiv de oameni competenți în elaborarea unor soluții.

■ „Imobilul la care se referă petiționarul se află, în condiții legale, în folosința Administrației bazelor sportive Baia Mare în spațiile acestuia fiind, de multe ori, cazări sportive. Urmărind rentabilizarea administrării lui, se constată că, în câteva cazuri, la cererea O.J.T., au fost găzduite și grupuri de turiști. Este adevărat că, în unele perioade, căminul este parțial neocupat, așa încît, pentru întregirea activităților de autofinanțare s-a solicitat aprobarea Consiliului popular județean Maramureș și Consiliului național pentru educație fizică și sport București, de a se permite în viitor cazarea, în astfel de situații, și a turiștilor aflați în vizită la Baia Mare”. Răspuns adresat de Consiliul popular al municipiului Baia Mare, petentului Vlădoianu Corneliu Mircea din Craiova, str. N. Titulescu nr. 59, bl. 13, ap. 4.

■ „Din luna noiembrie anul trecut, de cînd poștașul s-a îmbolnăvit, n-am mai primit nici pensia, nici revista. Deși s-a deplasat cineva de la Poșta din Cluj-Napoca cu pensile, făcînd plata lor de la un cetățean de acasă, și doar celor din apropierea lui, noi, ceilalți pensionari, n-am fost anunțați și uite așa au plecat banii înapoi la Cluj-Napoca. Sînt un om bolnav, în vîrstă de 67 de ani, și-mi este greu să mă deplasez din sat, de la Poșta pînă la Cluj-Napoca, să-mi ridic pensia mea și a soției. Degeaba am

Ce-i paște pe frații Pasc ?

„Subsemnatul Ilincari Aurel, domiciliat în comuna Boufari, sat Bucova, vă fac cunoscut că, din data de 18 decembrie anul trecut, pînă acum cîteva zile, șoferii Pasc Păscuț și Mihail Gheorghe, care fac de serviciu pe autobuzul care circulă pe ruta Ofelu Roșu — Peștenița, ne-au pretins pe lingă abonamentul lunar, să cumpărăm și bilete de 9,50 lei. Cînd am pus întrebarea șoferilor de ce fac asemenea lucruri (să luăm și bilet și abonament) ne-au răspuns că este dispoziția șefului de coloană Pasc Remus și a județului”. Această scrisoare primită la redacție este semnată de un grup de muncitori ceferiști la serviciul de siguranța circulației din stația C.F.R. Caransebeș, navetiști pe ruta Ofelu Roșu — Bucova. Este sau nu este drept să li se mai perceapă încă o dată costul biletului? Este sau nu vreo dispoziție în acest sens? Și de către cine ar fi ea dată?

Iată-ne, așadar, călătorii în seara zilei de 19 ianuarie a.c., pe traseul Ofelu Roșu — Peștenița, în autobuzul cu pricina, care, conform orarului, pleacă la orele 18. Prima constatare: la casa de bilete — anunțul (cu ștampilă și semnătură indecifrabile) există și într-adevăr el anulează valabilitatea abonamentelor pe traseele Reșița — Ofelu Roșu și Ofelu Roșu — Peștenița. Iar unii șoferi se prevalează de acesta, „cu virf și indesat”, cum vom înregistra imediat, ca o a doua constatare.

Pe parcursul stațiilor, călătorii urcați lăsați banii pe bordul mașinii iar șoferul de serviciu, Pasc Păscuț, precum atesta ecusonul așezat în parbriz, elibera bilete după bunul său plac: uneori da, alteori ba. Convinși că la volanul autobuzului este însuși Pasc Păscuț, întrebăm pe cetățeanul vecin nouă de cînd procedează astfel șoferul respectiv. Aflăm cu stupeoare că nu acela este, de fapt, Pasc Păscuț. El se află pe băncuța din spatele conducătorului auto. Nu mai așteptăm capătul de linie, la stația Boufari ne declarăm identitatea. Constatăm apoi că șoferul are o legitimație nevizată tocmai din anul 1984, iar permisul de conducere auto, chipurile l-a uitat acasă. Lipsa formularelor-tip de la autobază — ne explică — ar fi cauza faptului de a nu avea și foaie de parcurs. Prin urmare, viața unui număr însemnat de cetățeni prezenți în autobuz la acea oră, se afla în minile unui „șofer de ocazie”. Știe șeful de coloană? Dar șeful de autobază? Dar conducerea întreprinderii județene de transport auto, cunoaște practica unor asemenea „substituiri” de persoane la volan? La auzul întrebărilor noastre, se ridică alene, cetățeanul solid și bine legat, care se dă drept Pasc Păscuț, susținînd că el i-a permis să conducă în acea seară mașina, el simțindu-se „rău”.

Cu aceste date, a doua zi, ne prezentăm în biroul directorului adjunct al I.T.A. Caraș Severin, Iacob Gheorghe. Este surprins de ce aude și afișează chiar o mare nedumerire. Nu știe nimic de obiceiul lui Pasc Păscuț de a „ignora” abonamentul ceferiștilor navetiști, și de obiceiul acestuia de a-și asigura „dublura” la volan, nu știe nimic despre anunțul din autogara Ofelu Roșu și despre manevrele aceluiași șofer de a încasa bani fără să emită bilete de călătorie. Nu înțelege de ce un alt încadrat al Coloanei I.T.A. Ofelu Roșu, (probabil) pontat prezent la lucru în autobază (Mestecăneanu Romulus) se află în altă cursă... Știe, însă, că șeful autobazei Ofelu Roșu este chiar fratele (fapt care poate explica toleranța pentru abuzurile constatate) șoferului Pasc Păscuț. Deși uimit, directorul adjunct încearcă să atenueze și să minimalizeze flagrantă încălcare a ordinii și disciplinei de către cei în cauză, asigurîndu-ne că, legal, acel anunț nu trebuia să existe. Atunci de ce există? Trebuie să fie mult timp de cînd organele de control n-au mai trecut prin autobaza Ofelu Roșu. Altfel, nu s-ar explica toată necunoașterea a acestor lucruri. Uimirea conducerii ne uimește și pe noi. Nu intră în atribuțiile ei coordonarea și controlul autobuzelor? Cine ar trebui să-i aducă „la zi” cu indisciplină, dezordinea? Inclusiv pe conducătorii respectivei întreprinderi de transporturi auto.

rugat un vecin să mă ajute, dîndu-i buletinul, nu s-a putut”. Semnează Drăgan Alexandru din Poștea, nr. 111, comuna Baci, județul Cluj. Ce păcat că un gest a rămas doar pe jumătate făcut. Ar fi fost, de dorit, omenește vorbind, ca delegatul P.T.T.R. Cluj-Napoca să nu plece pînă, ce nu era convins că toți pensionarii și-au primit drepturile bănești. Poate ar fi necesitat o zi în plus, dar oamenii l-ar fi primit și găzduit cum se cuvine. Așa, — trebuie să străbată încă un drum, ce putea fi evitat.

■ „În perioada în care Murărescu Constantin a lucrat la Antrepriza Nuclear Montaj, nu a primit beneficiul cuvenit. Revenind în șantier, după satisfacerea stagiului militar și prezentîndu-se să-și ridice drepturile, a observat că acestea erau date fără semnătură sau delegație. Din cercetările efectuate a reieșit că Hodobet Delia, care deținea funcția de casier central a „încasat” acești bani. Însușindu-și și de la alți oameni ai muncii importante sume de bani, ce depășesc valoarea de 40 000 lei, prejudiciul adus, face obiectul unui dosar al organelor de miliție de pe Platformă. După definitivarea verificărilor petentul va fi anunțat cum să-și recupereze sumele cuvenite”. Răspuns expediat de Consiliul popular al județului Constanța — Platforma C.N.E. Cernavodă.

■ Referitor la starea de disconfort produsă de activitățile desfășurate în atelierul de cauciuc din str. Arinului nr. 13 și sesizate de Naghi Eugen de la nr. 15, de pe aceeași stradă, conducerea cooperativei „Arta încălzimintei” dispune ca organizarea lucrului să se desfășoare în două schimburi, pînă la orele 22. Utilajele din dotare să fie astfel amplasate încît să se asigure o distanță de 75 cm

minimă față de perete, precum și montarea lor pe suporturi de cauciuc. Studiul privind spațiul afectat motoarelor aferente mașinilor de injecție se va face în colaborare cu specialiști de la I.N.C.E.R.C. București, iar sistemul de stringere a matrițelor va fi realizat în așa fel încît să nu mai producă zgomot. Răspuns primit din partea Comitetului pentru problemele Consiliilor populare și Consiliul popular al municipiului București.

■ „Deoarece plecăm la trament în stațiunea Sîngeor-Băi, împreună cu soția, am depus la mesageria din stația C.F.R. Constanța un geamantan, înscuțat, legat cu sfoară și cusut în pinză. Ca orice om aveam în el obiecte de îmbrăcăminte și unele alimente. Cînd am sosit la destinație și ne-am dus să ridicăm valiza, nu ne-am dat seama că s-a umblat la el, decît abia la hotel cînd desfăcînd așa am sesizat că era altă decît cea folosită de noi. Ne-am dus la șeful stației, care ne-a sugerat să facem o reclamație la Departamentul transporturilor C.F.R., din cadrul M.T.T.C. Răspunsul Regionalei C.F.R. Constanța, ne-a surprins: întrucît nu am făcut inventarul lucrurilor ce le-am avut în geamantan nu ne încadrăm în prescripțiile din regulamentul de transport. Nu este prima dată cînd expediem colete și niciodată, pînă acum nu am făcut inventar!” Petentul Rogojină Constantin din

Constanța, str. Soveja, nr. 68 Tomis 4, bl. 01, sc. A, ap. 1, nu este mulțumit și împăcat cu răspunsul deoarece obligația celor de la mesagerie era să le facă cunoscut mai noua prescripție a regulamentului. Nu s-ar fi hazardat într-o astfel de nesiguranță a coletului!

■ „De mai mulți ani ne-am obișnuit, ca atunci cînd vedem inscripția „Flaro”, să ne gîndim la stilourile produse de întreprinderea cu același nume din Sibiu. Numai că, de cîteva vreme, ele sînt puse în vinzare fără a fi însoțite și de o peniță de schimb. Pentru că a devenit o raritate șansa de a le găsi în vreo librărie, am scris și la Sibiu. Nici pînă acum n-am primit răspuns. Ne-a expediat o carte postală, scrisă cu pixul. Popescu August, om al muncii la IREMOAS București.

■ Consiliul popular al sectorului 3 — Comitetul executiv: Din verificările efectuate de organele noastre de control s-a constatat că cele sesizate de Grecu Nicolae din București, str. Petre Tina nr. 3, bl. L. 34, sc. B, et. 1, ap. 57, sectorul 3, privind unele aspecte negative în activitatea desfășurată de personalul unității I.C.L. Alimentara 3, din cadrul complexului comercial Petre Tina, corespund realității, motiv pentru care s-a schimbat formația de lucru și șeful de unitate, Serdean Ion. Pentru a acoperi în mai bună măsură solicitările populației din zonă s-a organizat activitatea pe durata a două schimburi de lucru.

■ Consiliul popular al județului Călărași — Direcția comercială: Ținînd cont de situația familială a petentei — căsătoria acesteia cu un cetățean din Oltenița și stabilirea ei cu domiciliul în acest oraș — s-a dispus transferul în interesul serviciului de la I.C.S.A.A.P. Călărași la I.C.S.M. Oltenița și plata cheltuielilor de școlarizare efectuate de I.C.S.A.A.P. Călărași, cu care a încheiat și contractul. I s-a eliberat nota de transfer petiționarului Roșioru Rodica, începînd din acest an, la I.C.S.M. Oltenița.

■ U.G.S.R. — Comitetul municipal Pitești: Neacu Eugenia a fost om al muncii la C.A.T.C. Pitești din anul 1984 și pînă la 10.02.1987, dată la care s-a transferat în interesul serviciului la I.M.E. Pitești, în timp ce se afla în concediu de odihnă pe anul 1987. Deoarece în 1987 a lucrat la C.A.T.C. numai o lună de zile, unitatea i-a plătit concediul de odihnă numai pentru o zi, restul de zile fiind acordate de I.M.E. Pitești unde lucrează și în prezent. În concluzie contravaloarea celor 6 zile neonorate la plată în perioada amintită au fost achitate de I.M.E. Pitești în acest an.

■ În anul 1988, sesiunea lunară am absolvit liceul industrial nr. 1, cu profil mecanic din Bacău. La cîteva luni am primit și repartizie pentru a mă prezenta la Uzina de avioane din Bacău. Din păcate, nu mă puteam încadra pentru că hirtia era valabilă numai pentru absolvenții din municipiul Bacău. Ceilalți aveau posibilitatea de a merge în alte părți. Dacă eram apt, ca toți colegii mei, n-ar fi fost o problemă pentru mine. Dar, acum patru ani am fost operat la piciorul drept — osteoartrită sold drept — la Iași și de atunci piciorul, prin creșterea mea, a rămas mai scurt cu mulți cm. Deși am o familie modestă, muncește numai tata și sîntem trei frați, din august, anul trecut stau acasă primind ajutor de la ei. Aș dori să mă pot întreține singur, să cred că există o posibilitate de a mă primi la Uzina de avioane, pentru că aici, unde locuiesc în satul Frumoasa, comuna Balcani este zonă necooperativizată și nu am șanse de încadrare. Un motiv în plus de a întinde o mîna de ajutor lui Balas Cristî, semnatarul acestei scrisori.

Pagină realizată de MARIA BOGDAN RADU ■

Poșta redacției

Sava Dana — Vaslui, Cristea Alina — satul Sălăgeni, com. Grozești (Iasi): Nu vă putem îndeplini dorința. ● Coccan Radu — Brăila: Cum să vă ajutăm cînd nici nu știți ce fel de atelier este acela căruia i-ați comandat jocul? Dacă aveți vreun bon, adresați-vă instanței de judecată. ● Tolbaru Victoria — satul Teiușu, com. Bunești (Vilcea): Noi nu ne pricepem, deci nu vă putem sfătui în legătură cu neplăcerile ce le aveți cu sănătatea. Urmăți tratamentul recomandat de medic, nu mincați ceea ce vă face rău. Dacă e cazul, fiul dv. să vă ducă la un alt medic în Sibiu. ● Oprea Ștefan — București: N-am înțeles ce doriți. Telefonați-ne. ● Bogdan Steluța — Ploiești: Imediat ce devine liber un post corespunzător stării sănătății dv., cererea va fi soluționată. ● Beberche Domnica — com. Carcaliu (Tulcea): Nu este nici o dilemă. Răspunsul este conform prevederilor Decretului 410/1985. ● Sbirnaure Nicolae — com. Tismana (Gorj): În sfîrșit lucrurile s-au clarificat și prin mandatul poștal nr. 104 din 16 ianuarie vi s-a trimis la domiciliu suma de 609 lei reprezentînd cota de participare la 1 neficii pe anul 1986. ● Chi, Mihail-Eugen — București: V-am așteptat la redacție. ● Dumitru Tudora — com. Nămolosa (Galați): Conform Legii 4/1977, membrii cooperatori, pentru a beneficia de pensie trebuie să îndeplinească în cel puțin 10 ani numărul de norme stabilit de adunarea generală. ● Dumitrescu Violeta — Constanța: Ținînd seama de situația dv. deosebită, cererea va fi reanalizată. ● Greblă Gheorghe — Băilești: Nu aveți dreptul. ● Ișlicaru Gheorghița — satul Românești, com. Șimnicu de Sus (Dolj): Potrivit dispozițiilor legale, înstrăinarea bovinelor între persoane fizice se face numai cu aprobarea scrisă a președintelui biroului executiv al consiliului popular al localității de domiciliu a deținătorului, precum și cu avizul șefului postului de miliție și al medicului veterinar de la dispensarul sanitar veterinar, pe baza biletelor de adevărire a proprietății și sănătății animalelor. Deținătorul are obligația să declare numele și domiciliul persoanei căreia urmează să-i înstrăineze animalul. ● Rocas Alexandru — com. Zalha (Sălaj): Vă sfătuim să vă încadrați la Ocolul silvic Ileanda, unde ați fost îndrumat, ca muncitor la împletit coșuri din nuiele și să vă calificați în această meserie. ● Donath Aurica — Bistrița: Cum doriți să vă încadrați în muncă, dacă lipsiți așa de mult din localitate? Există posibilitatea la Întreprinderea de produse electrotehnice. ● Răducu Ilie — com. Ștefănești (Vilcea): Persoanele fără copii, căsătorite cu persoane care au copii pentru care plătesc pensie de întreținere, sînt exceptate de la plata contribuției datorată de cetățenii care au depășit vîrsta de 25 ani și nu au copii (art. 24, Legea 1/1977). ● Florea Viorel — Bistrița: Veți primi unul din primele apartamente repartizate unității. ● Stanciu Dumitru — com. Glina (S.A.I.): Livrarea combustibilului solid către populație trebuie să se facă în ordinea strictă a încasărilor, respectîndu-se prevederile Legii 3/1972. ● Fluturas Gheorghe — com. Tufești (Brăila): La indicația Ministerului Sănătății, ați fost căutat. Adresați-vă Direcției sanitare a județului. ● Vrăncanu Constantin — Bacău: Transferul solicitat s-a aflat în atenția Ministerului Educației și învățămîntului pentru rezolvare. ● Mardale Dumitru — București: S-a hotărît să fiți acutij de contribuția în bani, fiind invalid de război.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Iașul — vatră de muncă, de creație și spirit

Cintarea României

Stăpînind o parte de cer

Nașterea unei formații de dansuri populare refuză scindura, dizolvă scena, topește fundalul, limpezeste și eurvează linia rampei pînă o face una și aceeași cu linia orizontului. Și tot ea își revendică bătaura, firul de iarbă zdrobit și pulberea pămîntului. Fără acea ilustră recunoaștere că „dedesubt pămîntul geme”, fără „aista chior mă doare, și cu-aista-i trag mai tare”, fără cuvîntul slobozit în vîrtej, fără... Lăutarul, de asemenea, trebuie să traverseze adîncuri pășind cu sufletul pe struna viorii. Altfel nu se poate. Trebuie să se afle că dansul joacă în om și nu că omul dansează.

Douăzeci și patru de oameni, bărbați și femei, fiecare acoperind cu viața peste jumătate de

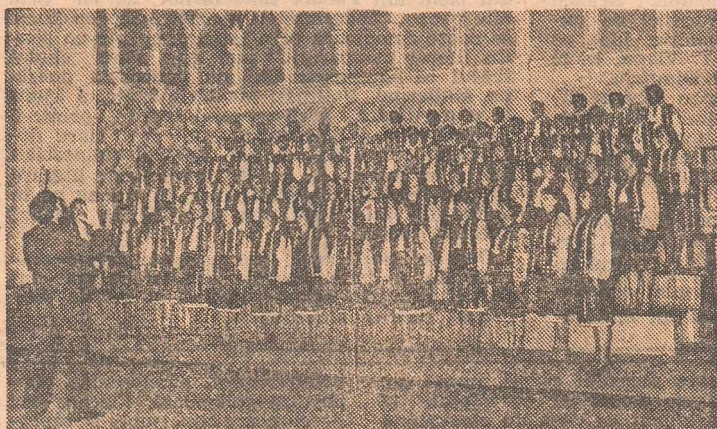
artă oamenii pun stăpînire pe o parte de cer.

Locul întîi la toate șapte ediții ale Festivalului Național „Cintarea României” și titlul de laureat încununează și arta, dar încununează și viața, viața transmisă prin dans, din generație în generație.

„De dedesubt pămîntul geme”. La Zagreb, în Iugoslavia, Ansamblului folcloric „Dumbrăvița” i s-a acordat Premiul întîi al Festivalului internațional de folclor.

„...și cu-aista-i trag mai tare!” — așa a rămas urmă și ritm de dans românesc în Belgia, în Luxemburg...

Instructorul formației, Florin Gidea, adică primarul comunei, vorbește cu ochii. Acolo, sub umbra pleoapelor lui, Ansam-

Corul din Ruginoasa nu se putea numi decît „Al. I. Cuza”

secol, dansează-n fața mea. Dansează-n ei. Dansează din părinții lor care-au trecut demult pe sub pămînturi. Dansează spre copii și nepoții lor. Dansează-n parcul Palatului lui Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa. Mai dansează și alți douăzeci și patru, de vîrstă mijlocie. Pămîntul își șterge bătrînețea sub călcîie și urma domnitorului se vede. Dansează din 1934 Ansamblul folcloric „Dumbrăvița” al comunei Ruginoasa. Pămîntul geme. Lăutarii pășesc peste adîncuri pe strunele viorii. Primarul comunei, Florin Gidea, vorbește cu sprincenele, simte că în pana de păun a „palariiei”, ca și acum patruzeci de ani, de cînd a devenit instructor al formației, răsare soarele.

Privesc lumea din jur. Peste cinci sute de oameni... Toți în costume naționale cusute la Ruginoasa, ca la Ruginoasa. Și ei dansează. Ansamblul însă, în mijlocul mulțimii, se observă cu ușurință. El e nucleul. El e izvorul din care dansul izvoară și se revărsă.

Valeriu Nastasia spune că are patru ani și dansează.

Gheorghe Podeanu spune că în curînd „va da peste șazeci de ani” și dansează.

Maria Panciu dansează și spune că stăpînește dansul așa cum stăpînește sapa și coasa.

Ilie Chiriac dansează și se laudă cu cei patru băieți ai lui care dansează și ei.

„Cine joacă și nu strigă...”, strigă băieții. Răspund cei în vîrstă.

Elena Roșu dansează și crede că dansul la Dumbrăvița e un obiect de învățămînt. Se predă în școală. Adică nu în clasă, ci în curtea școlii, nu la ore, ci în recreații.

Nașterea, dar și viața unei formații refuză scindura, dizolvă scena, eurvează linia rampei. Căminul cultural din Ruginoasa e de fapt o sală polivalentă, adică o casă, locul unde prin

Din tabăra de sculptură de la „Scintela” vă prezentăm lucrarea Eminescu de Dan Covătaru

Dulce tîrg

Dulce Tîrgul leșilor.

Așa l-au alintat Mai Vechii scrisii noastre (poate și voievozii), cronicarii din poduri de mănăstiri, poezii și, mai ales, Sadoveanu cel al sutei de romane.

Dulce tîrg legat de fierberea unionistă.

Dulce tîrg al lui (și al lui) Mihai Eminescu. Așa îl știu și Mai Noii, așa a fost, așa a rămas.

Deveni-va Iașul o metropolă, un metropolis în mileniul ce vine? S-ar putea. Dar și atunci el va fi tot tîrg și tot dulce.

Așa, bătut de grindini și noroaie, spart de potcoavele cailor, sfîrtecat de săgeți și arcebuze va fi fost Iașul și „dureros de dulce”, murind și reinviind cu indicibilul său farmec, cu geometria lui confuză (sat mare ca și Bucurescii), străbătut de același Bahlui fără apă (frate cu Dimbovița dar și cu Sena), potopit de vrejurile vinului bun și de o lumină prăfuit-selenică.

Istoria lui se confundă cu a Moldovei, hronicile îi sint ca hambarele anilor de belșug, pline-ochi.

Sub talpa Iașului încă mai scintilează argintul din monedele Dacilor liberi. Semne de neîntreruptă viață se întindesc la tot locul.

Ce concentrat de memorie această cetate! De la întoarcerile cu izbîndă, la matcă, ale domnilor Mușatini pînă la noi, aerul său e colorat de mătășurile foșnitoare ale steaguri-

lor: steme cu bour, cîndva, și acum calda iluminare a Treicurilor cărora, prin timp, li s-a adăos drapelul roșu al revoluționarilor de la Nicolina.

Cetate „scrisă” cu palate-bucoavne.

Iașul întreg e o somptuoasă pisanie. Pe rînd dulce, blind, melancolic, Iașul pune statornică stăpînire pe amintirile călătorului de departe ce-i calcă pragul. Cum să-l mai poată uita!

Există pe lume locuri cu desen fantast spre care norocul mi-a purtat pașii: Acropola Ateinei, Colosseumul rimlenilor, fortărețele Pskovului, Ruslimul, Colonia. Sună, răsună în gîndul meu aceste vocabule, dar liniștit le adaug și alte cuiburi mirabile, zămislițoare de basm: Tîcăul, Sărăria, Cetățuia, Treierarhii, toate aflătoare în cuprinsul sfințit de genii al Iașului nostru!

O singură umbră, una și-ar fi fost de-ajuns să-l dea neuitării și iubirii celeste, cea a lui Mihai Eminescu. Iașul i-a fost lui casă în clipe fericite și cerdac de lăceferi și floare de tel cîrgind peste o fereastră „susă”. Și i-a fost han de tristă oșpeție în ore de crepuscul. Aici, — venit (bronz lingă bronz) la dezvelirea statuii lui Ștefan cel Mare și-a dezvelit din brocarturile sufletului nemuritoare Doină.

Aici, în Iașul etern ale cărui transformări edilatar-arhitectonice consună fericit cu tiparele lui originale („metru antic”), aici într-una din capitalele unirii românilor.

Aici, în dulcele tîrg.

Aici.

GHEORGHE TOMOZEI ■

POEM PENTRU PATRIE

Blîndă mamă

Blîndă mamă, dragostea mea cea dintîi
Legănat între grîne și drumuri de cale ferată
Blîndă mamă, veghindu-mă veșnic la căpătîi
Voi putea să-ți sărut mina desprinsă de pe lopată?...

Veacul mă poartă prin albiile de ani,
Zbateră, veșnică zbatere-ntr-un maluri și maluri.
Glasuri profunde de veterani
Strigăte tinere trecînd spre noi idealuri.

Cîteodată, cînd stau de vorbă cu tine
Mă simt Patrie și dator pentru toți.
Patrie mamă, ivit ca un lujer din tine
Patrie mamă învață-mă pentru nepoți...

CORNELIU STURZU ■

De la origini pînă... mai departe

Dacă într-una din paginile ce urmează, prezentăm cîteva din aparițiile de ultimă oră de la Editura „Junimea”, dorim să atragem în avanpremieră atenția și asupra unei lucrări aflate încă în faza de elaborare. (De aceea nu-i putem reproduce coperta). Este vorba de un dicționar exhaustiv al literaturii române, al cărui prim volum, cuprinzînd perioada de la origini pînă în anul 1900, a văzut lumina tiparului în 1979, sub egida Editurii Academiei, fiind realizat de Institutul de lingvistică, istorie literară și folclor al Universității „Al. I. Cuza” Iași. Tot ieșenii și-au asumat continuarea acestei lucrări de vaste proporții, în care vor fi prezenți, în final, toți scriitorii români, indiferent de ce importanță culturală au avut, tratarea lor — mai mult sau mai puțin generoasă — fiind însă, firește, în conformitate cu precisele criterii valorice.

După cum ne informează Al. Andriescu, decanul Facultății de Filologie al universității ieșene, în prezent se lucrează la cele cinci volume consacrate perioadei 1900—1950 — în primele patru vor fi consemnați autorii, iar în ultimul — revistele și curentele literare. De asemenea, sînt aproape încheiate lucrările de documentare pentru perioada 1950—1985, urmînd să se treacă la redactarea primului volum, care va cuprinde literele A-C. Evitarea oricărui spirit partizan, amploarea și rigoarea pe care colectivul de realizare dorește să le imprime lucrării, vor face din acest dicționar o bogată sursă de informații, un instrument de lucru de prim rang, a cărui apariție completă e așteptată cu un legitim interes. Îi vom avea atunci laolaltă — așa cum nu-i avem în clipa de față în nici o altă operă din cultura română — pe toți cei care, potrivit înzestrării lor, în conformitate cu epoca în care au trăit și cu șansa de exprimare pe care au cunoscut-o, au contribuit la înflorirea literaturii române, la creșterea prestigiei ei.

Convorbiri fără adiționale

„Iubita mea este Poesis“

— Horia Zilberu, care mai e viața poetilor... catifelati, în acest sfârșit de secol intransigent, în care vor avea loc expediții pilotate spre Marte?

— Oamenii de știință (super/strălucii) sînt de ambigen(iu) acord, că va trebui să se „creeze“, în novă, un mediu cel puțin apropiat celui de pe pămînt. Și cînd stai strîmb și judeci drept, neologismul intransigent (cf. fr. intransigent, it. intransigente) înseamnă: aspru, dur, necruțător, neînduplecat, neîngăduitor, rigid, sever (în ordine alfabetică). Între „catifelat“ (delicat, mătăsoasă, moale) și „catilinat“ (accelerînd pe ludic), există un spațiu al diafanului. E, acolo, o adiere extatică a zăpezii sentimentale. Avem și noi o fisie de zăpadă. Un mare gînditor, drag nouă, zice că fisile de zăpadă sînt „dărmături ale unui cer imemorial“.

— Chiar vă place să jucați rolul unui vesnic îndrăgostit? — Mă apăr tot cu o tortă a filosofului-poet: „Don-juanismul e fructul unei sfîntenii rău întrebuită“. Dragostea e o putere a vieții. Prin ea te salvezi de a pieire. Și în măsura în care suferi, rostirea inimii capătă un... stil.

— Și iubita aceea, atît de provocator invocată, are un dram de existență reală?

— Nu vrei (z/glumind puțin!) să-i dăm o înțînire, la o suare, Zuluiei lui Conachi cu onirica Annabel Lee a lui Poe? Să-i aprindem lucioli pe-o creangă de brad din plastic. Iată: „Cum în genunchi în fața Doamnei, veacul / tună de sus: ai întrecut măsura / supunerii și seara cu trăsura / scoti din țîțînă spitalul. Eu, sireacul, // îi car cărbuni să-nceapă aventura / locomotiva sobei la conacul / lui Ier-Conachi: petecul și acul / cirpindu-și sacul — parteneri în tura // de-azi de noapte-n scene desuete, // Voi fi, nu peste mult, certat cu biciu / împuns cu sulita și c-un

burete // mi-or da otet pe limba de siliciu / pe care umbli moartea cu ariciu — / orbetele romantic să-l desfece“. Sfîșierea cîrni de azur se aseamănă, în po(h)etica mea cu insomnia ci-mitirului comun. Doi ochi înfiniți te pot da jos din basculanta neantului. Iubita mea este Poesis.

— Oricît v-ați căzni, nu mă puteți face să rid. N-aveți umor!

— Așa grăi... Nu am umor. Mea culpa! După cele 7 păcate (mortale, printre care lenea și trufia) de ce n-am azeza, imediat, lipsa de... umor? Și dacă, la începuturi, a fost cuvîntul: amorul, cel ce mișcă „il sole e l'altre stelle“ și-a avut ca însoțitor, prin rimă, umorul. Act miraculos al simțului meta/nobil. Pînă și trufașa Cleopatra, „exploatîndu-și“ paralaxa nasului, într-un expresionist haz de necaz, și-a bătut (s)perla dizolvată într-o cupă cu acizi „ironici“. Nu am aflat, însă, dacă va fi stîrnit surisul zeului sau dacă norii și-au post/deviat xilogravura surrealista.

— N-ați răspuns, dar trec mai departe. Mai contribuie poezia de „amor“ la „slefuirea“ sufletească a omului contemporan?

— „Slefuire“? Vorba asta îmi aduce aminte de-o ciudățenie a olt/gorjeanului Brîncuși. Se trage la dagherotip znoava că marele ar fi „angajat“ un japonez spre a-i mingia „măiastra“, pînă va împrumuta patina zborului. A slefui sufletul e ca și cum ai încerca să pipăi mireasma mistică a crinului. Sufletul nu poate fi ancorat într-o albie de riu secăt sau mutat, geografic, pe altă rută la altă scară/hidro. Ci, să-l luminezi un pisc vecin. Să-l provoci pe aproapele să se caute pe el însuși. Fără a-i parodia nedelesitul. Deși, bine ar fi să-l faci să ridă, rîzînd îndreptăm moravurile.

Subtila pledoarie

Nu există un alt scriitor român a cărui operă și mod de comportament să fi readus în discuție cu atîta tenacitate aceleasi întrebări suscitate în rîndul criticilor încă din anii în care a trăit (1854—1920). Contemporan cu numeroase mișcări literare (romantism, parnasianism, simbolism, expresionism etc.), Al. Macedonski a pendulat mereu în mai multe direcții ale scriiturii, fără să ajungă nicodată la o structură total omogenă a creației sale.

Nedreptății multă vreme, poetul ce se incumeta să polemizeze în același timp cu cei mai reprezentativi critici și scriitori din țară a fost supus mai tirziu unui lung proces de reabilitare. În ultima vreme scenariul acestor tentative repetate de explicare a comportamentului scriitorului a fost refăcut de criticul ieșean Daniel Dimitriu (Grădinițe suspendate. Poezia lui Alexandru Macedonski, Ed. „Junimea“, Iași, 1988). Construită pe mai multe secțiuni (Eroicul Eroticul, Celestial, Himericul), cartea lui Daniel Dimitriu are caracterul unui eseu în care documentul, indiferent de ce natură ar fi, este în așa fel citit, încît să poată fi restituită atît imaginea acestui personaj straniu, cit și a poetului proteic. Fără îndoială, cele mai multe informații manipulate de criticul ieșean sînt cunoscute. Tudor Vianu, Adrian Marino și Mihail Zamfir au adus fiecare pe rînd un spor de cunoaștere a omului și a operei, contribuția criticului clujean rămînd pînă astăzi fundamentală. Recunoașterea valorii poetului și explicarea firii omului este realizată din unghiuri diferite de vedere. Vladimir Streinu arăta în capitolul despre Estetism din Istoria literaturii române moderne (1) că „familia“ Macedonski, pe lângă dinamismul caracteristic balcanic care avea să dea frumoase și foarte respectabile cariere militare, mai avea o rezervă ereditară de contemplativitate, care poate fi probată cu veștile literare ale citorva membrii“. Același critic semnaleză „spasmurile vocației de putere“, evidente în viața și în poezie, idee ce va fi prezentată în studiul lui T. Vianu, ca și în cel recent, semnat de Daniel Dimitriu.

Integrarea scriitorului în diferite curente literare a fost însă adeseori parțializată, anume fiind proiectate asupra întregii opere. N. Davidescu scrie: „S-a spus că Macedonski ar fi un inovator în sensul poeziei noi“.

Nimic, de fapt, mai neadevărat. Macedonski a fost cel mai mare poet clasic al nostru; valoarea lui inovativă (sic) stă doar în faptul că o mie și una de împrejurări au așezat concepția lui greco-latină de artă în fața lui Eminescu.

cu, care s-a mulțumit să fie un simplu poet de geniu. E în această tărăsenie, o dăunătoare neînțelegere“. Iată deci o mostră despre felul în care obsesiile unui scriitor sînt transferate asupra altuia.

În Introducere în opera lui Al. Macedonski (1972), M. Zamfir reface liniile generale ale retoricii poetului, fără prejudecățile întîlnite la alți critici mai vechi. El stăruie, pe bună dreptate asupra retoricii preluate de la scriitorii de la 1848, ca și asupra tiparelor romantice evidente și pe plan tematic și stilistic. Trecerea spre simbolism capătă, după cele semnalate de el, un relief mai puternic după 1890. Însăși comparația între Ospatul lui Penlaur și Egiptul lui Eminescu devine elocventă în acest sens.

Pe acest parcurs al cercetărilor despre Macedonski se înscrie, cum spuneam de la început, esul lui Daniel Dimitriu. Demersul criticului de la Iași cîstește omul prin operă, mai ales pentru a releva și explica comportamentul lui Macedonski, ce se considera cel mai mare poet al epocii, dar neînțeleș de contemporani. Aspectele inedite ale cercetării sale duc spre erosul macedonskian, negat de Lovinescu, ca și spre o altă lectură a Noptilor. Din păcate, Idilele brutale reprezintă o literatură minoră, capabilă să dea relevanță unui strigăt bestial de amor. Multe din poeziile de această factură cad într-un naturalism vulgar.

Cercetarea structurii Noptilor, verticalizate prin sentimente, demonstrează genul unui discurs romantic colorat, ce iese din romantism prin cromatica culorilor bazată pe roșu, auriu, argintiu, ca și pe tot ce este sursă de strălucire și lumină în întuneric.

Trecerea de la romantism și parnasianism la un gen de simbolist-impur, datorită elementelor reziduale, devine convingătoare prin întregul ciclu din Poema rondelurilor, dar și prin alte poezii. Modernitatea poeziei macedonskiene se poate demonstra prin integrarea într-un spațiu literar comparativ mai larg. Pare ciudat faptul că Eminescu deși nu cunoaște poezia lui Mallarmé, Rollinat, Maeterlinck etc. a ajuns la o purificare a discursului literar printr-o muzicalizare a limbajului, mult mai mare decît aceea a lui Macedonski. Lexicul eminescian este și el mai curat, iar sintagmele sale literare au fost curățate de platitudinii, în vreme ce în opera lui Macedonski mai persistă un limbaj adeseori desuet.

Dar doi poeți mari pot coexista într-o cultură, fie și după moartea lor, iar cartea lui Daniel Dimitriu este o frumoasă și subtilă pledoarie pentru Macedonski.

MIRCEA RADU IACOBAN:

„Nu poți
numai să ceri,
se cuvine
să și dai“

— Cine vă cunoaște personal nu se mai miră cînd se uită în fișierul unei biblioteci la numele dvs. Bibliografia lui Mircea Radu Iacoban cuprinde volume de proză, teatru, note de călătorie, ziaristică, sport etc., mărturisind despre un om care nu poate să rămînă cantonat într-un singur perimetru. E în veșnică alergare după ceva nou. De altfel, așa sînteți în realitate: mereu agitat, de o mare rapiditate în gîndire — dvs. nu trebuie să vă explice omul de două ori un lucru — aprinzînd tot timpul luleaua care se încălzește — să nu ardă așa cum ar trebui, răs-punzînd la telefon sau sîrînd de pe scaun pentru a da fuga într-o altă cameră unde vi se pare că se întîmplă ceva ce trebuie să fie văzut, revenind, însă, de acolo, profund nemulțumit — deoarece nu se petrece mai nimic... Vă recunoașteți în acest portret?

— E bine să nu uităm că trăim o singură dată. Sînt, poate, un agitat; aceasta-i o chestiune care ține de temperament și, în consecință, rămîne un dat care trebuie luat ca atare, înțeles și, eventual, jertat de cei care-s „acordați“ pe alte ritmuri. Sînt bucovinean și am fost dintotdeauna deprins să știu că, în cutare moment, trebuie să fac lucrul cutare, de aici

pînă acolo, de la ora pînă la ora, cu (sau fără) sprijinul cutăruia și numaidecît în ideea unei cititorii — oricît de mărunte, dar cu un rost în permanentă construcție ce caracterizează lumea sfîrșitului nostru de veac. Grea este numai așteptarea să treacă timpul, să plece avionul întîrziat, să ajungă trenul, să se termine o sedință inutilă (sînt și de-astea!), să se isprăvească un spectacol anodin, să întorc ultima filă a unei cărți care nu-ți lasă decît șansa întrebării „ei, și?“, să mă găsească tovarășul X, să-l găsesc pe tovarășul Y... Privind înapoi cu înțelegere și nu cu minie, am a constata că nu m-am agitat chiar fără sens și că a rămas cite ceva — poate mai puțin în raftul cuprinzînd propriile-mi cărți și mai mult în spațiul cultural moldovean, unde a fost, este și rămîne suficient loc și de continuat, și de început.

— Dar nu vă obosește agitația aceasta continuă?

— Purtăm această discuție la sfîrșitul lui ianuarie 1989, dată la care am, deja, la „activ“ vreo 12.000 de kilometri trecuți în contul lui 1989. Urînd exact destinul unui personaj al meu din piesa Hardughia, am fost trimis, de Anul nou, tocmai în Mongolia (uite așa rămîne viața în urma artei!), de unde m-am

întors cu fusele orare incurcate (fix la două noaptea mă trezesc și pas de a mai închide ochii!), cu o desagă de impresii (sper să le pot împărtăși și cititorilor) și cu bucuria că, în 1989 — după cum s-a convenit cu forurile culturale și scriitoricești de la Ulan Bator — Eminescu va fi comemorat și acolo, departe, pe meridianul 105. Revenind la întrebare: obosesc... atunci cînd stau. Dar dacă stai, îți stă și... norocul.

— Cum de mai aveți, totuși, răbdare, să vă așezați la masa de scris?

— Aici e aici. Scriu rar, în „rafale“, atunci cînd pot fugi, o săptămînă-două, departe de telefoane, ascunzîndu-mă pe la pădurarii care-mi sînt prieteni și cu care, vă asigur, se poate discuta despre literatură în voia cea bună, cîstit, fără mofuri și ocolisuri. Cărtile, piesele, filmele, le port în mînte citeodată ani în șir. Așa s-a întîmplat și cu scenariul filmului Stîl de cocori, aflat în producție la Casa de filme nr. 4 (în regia lui Nicolae Mărgineanu), care l-am gîndit și „văzut“ parcă dintotdeauna. Mi se pare foarte important acest film: înțitia oară „urcă“ pe ecran două personaje de-a dreptul sfînte pentru români și România: Creangă și (văzut prin ochii acestuia) Eminescu.

— Sînteți, fără îndoială, un profesionist al scrisului. Cuvintele vă ascultă ca pe un suzeran prietenos al lor, se aștern pe pagini cu o iuteală ce poate stîrni invidia. Nu vă sperie acest lucru? Nu v-ați dori ca materialul lingvistic cu care lucrați să opună o mai mare rezistență, să vă dea mai mult de furcă, astfel încît la sfîrșitul unui articol, al unei cărți, al unei piese, să vă ridicați istovit de la birou, dar avînd deja certitudinea că truda nu v-a fost în zadar?

— De pe urma gazetăriei radiofonice și a atîtor transmisiilor în direct m-am ales, probabil, cu o anume ușurință în aflarea, imediată, a cuvîntului necesar. Asta-i și bine, dar și rău. Zăbovind mai mult asupra frazei, poate că și ideile se așază mai temeinic în matca lor, ajungînd să aibă rădăcinile în straturi mai adînci. Există, însă, și ipos-

taza scrisului căznit, nutrit din fraze făcute iar nu născute și aseasonat cu doza de obscuritate voită — n-are nici o legătură cu truda aflată în cuvîntului ce exprimă adevărul. La urma urmei, sînt zidari care clădesc un perete într-o zi, în vreme ce alții ostenesc o săptămînă. Important este să iasă zidul drept, zdăvăn și... la locul lui.

— Da, a scrie greu nu înseamnă a scrie (și) profund. Dar ușurătatea cu care scrieți nu v-a fucat nicodată feste? Chiar vă iese totul din „prima“?

— Ei, ba nu! Am debutat editorial încă în studenție, cu proze scrise la îndușoara vîrstă de 16 ani, cînd simți teribila nevoie de a spune, dintr-o suflare, tot ce știi și simți. Poezia se împacă mai bine cu exuberanța adolescentină, proza, teatrul, necesită decantări mai îndelungi. Ca să nu mai vorbim de faptul că, în anii aceia, literatura era bușită de scheme și doldora de prefabricate. Dacă-ți să aleg, din raftul cuprinzînd cărtile semnate de mine (vreo 14), aș reține 3-4 (Noaptea, Oastea oștilor, Departe, Marior) și citeva piese (Hardughia, Noaptea, Stress, Cabana, Reduța și soarecii), în vreme ce altele (Simbătă la Veritas, Omul din baie, Duo Amore) pur și simplu le-aș rescrie.

— Avînd o înzestrare multiplă, aveți și posibilitatea de a stabili multiple relații cu viața, realitatea dezvoltîndu-se dvs. sub mai multe aspecte. Ce informații definiți despre ea ca gazetar, ca scriitor, ca om obișnuit?

— Doar constatarea, la înde-mina oricui, că este loc pentru mai bine. Iar acest mai bine nu cade din cer.

— Trăiți în Iași, într-un loc cu profunde semnificații istorice. Ce v-au învățat aceste locuri, oamenii pe care i-ați cunoscut aici și lingă care trăiți zi de zi?

— Iașul — am mai spus-o — este un spațiu spiritual unic. Și datorită amintirilor sale, și pentru ceea ce semnifică în contemporaneitate. Climatului intelectual ieșean este întemeiat pe generozitate și exigență, noțiuni care nu-s în relație antagonică; dimpotrivă. Iașul tolerează greu

veleitarismul, găunoșenia, impoștura gălăgioasă. Fiecare act de oarecare importanță se raportează imediat la altele, similare, petrecute odată, oglinda istoriei obligînd la demersuri cu sens constructiv și responsabil. Nu știu alții cum sînt, dar mie mi-ar fi extrem de greu să viețuiesc altunde.

— Iașul are o moștenire culturală puternică. Poate fi ea o povară pentru cei de azi? Se ridică el la înălțimea unui astfel de trecut?

— Șeful Bibliotecii universitare stă pe scaunul sfîntit de Eminescu, Conducătorul „Junimii“ și rectorul Universității ocupă fotolii deținute de Maiorescu, Directorul Teatrului Național lucrează la biroul lui Alecsandri și Sadoveanu. Nu-i ușor. Dar, așa cum am mai spus, este destul loc. Iași, și de continuat, și de început. N-are nici un rost să încrucisăm brațele și să plecăm fruntea; aștia sîntem, facem cît putem și cită șansă ne-a rămas. Ceva-ceva, tot izbutim.

— Care ar fi încărcătura de semnificații adăugată Iașului de contemporaneitatea socialistă?

— Personalitatea Iașului s-a împlinit într-un mod de-a dreptul spectaculos. În spațiul românesc, vechea cetate a culturii a devenit și o adevărată putere industrială, științifică, de cercetare, cu forță de iradiere și rezonanță. Mai ales în epoca Nicolae Ceaușescu, orasul și-a constituit și asumat o veritabilă demnitate urbană. Cuvintele lui Iorga adresate celor care n-au vizitat, încă, Iașul, sînt, parcă, mai actuale acum decît atunci cînd au fost scrise.

— La urma urmei, cît de mult vă cunoașteți, M.R.I.?

— Destul și, totuși, insuficient. Sînt situații în care mă împac greu cu mine însumi. Uite, chiar și în ipostaza de interviueat: cu cît eram mai tînăr, cu atît consideram că am mai multe de spus. Pe măsură ce îmbătrînesc, constat că am tot mai multe... de tăcut.

— Vreți, totuși, să stați locului o clipă?

— Mă rog, să încerc. A, să nu uit: hai să vizităm noul sediu al Asociației scriitorilor...

SEMNAL

● De aproape două decenii, o prezentă deosebită în viața culturală a Iașului o constituie Editura „Junimea”, a cărei bogată activitate onorează impresionanta carte de vizită a spiritualității din aceste locuri și contribuie la creșterea prestigiului lor. Nu o dată am avut prilejul să-l consemnăm, în paginile revistei noastre, remarcabilele inițiative editoriale. În numărul de față ne oprim la alte trei lucrări care au văzut lumina tiparului la „Junimea” și sunt demne de tot interesul.

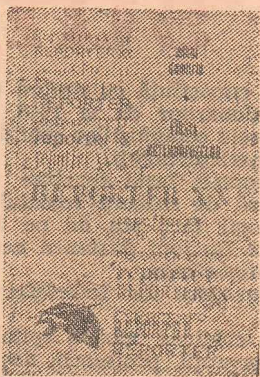
● „Independența politică stă în strinsă legătură cu independența economică. O națiune

mul deceniu după 1878, poporul român și-a sporit efortul pentru a-și accelera progresul economic, cunoscând un ritm viu al dezvoltării, fapt care a permis unor observatori din afară să considere România drept „o Belgie a Orientului sau o Japonie a continentului european”. A fost o perioadă în care îndemnul lui M. Kogălniceanu (citad de cel doi autori) a prins viață: „Să nu ne mai rezemăm decât pe noi înșine, pe inteligența noastră, pe munca noastră proprie, pe energia noastră, pe patriotismul nostru”.

● Recomandăm cititorilor noștri și o carte de reportaj, Vîrsta metamorfozelor, aparținând lui Mihai Dumitriu care, într-un Strai de cuvinte, a ținut să precizeze intențiile volumului său: „S-ar putea zice, fără a greși prea mult, că personajul principal e Iașul, cu tensiunea drumului său în timp, cu luminoase umbre ce vin din veacuri și ardori suflatești contemporane. Recitind paginile,

care și-ar vărsa singele pentru a dobîndi independența politică și nu ar face nimic pentru a scutura jugul economic pe care celelalte puteri i-l impun, ar avea dreptul să zică: „Pot să pier liberă”, dar n-ar putea zice: „Pot să trăiesc liberă!”. Aceste cuvinte avîntate aparțin lui Barbu Ștefănescu Delavrancea și apar ca moto al lucrării lui C. Botez și I. Saizu — Acțiunile ale României după războiul de Independență („De la Plevna politică la Plevna economică”). Monografia — bogată în informații, excelent documentată și limpede scrisă — dezvăluie modul cum, în pri-

observ că se încheagă un fel de scenariu al urbei noastre de suflet, mai acut decît bănuim cînd am pornit la alcă-

tulrea acestei selecții de texte. Desigur, nu-s decît unele momente și imagini dintr-o epopee de necuprins, fiindcă ne-am putut apropia numai de cîțiva eroi ai marelui efort regenerativ din această epocă unică în istoria neamului.”

● În sfîrșit, cel de-al treilea volum asupra căruia dorim să atragem atenția este **Inteligența semnelor** al lui Adi Cristi, care se bucură de două recomandări generoase: „Adi

Cristi are o ironie ceremonioasă, fantezistă, grațioasă dar și înclinație spre formule expresioniste a emoției...” (Nicolae Manolescu): „Adi Cristi se impune printr-o scriitură modernă, o fină ironie crepusculară și un mare apetit pentru „umila și umilită ființă a lucrurilor” (Cezar Ivănescu). Nouă nu ne mai rămîne decît să citim unul dintre poemele cuprinse în carte: „În mine se transportă piatră / este praf și arșiță: / — Nenumărate griji așteaptă în larg / extinderea portului! // și cum să le dau ajutor / cum să le salvez echipajul / cînd nu-mi mai simt apele! // și nu mai plouă / și nici un fluviu / nu se mai varsă în mine / nici o bucurie // este praf și arșiță și răscoală / nimeni nu mai vrea să plîngă / nimic nu mai singerează de atîta piatră // cum să le dau ajutor / cum să le salvez echipajul?” (Nu avea încălțări, nici mantii de marmură).

Nu coboriți la Casa Dosoftei!

Se investește mult, în Iașul acestor ani, pentru civilizație, pentru cultură, pentru ca oamenii să-și lărgească orizontul potrivit unor aspirații îndrăznețe, potrivit statutului pe care trebuie să-l aibe azi „trestia gînditoare” a planetei. Clădiri vechi — case sau palate — de care se leagă amintirea unor oameni importanți ai României, a unor evenimente de rezonanță pentru destinul ei —, sînt restaurate și ocrotite cu o înfinită grijă. Apar construcții noi, cu o arhitectură modernă, care devin în curînd intense focare de spiritualitate românească. Și totuși, nu întotdeauna sîntem la înălțimea a ceea ce ni se oferă, nu respectăm întotdeauna ceea ce alții au realizat cu multă trudă și migală. Dacă în sala fastuoasă a Teatrului Național „V. Alecsandri”, în timpul desfășurării unui spectacol, auzi rîsetele și șoaptele deranjante ale unor grupuri de copii, poți să ai o oarecare înțelegere, dacă îți spui că familiarizarea cu un act artistic cere timp și răbdare, multă răbdare. Dacă după o re-

prezentare la Teatrul de copii și tineret „Luceafărul”, în sală și în foaier rămîne un covor gros de noroi, poți iar să mai închizi ochii, e vorba de cei mai mici spectatori ai orașului, deși educatorii lor ar trebui, în orice caz, să-i supravegheze și să-i povățuiască mai bine. Dar pentru ceea ce se parece lîngă Casa Dosoftei nu mai poți să găsești nici o scuză. În fiecare dimineață se vede o femeie cum strînge hîrtii, de diverse culori și mărimi, cu destinații diferite, unele dintr-o mîncare de țigări și alte gunoaie. În special însă, bilete de tramvai, fiindcă tramvaiul are stația chiar în dreptul Casei Dosoftei. Ce s-ar putea face? În tramvaiele care opresc aici s-ar putea pune inscripții: „Călători! Nu coboriți la Casa Dosoftei dacă sînteți certați cu cele mai elementare reguli ale civilizației”. Sau, mai simplu, cineva ar trebui să sugereze celor în drept să mute stația în altă parte, pentru ca acest loc sacru pentru cultura română să nu-l mai profaneze nimeni.

Forma și fondul

Din acest an, redacția *Convorbirilor literare* și *Asociația scriitorilor din Iași* au un nou sediu, pe măsura prestigiului de care ele se bucură potrivit aprecierii și încrederii acordate, în climatul nostru politic și cultural, traditorilor pe colile de hîrtie: „Casa cu absidă” — cum o numesc cu o exactitate tandră localnicii, pentru a o deosebi de alte case din oraș, fiecare cu personalitatea și istoria sa. Configurația exterioară a clădirii o urmează cu credință pe cea a locuinței porușnicului Kogălniceanu, pe temelia căreia a fost construită, fiind în prezent singura din Iași cu o astfel de formă care i-a atras și numele. Oricare altă înfățișare, cît mai năzbîtioasă sau cît mai cuminte, ar fi fost perfect posibilă, și de conceput, și de realizat. Nu însă de cei care au un asemenea cult al tradiției, al continuității, așa cum e cazul ieșenilor, doritori să-și manifeste respectul pentru trecutul civilizației lor, pentru lucrarea înaintașilor și prin acest omagiu discret adus unui desen arhitectonic păstrat din vechime.

CORNELIU STURZU:

„Cu oamenii și evenimentele timpului nostru”

— Ce mai faceți cu viața dumneavoastră, Corneliu Sturzu? Nu ne-am văzut de mult, așa că e legitimă curiozitatea mea...

— Ce să fac cu ea decît să o investesc în publicistică, literatură și în fel de fel de activități obștești mai mult ori mai puțin spectaculoase, dar necesare. De exemplu, în ultimele săptămîni, împreună cu colegii mei de redacție ne amenajăm noul sediu pentru care sîntem recunoscători edililor ieșeni. În sfîrșit, *Convorbiri literare* are un sediu pe măsura prestigiului uneia din cele mai vechi reviste de literatură din Europa.

— Încă o dovadă a respectului manifestat față de tradiție la noi.

— Intr-adevăr. Rămîne ca noi să onorăm prin creația noastră acest dar care ni s-a făcut.

— Altfelva?

— M-am apucat să pictez. Dar nu pentru că doresc să devin pictor, ci fiindcă lucrez la un eseu despre arta plastică.

— Cum de v-a venit ideea?

— Am pornit de la întrebarea de ce poezii chinezi din perioada dinastiei Ming își împodobeau textele cu desene, de ce manuscrisele medievale erau ornate cu miniaturi, de ce Baudelaire desena, de ce Eminescu făcea același lucru (vezi ma-

nuscrisele sale), de ce Rebreanu era obsedat de imaginea roșii, de ce Maikovski, Apollinaire și alții alți scriitori desenau, pictau, sculptau, de ce... de ce...

— Au trecut mai bine de 20 de ani de cînd am găsit, într-o librărie, volumul dumneavoastră *Autoportret pe nisip*, apărut în faimoasa — pe atunci — colecție *Luceafărul*. Au trecut ani, s-au petrecut atîtea cu noi, cu lumea, dar poezia dumneavoastră a rămas în linia marii la fel, după opinia mea. Adică tot expresia unui echilibru, a unei vizuini înțelepte asupra vieții. Am dreptate sau nu?

— Cred că „autoportretul meu pe nisip” a suferit, în ultimele decenii, unele „retușuri”, ca să le numesc așa.

— În ce sens?

— Dacă v-a căzut în mină Ziguratul ori Arhipelagul altor umbre ați putut constata că încerc, de fiecare dată, să reconstitui cu orice volum, un univers care să corespundă unei experiențe de viață trăite, angajate. Criticii noștri, care nu mi-au acordat prea multă atenție, (nu e vina lor, desigur) m-au etichetat, cînd au binevoit să scrie despre poezia mea, că sînt un intelectual, cerebral etc. Mă rog, aceasta este treaba lor. În ceea ce mă privește, eu

scriu ceea ce simț și cred.

— Eu rămîn la convingerea că poezia dumneavoastră exprimă un aer de clasicitate — în sensul unui calm, al unei stăpîniri perfecte a discursului liric. Și totuși, aveți dreptate, sub el se ghicește un zbucium lăuntric, cu atît mai impresionant cu cît nu este exprimat direct. De ce această pudoare a confesiunii?

— Pentru că, structural, nu sînt un poet al gesturilor grandilocvente și nici cel al așa-ziselor „experiențe poetice”, de altfel consumate demult. Vedeți dumneavoastră, vulcanii au un fel al lor de a se comporta. Ani în șir își trăiesc zbuciumul undeva, în adîncurile scoarței, pentru a izbucni cînd nici nu te aștepti. „Cutremurele” sensibilității mele nu cred că au nevoie de false și epatante focuri de artificii. Ar fi indecente.

— Vorbiți-mi, vă rog, de actualitatea poeziei și de rolul ei în lumea contemporană. Nu vi se pare uneori desuetă într-o vreme excesiv de pragmatică sau de tehnocrată? Oare poezia poate fi o cale spre regenerarea spirituală? Mai este oare lumea interesată de așa ceva?

— Intr-o carte de eseuri, *Artă și sensibilitate*, publicată cu cîțiva ani mai înainte, încercam să demonstrez faptul că poezia înseamnă triada: autor-text-cititor (sau auditor). Ea a existat și va exista atîta vreme cît pe pămînt va fi un om care să scrie și un alt om care să-l asculte.

Este iarăși adevărat că noile mijloace de comunicare — radioul, televiziunea, videocasetofonul etc. — impun comunicării poetice exigențe noi. De pildă, după părerea mea, așa numita „poezie ermetică” și-a trăit traiul. Ea rămîne, exclusiv, de domeniul lecturii. Epoca „marilor artiști” este de acum un capitol de istorie literară. Ritmul, rima, epitetul, metafora reintră în drepturile lor tocmai datorită acestor noi mijloace de transmitere a informației, inclusiv a mesajului poetic. Și ce este, în fond, muzica folk decît poezie? Oare Miorita ce a fost la origine decît o baladă cîntată? Recitiți *Soveja* de Alecu Russo și vă veți convinge. Și oare de ce astăzi există două mii de cîntece pe versuri de Eminescu scrise de o mie de compozitori?

Ne înspăimîntă pragmatismul epocii noastre? Nicidecum. Eu personal vîd în chimistii, constructorii, electricienii, metalurgii, tractoriștii, ciberneticienii de azi, principalii aliați ai poeziei. Bineînțeles că prin poezie nu înțeleg versificările pedestre, lozincile rimate, discursurile retorice ale unor veleitari.

— Cît de mult v-a ajutat pe dumneavoastră poezia ca să existați?

— Tot așa cum aerul mă ajută să respir. Deci, să trăiesc.

— Prestigiul ei poate să crească în acest sfîrșit de mileniu?

— Da! Cu singura condiție ca poezia să nu se scrie „după ureche”. Avem nevoie de maeștri, nu de lăutari.

— Conduceți revista *Convorbiri literare*, o revistă bună combativă, vie. Dar ce credeți că ar particulariza „*Convorbiri literare*” între celelalte reviste de cultură?

— Cultul pentru valoarea literară, indiferent de numele ori funcția semnatarului. Respingerea oricăror ingerințe extraliterare, adevîrta responsabilitate față de tot ceea ce „se naște în patrie”.

— Aveți în redacție o remarcabilă echipă de critici literari. Ei au avut o contribuție hotărîtoare la creșterea prestigiului revistei.

— Fără echipa de critici și istorici literari, redactori și colaboratori permanenți ai *Convorbirilor*..., nu cred că ne-am fi putut bucura de stîmă confrăților noștri. Fără competență, intransigență, critică, maturitate în gîndire a lui Constantin Ciopraga, Daniel Dimitriu, Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Lucian Dumbravă, Val Condurache, Ioan Holban și a altor critici mai tineri, revista ar fi fost o publicație de duzină. Mă bucură că la cererea partidului nostru, a secretarului său general, de a acceda criticii literare, criticii în genere, statutul pe care îl merită, noi am știut și am avut posibilitatea să răspundem cu o eficiență demnă de toată stîmă.

— Cîtă libertate le acordați acestor critici?

— În ceea ce privește „libertatea” pe care o acord echipei

de critici literari ca redactori șef lucrurile nu se petrec, ca în alte redacții, după cite am auzit. Înainte de toate respect personalitatea criticului. Atunci cînd există diferențe de păreri — și în mod firesc, ele există uneori, — pornim de la judecarea „sine ira et studio” a fiecărui caz în parte. Unanimitatea de opinii nu este obligatorie. Obligatoriu este pentru noi toți de a încuraja, prin publicistica pe care o profesăm, o atmosferă, de emulație a talentelor autentice, de respingere a tot ceea ce poate polua viața noastră literară.

— Ce vă displace cel mai mult din ce-ați cunoscut? Ce-ați vrea să dispară cu desăvîrșire din existența omenească?

— Mîncîna ascunsă sub cuvinte adesea mieroase. Necinstea în viață, impostura și mimetismul în literatură.

— Ce contribuie la întreținerea unui climat cultural propice înfloririi culturii?

— A fi tu însuși un om cult. Un om care, prin scrisul și conduita proprie, să fie un exemplu. E greu, dar nu imposibil.

— Dumneavoastră sînteți un astfel de om? Nu vă reproșați nimic?

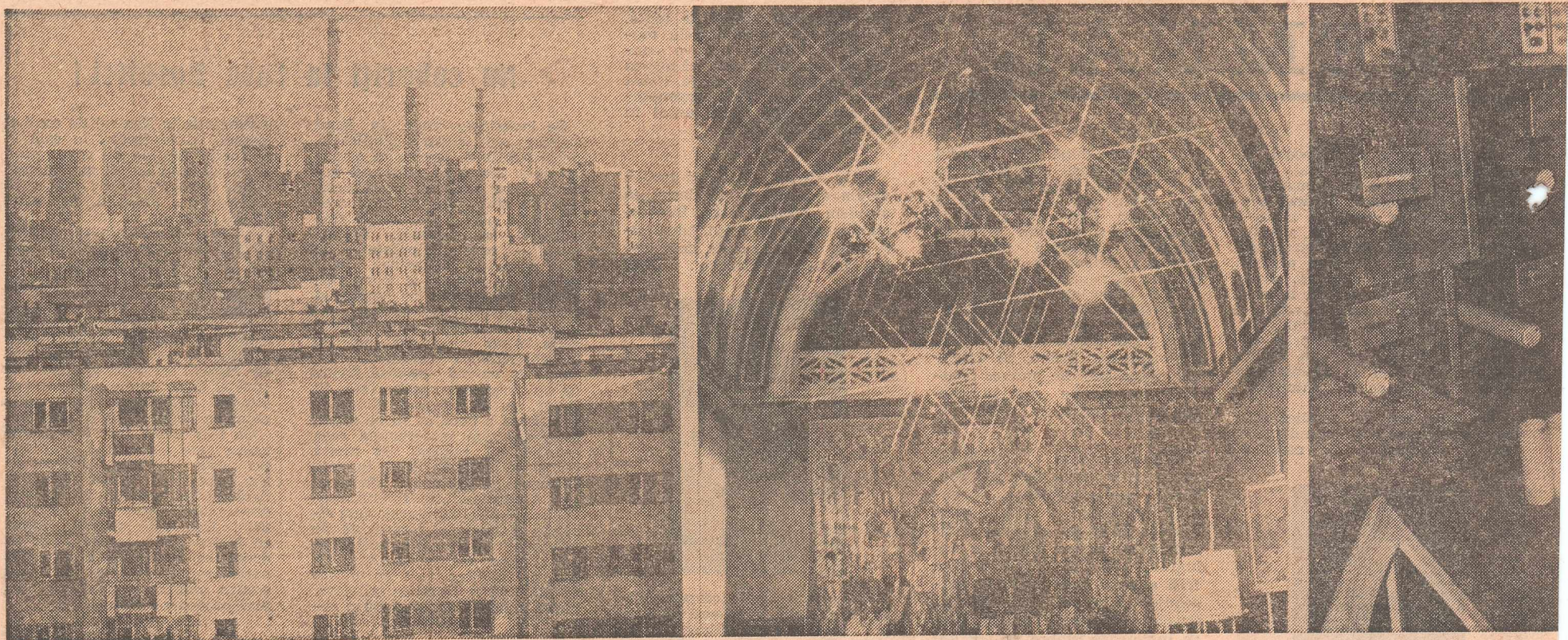
— Multe. În primul rînd, ceea ce unii numesc „naivitate” ori „cumesădenie” care, în mîntea citorva, se confundă cu prostia.

— Ceea ce nu e cazul. Înțeleg însă că ați fi putut trăi și în alt fel.

— Nu cred. Cel mult, cu fiecare an adaug cite un rid pe frunte și un cerc de inteligență pe meninge. Ca arborii...

— Cît de necesară e prezența scriitorului în viața cetății?

— Dacă nu vrea să devină un fel de „homunculus” conservat într-o eprubetă, un scriitor nu este și nu poate fi decît un om al cetății. Sterilitatea unor foste talente care promiteau cîndva, provine tocmai din lipsa „cordonului ombilical” care ne leagă de semenii noștri, de acest pămînt românesc. A pretinde că poți fi scriitor în afara oamenilor și a evenimentelor din timpul care îți este dat înseamnă lășitate, oportunism, frică, ori numiți dumneavoastră această stare de spirit cu un epitet mai potrivit.

Frescă vie, pe suflet

Un sentiment echivalent cu o renaștere îmi face în această iarnă-primăvară pleoapa transparentă ca adâncul cerului și, aplecat spre propria-mi ființă văd cu ochiul liber, împletită-n însăși curgerea lumină care vine cu viață de la soare, lumina unei întregi istorii.

Cu o creangă de liliac înmuiată în cer limpezesc aerul plin de rouă și sînge...

Fiecare clipă ce-mbracă orașul asimilează substanța luminii apuse.

Amintirile orașului nu vin numai din clădiri sau din tei. Memoria zidurilor și a telor luminează doar ochii celui ce străbate ființa Iașului.

Bourul din mozaic din Piața Unirii scapă vinătorilor; scînteile de piatră nasc în urma copitelor lui o pădure. Blocurile din metal și beton dispar. Strada se îngustează. Pasajul subteran se îngroapă. Statuia lui Cuza coboară, coboară în însăși carnea dom-

nitorului. Din Piața Unirii, din temeliiile curții lui Alexandru cel Bun și ale lui Ștefan cel Mare, din însemnele de ceramică arsă, de bronz și de fier începe curgerea timpului în bătrîna cetate a Moldovei.

Cu o creangă de liliac înmuiată în cer limpezesc aerul plin de rouă și sînge...

Conturul de noapte al orașului zidit din lumini imaginează bourul încordat în saltul învingător.

Descoperit și redescoperit de perpetua naștere a patriei, orașul a renăscut la rîndu-i ființa celui trecut prin milenii spre spațiul în care sînt, apropiind generațiile în albia timpului, înaintînd.

Aici oamenii și-au răsturnat întreaga lor ființă-ntr-un nume; așezîndu-i între silabele sale tot ce poate fi mai frumos, mai trainic și mai drept decît ei. Rostindu-l, rostesc istoria spațiului, isto-

ria țării, rostesc unul dintre cuvintele fondului principal de cuvinte al culturii și civilizației noastre, al luptei pentru libertate și dreptate socială, pentru unire și suveranitate, pentru prosperitate, pentru progres.

Cu o creangă de liliac înmuiată în cer limpezesc aerul plin de rouă și sînge...

Ceramica arsă, bronzul și fierul, piatra de temelie și cărămida își concentrează în nucleul de veșnică naștere puterea, ca aurul. Timpul devine spațiu, materie.

În Piața Unirii ziua de 24 ianuarie 1859 ridică podium pentru fanfară și horă.

În anul 1881 tipărește, pe strada Sărărie, în casa lui Ion Nădejde, *Contemporanul*.

În 1918 cîntă, din nou în Piața Unirii, Hora Unirii. În ființa orașului, istoria își amestecă umbrele. Umbra cîntărilor lui Ștefan cel Mare

face cunoștință cu umbra revoluționarilor de la 1848, cu umbrele comunistilor spărgînd întunericul nopții.

Noaptea, Iașul aparține cu asupră de măsură trecutului. Plopii fără soț de pe Șoseaua Bucium dezbracă aerul de singurătate.

Mireasma lor îmbrățișează luna.

În clădirea albă a spitalului savanții, profesorii, doctorii, artiștii, reprezentanții clasei muncitoare împlinesc visul istoric al celor ce și-au zidit viața la temeliiile libertății organizînd secțiunea locală a Partidului Comunist Român.

Cobor strada Socola spre Atelierele Nicolina... Întru în ziua de 30 ianuarie 1933. Străzile orașului sînt pline cu muncitori, invalizi și văduve de război. Gardul de cărămidă roșie adăpostește focul în care se înfierbîntă ideile revoluționare. Cei ce pregătesc locomotive și vagoane pentru drumurile țării își pregătesc ini-

mile pentru destinul drumului țării.

Cutreier cartierele muncitorești Galata și Nicolina spre Șoseaua Națională.

Aici, în casa lui Gheorghe Șelaru se aude încă bătînd inima lui Lucrețiu Pătrășcanu. Palatul Administrativ vorbește cu toate ferestrele proclamînd o sentință de 300 de ani închisoare pentru luptătorii antifasciști.

Mai din spatele vremii, 1 Mai 1920, din strada Ghica Vodă glasul a 15 000 de oameni învăluie întregul oraș. Prin mulțime tabloul PAX al lui Octav Băncilă purtat de însuși pictorul apropiind rîndurile, inimile, brațele muncitorimii.

Iașul își concentrează istoria. Ca din centrul soarelui însuși, pornesc și sosesc veștile victoriei.

23 August 1601. Mihai Viteazul, deschizînd porțile Iașului, deschide istoria ideii și luptei pentru unitate națională.

Tablouri industriale

MĂTASEA MEREU NOUĂ

„Întreprinderea de mătase «Victoria» Iași este una din cele mai mari din lume, asigurînd 30 la sută din producția națională de astfel de materiale”, ne spune Nicolae Sandu, directorul acesteia.

De fapt, discuția decurge de la sine, nu-i nevoie de nici o întrebare, rostul de povestitor este, se pare, un talent al multora născuți pe aceste locuri.

În 1988, fabrica a depășit toți indicatorii; productivitatea muncii a fost dublă față de unitățile similare, producîndu-se peste 32 milioane metri pătrați de țesături tehnice și pentru îmbrăcăminte — din poliester, poliamidă, viscoză și acetat de celuloză — din care, 70 la sută se exportă.

Nicolae Sandu explică astfel aceste rezultate: „În 1966 aveam cea mai înaltă tehnică de utilaje, o fabrică «internățională» — cele mai bune mașini aduse de pretutindeni. Am făcut apoi un compartiment de cercetare, proiectare și informatică pentru utilaje noi și pentru producția propriu-zisă. Rostul acestuia era să gîndească cu 1-2 ani înaintea producției. Comisia noastră tehnică nu este o vorbă goală! Am realizat aproape 50 milioane beneficii numai din aplicarea a 3 invenții! Apoi, am făcut și un compartiment de

autodotare. Înainte gîndeam și nu făceam nimic; acum avem mașini, ale noastre, unele chiar unice în lume... Am trimis oamenii la specializare, la cursuri de economie, de informatică.

Ne-am gîndit mereu să facem ceva nou; ne-a cerut cineva bandă pentru calculator. După cinci ani lucrăm din plin, am făcut o secție nouă, prospectăm și piața externă. Acum am făcut primele sute

ză. Profităm și ne luăm „la revedere”. Se bucură: l-am ținut prea mult în birou.

LEGA CONSERVĂRII MASEI

Peste drum este fabrica de mase plastice „Moldoplast”. Sint, deci, vecini în marea ogradă a Iașului cel tinăr. Din dorința de a utiliza la maximum materia primă, oamenii conduși de Leontina Luca au

Mai multe chipuri ale hărniciei

de metri de material șifonat termic — moda zilei — „Corală 1”, invenția lui Constantin Irimescu, apoi, o mașină de matlasat cu 100 de ace și 100 de mosoare. Colegii mei Constantin Ropodă, Eugenia Ciocoi, Adrian Mihăiescu sînt, dacă vreți, cei mai energici căutători de nou.”

Nicolae Sandu face o pau-

ră gravitațională, care, prin ciupire, reușește să readucă în circuitul uzinal resturi din materiale agabaritice care, pînă acum, se aruncau.

În biroul Leontinei Luca aflăm detalii ale „secretelor de fabricație”: există o colaborare deosebită cu Institutul de Cercetări și Prelucrare a Maselor Plastice — București, laboratorul Iași și grupa de proiectare a Centralei de Prelucrare a Maselor Plastice în

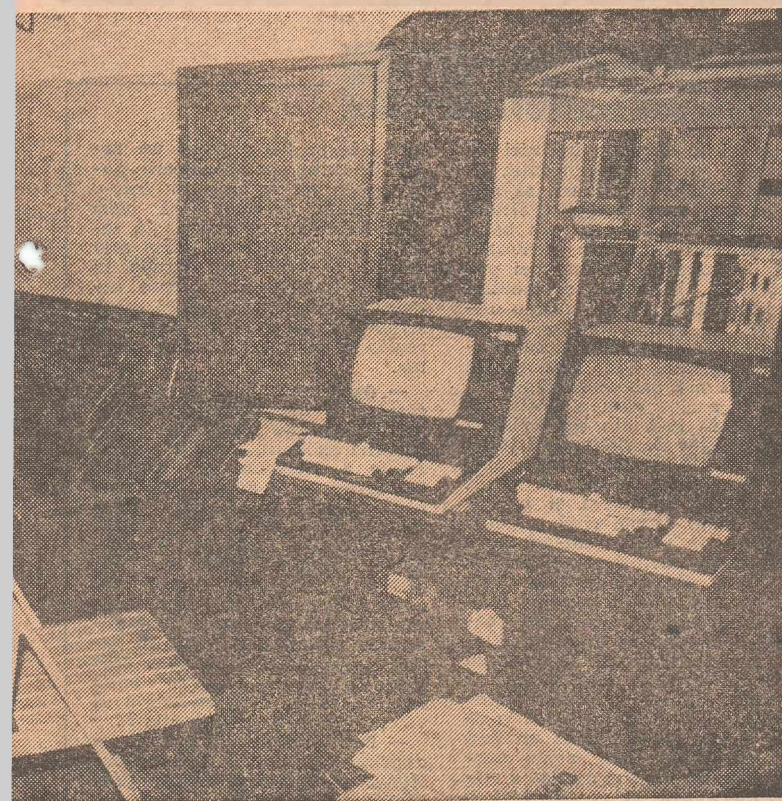
alte industrii, adică materii prime. Aceasta este legea conservării materiei stabilită ad-hoc de niște oameni harnici și preocupați! Am inventat, ne spune Leontina Luca, o sacoșă cu miner îngroșat. Veți spune că este un lucru mic? Ei bine, tocmai pe acestea am uitat să le mai facem. Ne mai gîndim, apoi, să începem un „război” cu întreprinderile locale și cooperația. Cumpără de la noi folie subțire, le convine ca preț, ca să facă (impropriu) sacoșe care se rup repede. Iau mulți bani pe marfă făcută prost. Poate că nici nu le mai dăm folii!

La „Moldoplast” se mai întîmplă un lucru deosebit: se oferă un premiu numai pentru înregistrarea unei invenții. Chiar dacă ea nu este folosită sau folositoare! Așa a apărut, spontan, o „linie întâi” a noului: Gheorghe Adamescu, Florica Ion, Enescu Anton, Gheorghe Albu, Mihai Pascal, Constantin Vasile, Gheorghe Manasi, Dumitru Pîrjol. Așa este „Moldoplastul” prima fabrică, pe centrală, ca ritm de înnoire!

„Defectul meu, spune Leontina Luca, energica directoare, este nemulțumirea pentru ceea ce fac astăzi!”

Este, poate, una din tainele succesului, am spune noi. Plasticul de Iași are „oleacă” de suflet.

PAUL AGARICI

Anul 1881 dă numele locului care în sufletul Patriei se cheamă Piața Unirii.

Anul 1920 spulberă prin vocea multimei mitraliere instalate ca o de neiertat profanare împotriva muncitorilor, tocmai pe soclul stației lui Al. I. Cuza, sfidător, tocmai pe locul sortit pentru jertfa de flori pe care pioși o aducem luptei pentru unire și independență națională.

Cu o creangă de liliac înmuiată în cer limpezesc aerul plin de rouă și singe.

E februarie și aud înflorind liliacul...

Meditația retopește însuși prezentul pe care-l trăiesc, condensându-l într-un fel de planetă, cu o rotație sigură în jurul soarelui.

Fiecare răsărit de soare la Iași a început și începe în Piața Unirii.

Și soarele răsare acum, în februarie, ca și atunci în mai 1966 când secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, venind în prima sa vizită de lucru la Iași, hotărât să-și contopească și-n Iași uriașa sa forță de reținere, făcea să se audă cuvintele care și în lumina fragedă a acestor zori se aud: „Am avut și eu ocazia să cunosc orașul dumneavoastră în 1939. Se poate spune că Iașul a reținut, el este de nerecunoscut față de perioada de dinainte de război. Comparind ce era atunci și ce este astăzi, apare evident că de mari sunt transformările petrecute în toate domeniile. Cămpurile, dealurile pustii dimprejur produceau o impresie tristă; acum, ca întreaga viață a regiunii, parcă și natura se schimbă.”

Și fie și numai pentru că-n Iași primul număr din ultima zi de război a fost: 2 000 de morminte, eu număr, cu inima număr pulsul acestei întineriri.

Numărul, și numărul flacoanelor de medicamente ale întreprinderii de antibiotice, înția ctitorie ieșeană de după război, e infinit mai mare decât numărul gloanțelor care au sfîșiat cerul acestor meleaguri.

Cineva îmi șoptește un număr prin care mi se spune că avioanele N.A.T.O. pot acoperi, la un loc suprafața Marii Britanii și eu spun că suprafața perdelelor produse, de întreprinderea păcăneană „Siretul” poate arcuri o cupolă peste Valea Siretului, de la Pașcani la Mircești.

Număr, pentru că la Iași primul număr în ultima zi de război a fost 2 000 de morminte, și constat că numărul metrilor pătrați de mătase produsă de Țesătoria „Victo-

ria” e-ndejuns să îmbrace-ntr-un an întreaga populație a țării, într-un deceniu pe toți cei născuți din pulberea aspră a Europei și-n jumătate de veac întreaga suflare de azi a planetei.

Număr înfiorat pentru că firul produs într-un an de Combinatul de fibre și fire sintetice poate fi depănat de douăsprezece ori, prin cer, de pe Pământ până la Lună.

Număr și număr cutremurat fiindcă la Iași primul număr a fost: 2 000 de morminte, lângă câteva sute de case, cu acoperișurile sparte de lacrima stelelor într-un pustiu întunecat de cenușă.

Număr și-mi ies numai clădite pe temelii ale lui peste 100 000 mii de apartamente. Nu vertebrele reci ale cazematelor ci trupul cel cald al orașelor albește în văi, de la Iași până-n munți, drumul străvechi al Moldovei.

Număr muncitorii din uzinele Iașului și-mi ies mai mulți, de cinci ori, decât locuitorii de azi ai Vasluiului.

Studentii, elevii, floarea cea tină a Iașului, sint cu siguranță mai mulți decât florile din Teiul Poetului pe Dealul Copoului.

Cineva își numără în lume ofițerii activi și la pensie, profesorii morți, și eu îmi înclin sufletul în fața a peste 8 000 de cadre didactice.

Număr și pentru că-n Iași primul număr de după război a fost 2 000 de morminte, în minte îmi vine numărul celor peste 7 000 de ieșeni care azi, în spitale, apără viața.

Se aude că s-ar putea atârna câte-o bombă în fiecare sută de metri pătrați ai văzduhului și eu număr câte un pește în fiecare metru patrat de luciu de apă al heleșteelor Iașului.

Și dacă la Iași, întâi, în august, lumina a țîșnit din morminte, astăzi aceeași lumină izvorăște din oameni și iată că număr în Iași peste 400 000 mii de frunți, zi și noapte împodobite cu raze, ca soarele. Cotnar închinînd, veți simți cum Ștefan cel Mare suride-n pământul Moldovei...

Cu o creangă de liliac înmuiată în cer înfrăgezesc aerul...

Orașul își cutreieră cartierele, cîndva sate îndepărtate.

Privighetorile cîntă-n livada industriei.

Pământul reînvie în mîinile omului.

Iată o frescă, una care a fost pictată pe suflute și care ar putea fi foarte simplu pictată pe un cer albastru de România.

ION CHIRIAC ■

Dintr-o zare în alta

Stăteam toți într-o singură odaie mare: cei din clasele întâia și a doua pe stînga, cei din a treia și a patra pe dreapta. Bunul nostru învățător pune planisferul școlii pe perete și începea anul școlar cu „prima lecție”: „Voi trăiți pe o planetă care se cheamă Pământ. Globul pămîntesc are cinci continente. În continentul Europa se află patria noastră, România. În ea există județul Vaslui. Și aici, în punctulețul acesta, e comuna Scînteia, unde v-ați născut și vă învăț eu acum carte”.

Cînd se încălzea vremea, mutam băncile în livadă, sub zarzări; în timp ce ne zgîriam proaspele cunoștințe cu plumbul alb pe tăblițele negre, stăteam și cu limbile scoase, ca să ne cadă pe ele dulcile petale albe ale pomului înflorit.

Drumul de acasă, de la răscruce pînă la școală, trecea prin locuri pustii. La pîriu ne opream din cînd în cînd, să prindem țiparii cu mîna în unda clară. Iarna ne luptam cu nămeții uriași. Primăvara și toamna, dacă ploua două zile la rînd, înotam în glod clisos pînă la genunchi. Sărac, nu prea mare, răsucit între un deal și o vale, satul vegeta prin decenii. Gara, două circumi, o moară, școala, primăria, postul de jandarmi era tot ce se putea oferi vreunui eventual turist. După ce se stringea griul, un alai grozav de douăsprezece perechi de boi trăgeau în spre

aria de treler, în pocnete de bici, răcnete de îndemn și chioțe, pîntecoasa batoză, adusă cu greutate de cine știe unde.

Acum, de cîte ori mă întorc în sat, găsesc ceva nou. Drumul de altădată, între șesuri goale, e azi mărginit, pe ambele părți, de case dese, arătoase. Cătunul de pe deal a devenit „cartier”, l-a înghițit așezarea veche. Au pierit bălțile în care s-au prăsit mii de generații de fîntări, lipitori și broaște. S-a înălțat o moară nouă, modernă, cu două etaje și spațiu de parcare „pentru căruțe, camioane și mașini mici”. Va fi și o sală de așteptare cu televizor, radio și presă. S-au deschis șantieri arheologice de interes republican. Școala e și ea încăpătoare, cu săli de clasă, laboratoare, teren sportiv. De trei ani se înmulțesc constant statuile în de-acum vestita tabără națională de sculptură de la Poiana cu Schit. Telefonul a intrat în toate satele. Timp de cincizeci de ani n-a existat decît unul singur, la primărie. Recoltele s-au dublat. Istoria satului, din neolitic pînă la întemeietori, de la documentul de atestare — un uric iscălit de Alexandru cel Bun — pînă la brevetele de decorare a eroilor căzuți în război și actele de improprie-

tărire la reforma agrară o poți urmări în emoționantul muzeu al satului. În fiecare an are loc „Săptămîna culturală scînteiană”. Foștii mei colegi de școală îmi prezintă copiii — ofițeri, doctori, filologi, chimiști, activiști de partid, gazetari — și albume cu poze de pe unde au călătorit pe planeta cu cinci continente. Unul a ajuns, se pare, și pe al șaselea...

Cel mai mult mă tulbură însă macheta viitorului oraș, pe care primarul mi-o explică binevoitor și mîndru. Deunăzi, ca efect al modernizării, comuna s-a mărit considerabil. Bunicul, tata și eu am trăit în ea cînd avea șase sate. Acum sint treisprezece. Cu 7 000 de locuitori. Mîine-poimîine va fi o urbe cu sateliți rurali.

Nu vreau să-i idilizez peisajul și poveștile. Sint încă destule greutăți de biruit și treburi de împlinit. Chiar și înfățișările drumurilor, caselor au a mai fi îmbunătățite, iar pămîntul silit să dea mai imbelșugate roade. Dar satul acesta — acum ieșean — a căpătat o față pe care n-o avea. Aș zice că și profil. Iar zarea lui, largă și viorie, luminează și sufletul meu de pămîntean al lui.

VALENTIN SILVESTRU ■

Drumul Scînteii spre oraș nu ocolește moara

Drumul de la țîrg la oraș

Acum cîteva zile, la sesiunea Consiliului popular, locuitorii „satelor de dincolo de pădure” au hotărît unificarea comunelor Grajduri și Scînteia, împlinind astfel o poruncă mai veche a domnitorului Alexandru cel Bun și consemnata de grămăticul Sucevei într-un uric de la 31 martie 1423 și întărit cu pecetea Măriei-sale.

Pe lîngă toate cîte au împlinit urmașii răzeșilor de altădată trainic și durabil la Scînteia, ca deputat F.D.U.S. și primar al acestei străvechi așezări moldave am zidit timp de aproape șapte ani cîte ceva din ființa noastră, în moara de griu și porumb, în brutărie, în școala cea nouă, în cele două centrale termice, în drumul Boroseștilor, în traseul telefonic și în atîtea și-atîtea lucruri, modeste ce-i drept, care reprezintă tot atîtea satisfacții morale și profesionale pe care ți le poate da numai munca concretă, pasiunea și dăruirea, convingerea că numai așa poți fi de folos oamenilor între care te realizezi ca om.

Vor fi modernizate și dezvoltate secțiile și unitățile de prelucrare a produselor agricole din zonă și vor fi înființate noi unități. Se va construi o unitate de confecții textile, cu 500 muncitori, o secție de prelucrare a laptelui, a strugurilor și fructelor, o unitate de

pieșe de schimb și reparații și se va extinde secția de reparații material rulant de la Grajduri și altele.

Olăritul și în general prelucrarea ceramicii este o îndeletnicire foarte veche a meșterilor din Scînteia, o dovadă bogăția vaselor neolitice descoperite la Bodești, ceramica dacică de la Borosești, conductele de ceramică medievală — parțial încă funcționează — din Grajduri și Borosești, iar stupăritul în satele noastre de sub pădure este o îndeletnicire străveche și de tradiție îndelungată. În unitățile de stat, cooperatiste și gospodăriile populației din comună sint peste o mie de familii de albine. În anul trecut Consiliul popular Scînteia a înființat o stupină de aproape o sută familii de albine. Atelierul de tîmplărie din cadrul Consiliului popular este în curs de profilare pentru articole ACA, solicitate mult de apicultorii din județul nostru.

Meșteșugul vechilor fîntinari și al vestiților cioplitari în piatră din „Tara de dincolo de negură” a Moldovei este transpus astăzi, într-o formă nouă în Tabăra Națională de Sculptură de la Scînteia, o continuare spirituală a Măgurei Buzăului, o nouă „Măgură” a Moldovei.

Cu sprijinul specialiștilor secției de etnografie a Com-

plexului muzeistic din Iași am început în acest an reconstituirea costumului național din zonă cu elemente specifice deosebite.

Ne preocupăm realizarea unei instalații de biogaz, a unei centrale eoliene la Borosești și Bordea, extinderea ciupercăriei de la Ergoterapie și Ocolul Silvic Grajduri și altele.

Și totuși, scînteienii au avut și mai păstrează, ca pe-o aleasă însușire, vocația construcției. Pe lîngă noile unități industriale, de învățămînt, cultură și sănătate, pe lîngă sediul administrativ, și noul centru de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” ce se vor construi, se vor înălța blocuri cu peste cinci sute de apartamente și se vor dezvolta în continuare cele șase sate mari ale comunei reunite.

Străzile ce poartă pe machetă denumiri cu o rezonanță istorică: „Stîmpărușa”, „Poarta Tărnii”, „Drumul Doamnei”, „Podul Înalt”, „Ulița Poștei”, „Axente Uricariul”, „Ștefan cel Mare”, „Mihail Sadoveanu” și altele, le vom întîlni, peste cîțiva ani în realitatea vie a țîrgului moldovenesc de altădată și viitorului oraș Scînteia.

ION MUSCALU ■

Iașul — vatră de muncă, de creație și spirit

DAN HATMANU:

„Sint
insetat
de real”

— Dan Hatmanu, unde se află așezarea în care ați văzut lumina zilei?
— Scobinți e între Hirlău și Călnari. Bătuții spun că viața care se face acolo e strașnic.
— Așa e?
— Recunosc, așa e.
— Deoarece nu cred că oenologia v-a interesat de la început, sint curios să aflu ce vă pasiona, de fapt, în copilărie.
— Desenul. Am înnegrit cu cărbunele metri pătrați de pereți.
— Spre disperarea părinților, probabil.
— Nu numai a lor.
— Ce desenați în special?
— Cai, căruțe și trenuri.
— Toți simți o atracție spre desen în copilărie. Oare de ce?
— Fîlindă fiecare vrea să capete un limbaj al lui. Pe măsură însă ce se dezvoltă posibilitățile de exprimare ale copiilor, aceștia, cu puține excepții, renunță la desen. Eu însă, desenam din ce în ce mai bine și vorbeam din ce în ce mai prost.
— Ați avut ocazia să vedeți tablouri, expoziții care să vă formeze?
— Foarte tirziu. Cînd am cunoscut pictura lui Grigorescu, Luchian, Andreescu, pur și simplu mi-au dat lacrimile.
— Părinții dumneavoastră ce erau?
— Învățători.
— V-au încurajat să urmați artele plastice?
— La început, da. Dar apoi ne-am mutat la Iași. Aici au început să se îngrijoreze în legătură cu soarta mea. Cunoșteau pictori care erau muritori de foame. Profesorii de desen stăteau stingheri într-un colț de cancelarie. Părinților mei

nu le-ar fi convenit să mă vadă într-o asemenea postură. Vroiau să merg mai departe decât au făcut-o ei. Și atunci m-au somat și mi-au spus răspicat: dai bacalaureatul, îți alegi o facultate, apoi faci ce vrei.
— Și ce-ați făcut?
— Mi-am înjghebat un mic atelier la școală. Printre cei care îmi păseau pragul era și Corneliu Baba. Mai veneau și alți pictori.
— Urmarea?
— În 1950 am absolvit Institutul de arte plastice din Iași. La clasa lui Baba.
— V-a influențat?
— Mai e vorba! Dar maestrul nu era deloc încîntat.
— Chiar deloc?
— La început poate că da, dar pe urmă devenise neliniștit pentru viitorul meu.
— Dumneavoastră cum erați?
— Disperat. Încercam să mă distanțez de ilustrul meu model și nu reușeam, oricîte eforturi aș fi făcut. Orice încercam nu puteam să-mi găsesc drumul. Pînă cînd profesorul meu mi-a spus: nu mai face nici un efort. Încearcă să pictezi exact cum simți. Timpul va avea grijă de toate.
— A avut. Am urmat premii prestigioase, expoziții bine primite, în țară și peste hotare...

— Da, dar cînd credeam că m-am descoperit, iar am luat-o razna! M-a prins gustul experimentului. Care uneori îmi reușea, alteori nu! Și am simțit cum mă pierd, cum mă înstrăinez de mine însumi. Dar reînțocarea la realitate m-a ajutat să mă regăsesc.
— Într-adevăr, dumneavoastră ne aduceți vești dintr-un univers familiar nou. Uneori, prea familiar.
— Cred că-am făcut figurativ într-un mod propriu.
— Fără doar și poate, dar uneori sinteți chiar prea figurativ, dacă se poate spune astfel.
— E vorba de emoția artistică. Nu întotdeauna ai șansa de a fi inspirat.
— Care ar fi o caracteristică a tuturor lucrărilor dumneavoastră?
— Cred că ele exprimă o mare poftă de viață.
— Da, e o mare încredere în real, în însemnele lui.
— Eu sint bucuros de ceea ce văd în jurul meu, oameni și obiecte, natură. Sint foarte legat de existență, mă bucur de ea. De o mare importanță a fost locul unde m-am născut, un sat de o mare frumusețe, cu livezi, cu ierburi și coline. Un loc cu poezie, care mi-a exacerbât sensibilitatea moștenită de la părinți. Vreți să vă spun un fapt surprinzător?
— Așcut.
— A fost o vreme cînd semănam la chip cînd cu tata, cînd cu mama. Ca și cum cineva ar fi vrut să-mi aduc mereu aminte că le sint datorii la amîndoi ceea ce sint.
— Și ce sinteți?
— Un om care are întotdeauna nevoie de oameni.
— I-ați găsit întotdeauna?
— De foarte multe ori. Iar cel mai mare noroc a fost soția mea, Maria, colegă de facultate cu mine din anul I, dar care a renunțat la pictură — ea însăși spune că nu încap doi într-un atelier — și are acum o bogată activitate de cercetare. Viața mea n-a fost întotdeauna o linie dreaptă, dar Maria m-a ajutat să-mi păstrez echilibrul, m-a ajutat să lupt cu mine însumi.
— Ați avut astfel de momente de cumpănă?
— Da, și am mai spus-o, și în

scrie și la diverse întîlniri cu publicul pe care le-am avut, fiindcă e bine ca tinerii să știe și să nu repete greșelile altora. A fost o vreme cînd am bătut, am pierdut timp, am cunoscut stări anxioase și n-am mai putut picta. În fața sevaletului trebuie să fii curat ca la o oficiere. Mi s-ar părea o impleta să mă apropiu de el cu mintea tulburată. Din fericire, am știut să mă salvez la timp.
— E curios cum a dorit, o vreme, să lăsa din timp cineva foarte legat de timp, de istorie.
— Da, de mic copil mi-a plăcut istoria. De aceea, am simțit nevoia să fac ceva și pentru satul meu, atunci cînd, matur fiind, l-am vizitat. Mi-am adus aminte de părinți, de oameni și am ținut să aduc cu arta mea un modest omagiu acestui sat. Și, la școala de acolo am realizat o frescă reprezentînd istoria neamului, de la legenda cu zîmbrul pînă în ziua de azi. O frescă despre continuitatea noastră. Și m-a bucurat că la ea am lucrat eu, a lucrat un fost student de-al meu, acum profesor în acel sat și au dat o mîna de ajutor și copiii. Iată o altă formă de continuitate, de la o generație la alta.
— Ați luat bani pentru această lucrare?
— Cum aș fi putut? A fost o comandă a sufletului meu.
— De ce v-ați desenat chipul printre cele ale ostașilor lui Ștefan sau ale celor care luptau pentru eliberarea țării de sub fascism? Nu e o formă de orgoliu?
— Nu. E o formă de solidaritate cu toate epocile.
— Și cu epoca de azi. În multe dintre lucrările dumneavoastră sint prezente cîntările actuale, prefacerile prin care trece țara.
— Încerc să nu fiu ilustrativ și să caut sensuri mai adînci. Uneori și reușesc.
— Ce importanță mai are arta plastică, în afară de aceea de a-i face pe oameni mai sensibili, mai umani?
— De pildă, ajută la înfrumusețarea mediului în care trăim și mîncăm. De altfel, artistul a fost chemat întotdeauna la marile construcții. Nu se poate concepe să se construiască un oraș fără ca, alături de arhi-

tect, să nu fie prezent un artist. Înainte era interesant numai ceea ce se petrecea într-o lucrare. Acum trebuie să vezi cum lucrarea respectivă stă într-o sală de expoziție, cum sala stă pe o stradă iar strada în oraș. E momentul în care artistul coboară în cetate și oferă semenilor ceea ce a reușit să realizeze prin efortul său creator.
— Așa cum spuneam, așa cum rezultă și din discuția noastră, sinteți profund atașat de real: cu mici excepții, socotiți o blasfemie a interveni în ordinea lucrurilor, a le aranja potrivit unei fantezii dezlănțuite. Grafica, pictura dvs. sint ilustrări sensibile ale ambianțelor cotidiene, familiare nouă, și vor constitui, pentru cei ce vor veni după noi, veritabile documente ale modului cum, în a doua jumătate a secolului XX, un artist român a văzut o lume care adeseori lua naștere sub ochii săi. Nu tinjiți însă cîteodată să vă „explodeze” imaginația?
— Nu. Fiecare trebuie să se exprime așa cum îi dictează sufletul. N-aș putea să mă prefac numai pentru a ieși din comun, și a stîrni senzație. Pe mine lăsați-mă așa cum sint, așa cum cred că sint: liric, cu multă căldură chiar cu umor și insetat, într-adevăr, de real, pe care încerc să-l descifrez, după puterile mele. Avem norocul să trăim într-un timp în care e loc pentru fiecare. Numai talentul să nu ne facă de ris. Îmi aduc aminte de o întîmplare de acum cîțiva ani. La Dalles se organiza o expoziție tematică avînd ca participanți artiști din toată țara. Cînd lucrările au fost așezate pe pereți, unii organizatori au intrat în panică. Fiecare tablou era realizat potrivit structurii artistului care îl crease. Nu semăna nici unul cu altul. Dar nu se mai putea face nimic. Era anunțată o vizită extrem de importantă. La sfîrșitul ei, cea mai mare laudă adusă expoziției a fost în legătură cu impresiunea ei diversitate stilistică, semn neîndoielnic al unei multitudini de talente în România de azi. Aceste aprecieri au fost formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vitrina artelor

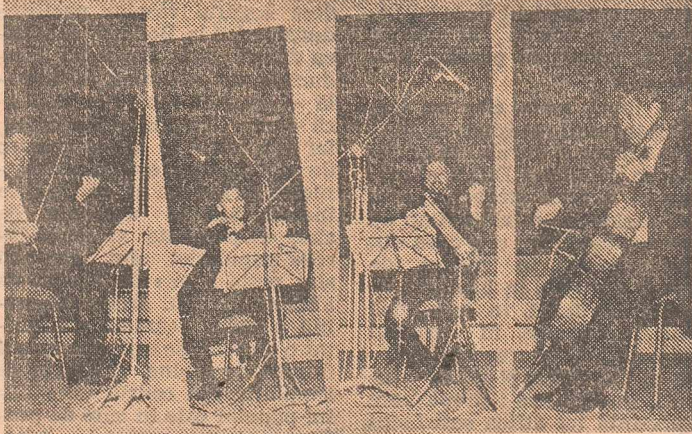
Muzică

Întîlnirea cu perfecțiunea

În urmă cu 47 de ani, în sala Ateneului Român, George Enescu — însoțit de cîțiva străluciți artiști ai vremii, violonistul Constantin Bobescu, violistul Alexandru Rădulescu și violoncelistul Theodor Lupu — prezenta integrala cvartetelor de coarde beethoveniene. Eram foarte tînr pe atunci, desigur foarte puțin capabil să înțeleg încă muzica de cameră — acest gen care atinge prin frumusețea sa și economia de mijloace perfecțiunea componistică — și cu atît mai puțin să pot pătrunde în sinteza gîndirii Titanului; căci cele 16 cvartete de coarde marchează un fel de epicentru muzical de la care pornesc — înainte și înapoi — toate analizele comparate ale Istoriei Muzicii; în însă minte furtuna de aplauze de atunci, expresie a satisfacției celor prezenți la acest act interpretativ ce, desigur, nu se poate șterge din memorie. Și iată, în a doua parte a acestei stagiuni — începută cu neuitatul Festival Internațional „George Enescu” — redacția muzicală a Radioteleviziunii ne oferă în Studioul său „de Concerte” aceeași integrală a cvartetelor desfășurată pe parcursul unei întregi săptămîni și care se încheie chiar astăzi; cititorul mai are timpul necesar să asiste măcar la ultimul dintre cele 6 concerte. Moment care va rămîne veșnic înscris cu litere de aur în cadrul anului 1989, după trăirea splendidelor zile enesciene ce își întind, parcă, aripile protectoare și inspiratoare asupra actului interpretativ.

Pentru a aborda cvartetele de

coarde de Ludwig van Beethoven este necesară — în primul rînd — tehnica de colectiv și individuală; apoi, o bogată experiență în literatura de gen și, desigur, talentul și trăirea artistică a fiecărui instrumentist; acestea, la un loc, pot duce către perfecțiune adică tocmai ceea ce a demonstrat Cvartetul „Voces” al Filarmonicii „Moldova” din Iași; într-adevăr pu-

ține formații europene se pot lăuda cu înaltul nivel interpretativ atins și dovedit în aceste zile beethoveniene de Bujor Prelicean — vioara I. —, Anton Diaconu — vioara a II-a —, Gheorghe Stanciu — violă, —, și Dan Prelicean — violoncel. De 15 ani, „Voces”-ul este purtătorul — pe diferite meridiane europene și asiatice — a înaltei calități artistice interpretative românești; ei formează, de mult timp, un corp comun, cu sonorități diafane ori dramatice; intonația este de o puritate desăvîrșită, iar cunoașterea temeinică a stilurilor și epocilor creează o înălțare a se situează în însăși gîndirea componistică și

spiritul vremii respective. De mult, în 1974, „Voces” obținea premiul I în cadrul Concursului Internațional de la Colmar — Franța; doi ani mai tîrziu, cei patru erau distinși și cu premiul al II-lea la Bordeaux, la fel ca în 1979, la Hanovra — R.F.G.; burse de studii, cursuri cu cei mai renumiți interpreți ai lumii, turnee de concerte în spațiul european și extraeuropean, o

discografie bogată, prin edițiile caselor EMI, Electrola și Electrecord, iată un palmares pe care nici o altă formație românească de gen nu l-a atins încă.

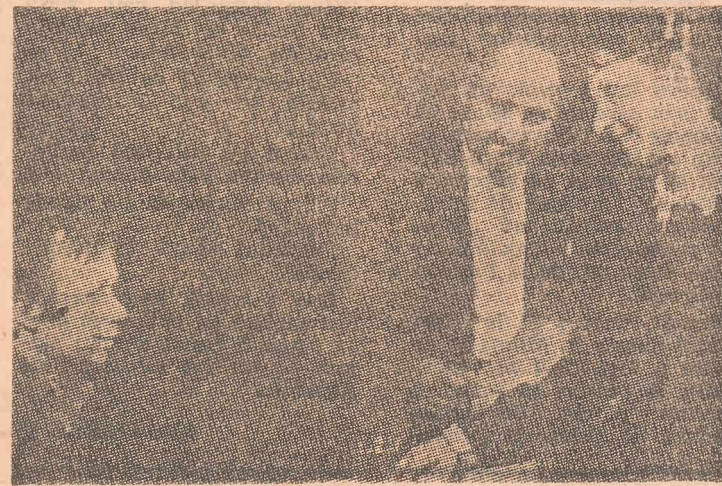
Cvartetul „Voces” a demonstrat faptul că rămîne un etalon de nădejde al artei interpretative românești. Dar rîndurile noastre sint prea palide față de cele realizate de cei patru tineri instrumentiști; de aceea, mergeți, stimati cititori, la Studioul de Concert al RTV, măcar în această ultimă seară, pentru a lua contact „pe viu”, cu perfecțiunea!

CLAUDIU NEGULESCU

Teatrul

Vilcu și Vitcu

De o tensiune emoțională reală și puternică, piesa lui Ion Druță, binecunoscut scriitor din R.S.S. Moldovenească, Tot ce avem mai sînt, montată de Nicolae Scarlat pe scena Teatrului Național „V. Alecsandri” din Iași, este o pledoarie plină de vibrație în favoarea dreptului oricărui om de a trăi conform cu cele mai nobile și mai curate idealuri ale umanității, un convingător avertisment în legătură cu lipsa de responsabilitate a unora dintre semenii noștri. „Tot ce-i viu trebuie să aibă grijă de ce-i viu” — afirmă unul dintre personaje, și întreaga construcție dramatică este pusă sub semnul acestui crez generos. Ea prilejuiește actorilor Teofil Vilcu și Dionisie Vitcu — alături de care mai apar Cornelia Gheorghiu, Despina Marcu, Dan Acioabănești, Gelu Zaharia — posibilitatea de a reliefa două destine ce evoluează în paralel, dar, uneori, se intersectează în momente de criză. Teofil Vilcu — interpretul unui erou care cunoaște o ascensiune spectaculoasă în ierarhia socială — a sugerat admirabil modul cum acționează asupra personajului „drumul spre înalta societate”, transformîndu-l, dintr-un om popular, într-unul grav și copleșit de răspunderi. În rolul țărănului Călin Ababii, Dionisie Vitcu a dat viață credibilă unui personaj care, nevisînd să ajungă una din mărimile lumii, se amestecă oriunde simte o imperfecțiune și intră astfel în conflict cu mulți dintre cei din jurul său, cufundați în tîna unei mediocrități confortabile. În viziunea lui Dionisie Vitcu, Călin Ababii este cînd hitru, cînd patetic, cînd molcom, cînd vijelios, cînd înțelept, cînd gata să-și asume orice risc, indiferent de consecințe. Marea artă a acestui actor îi îngăduie să susțină cu brio bogatul repertoriu de ipostaze al personajului, într-un spectacol care, dacă ar fi fost gîndit la măsura tensiunii textului, ar fi fost cu siguranță mai mult decît recitalul a doi străluciți actori.

VAL GHEORGHIEU:

„A fauri,
a crede,
a spera”

— Sinteți — mi-ai spus-o în glumă — un ludic... Să vă cred?
— Vă amintiți că exista pe la 1600 chiar un Stoica Ludescu...
— Poftim?
— Nu, ziceam...

— Eu vă presupun însă un om grav. Să stabilim atunci un protocol al întrebărilor; am să încerc, cu ajutorul lor, să vă dezvălu exact acest chip interior, frământat, neliniștit, în ciuda jovialității aparente și a dezinvolturii cu care vă înfățișați semenilor dv. în viața de toate zilele. De acord?

— De ce nu? Să vedem însă dacă izbutiți.

— Atunci ce mai așteptați? Contraziceți-mă!

— Pentru mine, jovialitatea și dezinvoltura sînt forme civilizate ale relației cu cei din jur. Detest formele morocnoase, acre, fie jucate ca atare, ca poză profitabilă, fie scăpate dintr-un interior dizarmonic, din umori necunoscute și necontrolate, ce răbufnesc fără întrerupere. Picasso — vitalul, dramaticul, pozitivul — își ascundea cu o grijă nemaipomenită carențele senectuții, își întreținea tonic, pină-n pragul agoniei, prietenii și opinia publică, într-un cuvînt, nu voia să se știe că e bolnav, că suferă.

— O chestiune de orgoliu.

— Evident. Dar, înainte de toate, formă de bun simț, de menajare — prin formule prevenitoare — a celor cu care vii în contact. Dramele trupului, existente, sigur, și supărătoare, nu trebuie lăsate să-și facă mendele în discursul tău către lume.

— Ceea ce înseamnă că...

— Fii tu tragic ca muritor,

în acest loc de pe planetă, ai fi fost la fel?

— Cred că nu locul este factorul primordial în relația om-habitat. Sînt pentru formula: omul sfîștește locul. Și-l găsește, și-l face după chipul și asemănarea sa, iar dacă nu și-l găsește, și-l creează, și-l inventează.

— Totuși, nu e același lucru să te naști sub poala unui munte sau lingă apa mării.

— Da, ceva din duhul stîncii sau al apei are un cuvînt de spus în alcătuirea viitoare a ființei făuritoare, dar numai această alcătuire, decizia ei vitală și spirituală va conta în formularea personalității.

— Prea mult teoretizăm! Să fim mai concreți!

— M-am născut într-un Dorohoi încărcat de eresuri; acest loc m-a marcat, mi-a oferit date care mi-au completat ființa lucrătoare, dar n-aș putea să spun — decît într-o romanță — că orașul acesta e unic în lume. Poate că în Pirinei sau pe Amazoane se mai află un ins asemenea mie pină la similitudine, poate că se mișcă pe străzi, pe dealuri la fel de funambulești celor pe care le-am călcat eu...

— Cu prima ocazie cînd mă voi afla în acele locuri am să verific. La urma urmei, ce-ai învățat de la cei lingă care ai trăit sau le-ai cunoscut istoria?

— Mai înainte de orice, speranța. Cred că românului i-a fost dat să-și consume doar acest destin, o dată mărît, altă dată mărunț, niciodată însă lipsit de credința într-un timp al marilor sale posibilități. N-am fi putut supraviețui — în calea afoară rele — dacă n-am fi avut vocația speranței. A te naște și a trăi aici, înseamnă a reface, a crede, la nivelul unei vieți de om, destinul neamului tău: a fauri, a crede, a spera. Părînd, de tînăr, un Dorohoi al formelor primare și al fantasmelor, am descoperit, cu ochii mirați ai pelerinului, un Iași al idealurilor europene, mereu curios și întrebător, mereu în întîmpinarea ideilor vremii.

— Un artist se poate rezuma numai la lucrul său din atelier?

— Sună oarecum paradoxal, dar un pictor poate fi al timpului său numai în măsura în care

își vede de lucru în atelier. Doar talentul și inteligența ce i-au fost hărăzite pot face din el un rezonator, așa cum ai spus mai înainte. Doar cu uneltele sale, cele predestinate, pictorul poate sluji cetatea. Doar din atelierul său. Atelier ale cărui mari ferestre dau spre cetate.

— Important însă e ce vede pictorul prin aceste ferestre.

— Sigur. Dacă vede doar acoperișuri, se va putea mîndri cu titlul de pictor de acoperișuri. Dacă vede doar furnale, va fi un pictor al furnalelor. Dacă reușește să vadă, dincolo de ziduri, pe semenul său, trînduitor, meditativul, veselul, tristul, va rămîne un pictor al omului. Cred, însă că numai pictorul poate decide ce trebuie să vadă pe fereastra atelierului său.

— De mai bine de douăzeci de ani așa se și întîmplă. Fiindcă nu toți artiștii, scriitorii, în general creatorii, au, pot să aibă aceeași relație cu istoria, cu timpul. Ar fi și plictisitor, ar însemna o păgubitoare uniformizare. De aceea, largul evantai de posibilități de exprimare existent la noi în acest moment este, fără doar și poate, în folosul identității celui care creează opera de artă. E un câștig de seamă care, fără îndoială, a contribuit la impunerea și recunoașterea noastră pe alte meridiane. Vorbiți-mi puțin despre plastica noastră de azi. Sîntem noi cunoscuți la adevărata măsură a talentului nostru?

— Există, desigur, pictori de vocație (cu vocație istorică) ce știu să abordeze subiecte din trecutul și prezentul neamului, dar, vorba dv., ce s-ar întîmpla dacă toți ar ataca același subiect? Altfel, peisajul plastic actual este de o diversitate care onorează o școală de pictură atît de fericit înzestrată. E cutremurător pentru orice minutor de pensulă să rostească numele mari din trecutul picturii noastre; de unde, poate, și seriozitatea cu care cel hărăzit își prezintă creația în țară sau în străinătate, în expoziții colective sau personale. Se face multă pictură bună la noi, așa cum s-a făcut dintotdeauna, dar, paradoxal, într-o epocă de

mare dispersie internațională, slujită de mijloace publicitare briante, această pictură nu este prea bine cunoscută în lume.

— Sinteți un om cu un suflet generos, cald — dovada, lucrările dv. care exprimă o rădăcină esențială, nu în mod declarativ, o stare de seninătate, o stare chiar euforică uneori, un optimism deloc contrariat, este vorba de cineva care, de la bun început, își vorbește cu drag despre viață și deci, din această pricină — și deci, din această pricină — nu numai tehnicilor — le va rămîne un teritoriu însemnat. Mă încapăținez să cred că datele ființei umane sînt imuabile și ireductibile. Numiți-mi una din vocațiile omului la care acesta s-a fi renunțat de-a lungul secolelor.

— Îmi plac oamenii care știu să glumească, să se joace, chiar maturi fiind, deoarece atitudinea morocnoasă, întotdeauna severă, neiertătoare cu ceilalți este, în opinia mea, suspectă. Și dumneavoastră iubiți jocul. Pină unde îl puteți împinge?

— Pină la capăt. Prefer să greșesc din prea mult joc, decît din prea multă scoarțenie. Caravaggio era un mare zurpăgiu. Dar noi, iată, după atîta vreme, am uitat asta și știm despre el că era genial. Unii își pregătesc posteritatea prin scandalurile lor. Doar prin ele. Oricît mi-ar plăcea jocul, prefer totuși să se spună cîndva că măcar am fost un pictor civilizat.

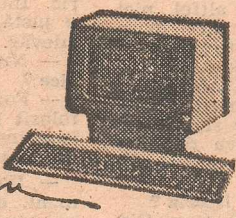
— Ce spuneam eu? Sinteți, sub o aparență jucăușă, un om grav. Și totuși, la despărțire, vă propun un joc: în noaptea de revelion, la început de mileniu, ce v-ați dori?

— Să pot articula corect „La mulți ani!”

atelier literar

Maria Silvia-Gorunescu

MARIA SILVIA-GORUNESCU, București. Lucruri frumoase, altele aproape frumoase. Despre prinse cu greu de ochii computerului dintr-o scriitură executată, probabil, cu o mandibulă de furnică roșie. Retinem Mică intenție epistolară (deși, fie vorba-ntr-un dialog-dialog între critic și poet e ceva de basm!) și Despre frământările virgulei în fața oglinzii. Încercați să măriti literele măcar cu citiva microni.

ION NICOLA, Craiova. E bine că o recunoașteți: „Știu că va trebui să înving citeva distante singur-singure”. Cînd considerați că le-ați învins, reveniți. Există semne că o puteți face.

MINODORA MARIA TELESU, Timișoara. Îndelungat exercițiu poetic făcut pină acum vă ajută în sensul unei anume frumuseți a retoricii. Prea lungi însă, poemele dumneavoastră devin simple narațiuni încărcate uneori cu reminiscente cosbuciene (Renunțare). Încercați o înnoire a temelor și eliminați, pe cit posibil, tonul lacrimogen (O poveste tristă pe malul mării).

DEMETER ALEXANDRU, Almasu Mare, Bihor. Mărturisiti că vreți să spuneți ceva ce nu s-a mai spus în poezie și, drept dovadă, trimiteți poemul Fizicul sentimentelor. Ați reușit: nimeni

n-a spus, pe un spațiu atît de restrîns de hirtie, atît de multe bazazonii. Și, culmea, aveți și o soluție: „pentru un asemenea grandios plan e nevoie de o adevărată revoluție sau mai bine zis de măsuri care să revoluționeze gramatica limbii noastre”. Computerul vă roagă din suflet să nu vă angajați într-o astfel de întreprindere.

BUSUIOC DUMITRU GHEORGHE, Brăila. „Sîmăta redacție, doresc și eu de a încerca să colaborez cu dumneavoastră în scrieri literare mai precis poezii, și de a mă ajuta. Eu nu cunosc prea bine semnele de punctuație, dar cred că voi reuși să învăț cu al dumneavoastră ajutor”. Dacă nu vă prefăceți, e grav. Pentru că sinteți total analafabet.

PETRICĂ IONUT, Caransebeș. Ultimele dați păreați mai interesanți. Acum, pe neașteptate, v-ați umplut poemele cu ingeri, nuferi, trandafiri. Totul încremenit. Pe cit de sprinten ritmul.

AURELIAN RĂDULESCU, Galați. Găsiți pe cineva care să dactilografieze sau să vă transcrie cit mai citet poemele și încercați singur o selecție a lor. Sîntem siguri că o puteți face: după ce ați învins atîta suferință, vă puteți lupta și cu o rază de soare.

L. AMURG, Miercurea Ciuc. Vă aflați foarte a-

proape de reușită, dar există pericolul să nu ajungeți pină la ea: prea multă narație (Balada Muresului) și multe căi bătătorite (Adamclisi), alături de un dramatism exterior (Vinătoarea de cerbi) și de citeva culori palide, exact acolo unde era nevoie de volume (Brănești). Cit privește motto-ul — „Ai pierdut, continuă. / Ai câștigat, continuă” — computerul zice că-i împrumutat de la Nicolae Iorga (verbul său era a reuși) și e de părere să inversați cele două situații: ați pierdut, continuă.

ANDA CARP, Oradea. Apreciem faptul că desigur, nici da, nici ba”, ați stăruit. Dar Jocul de-a cioburile e de-a dreptul sotron și asta, de la o anumită vîrstă, nu se mai joacă decît în amintire. Retinem Profil pentru a vă dovedi că stăruința n-a fost zadarnică.

OLGA OLCEANU, București. Retinem Rondelul Atelierului literar. Nu și sugestia dilatării acestei rubrici, prea frumoasă ca să poată deveni realitate. De-abia v-am învățat numele și ați început să faceți gălăgie.

ANDRA POP, Cluj-Napoca. Primul păcat al poemelor de acum ni se pare a fi lungimea lor, în raport cu conținutul tratat. Nu abandonați: încercați să le „scurtați” cu suavitate, fără să-și dea seama.

MADJAROV DANIEL, Adjud. Nu vă amăgiți: Clocot nocturn, trimis a doua oară, nu ne spune nimic care să-l intereseze și pe ceilalți participanți la Atelier.
● **MAI TRIMITETI:**

Negrea Rodica, Roman; **Laura**, Evu, Botosani; **Ana Tunaru**, Galați.
● **DEOCAMDATA, NU:** **Carmen M. Dej**; **Popescu Mihai Teodor**, București; **Trușcă Eugen**, Balș; **Spăciuc Gheorghe**, Hlipiceni;

Anghel Livia, Ploiesti.
● **NU VĂ PIERDEȚI TIMPUL:** **Bot Gabi**, Timișoara; **Bondar Cristina**, Galați; **Nicolae Iri-na**, Buzău.
DARIE NOVĂCEANU

Despre patrie

Așa de tainic zi de zi sporește în noi din ceea ce-i unic grav în pruncie. Firese se destăinuie în gestul tău, cînd piinea o frîngi, piatra de temelie. Uite, ascultăm vîntul apei, înnoptăm lingă faguri, abia dezbrăcați de vîpaie, Pe-ndelete se-nearcă ora ta de pretext. Vreo șoaptă a mamei prin treier de vremi deodată în clar văzduh se aude. Doar cel ce are patrie poate zbura adinec...

Aproape arta poetică

O, cum știa clopotarul acela pielea brun-aurie a clopotului și sunetele-fulgura frango, cele de iaz verde, cele de fruct lovind pămîntul. O, și cum toate forma clopotului vădeau, uneori ușor atingîndu-l, din muțenia lor se iveau scoici, coroane de arbori și însăși curbura zilei ce se trezi...

PAUL GON

Profil

Ochiul meu de oglindește împreună cu celelalte întîmplări ale lucrurilor din bazar.

Pari mai palid, mult albit, ca și cum, din zbor, un stol de aripi au nins peste anii tăi singurateci.

ANDA CARP

Portret-robot

La prima vedere Poetul
Nu prea respectă
Linia de plutire a realității
La marile concursuri de împrejurări
Ale vieții
Cite-o încărcătură de vis
Il poate duce-n adinec
Însă oricînd îl poate scoate afară
Cite-o metaforă
La vînt prielnic
Libertatea lui de gîndire
Poate atinge viteza nemuririi.

Pastișă

Cuvintele ca pești-n bano
Așteaptă la peron de gară
Locomotiva saltimbanc
Cu uruit de niagară

Valizele mai mult de lemn
De muguri gata-s să se verse
Si tot momentul e solemn
Cînd crește griu printre traverse

Din volți albastre flame curg
De șine frînele sînt linse
Și ochii tuturor se seurg
La minutarele prelinse...

Punct final

Parcă-ntr-o vineri de mătăse
Sau într-o joi de catifea
Cortina serii se lăsase
Galbenul frunzelor cădea
Eram atît de fărî tîne
În acel colț de calendar
Precum un stup fără albine
Sau un perete fără var
Căci lustruind la idealuri
Și amintiri de praf ștergînd
Mi-ai fost cîndva regină-n baluri
Născute numai pentru Gînd
O altă toamnă e prin vie
De tine poate că mi-e dor
Dar astăzi ești o poezie
Pe înțelesul tuturor...

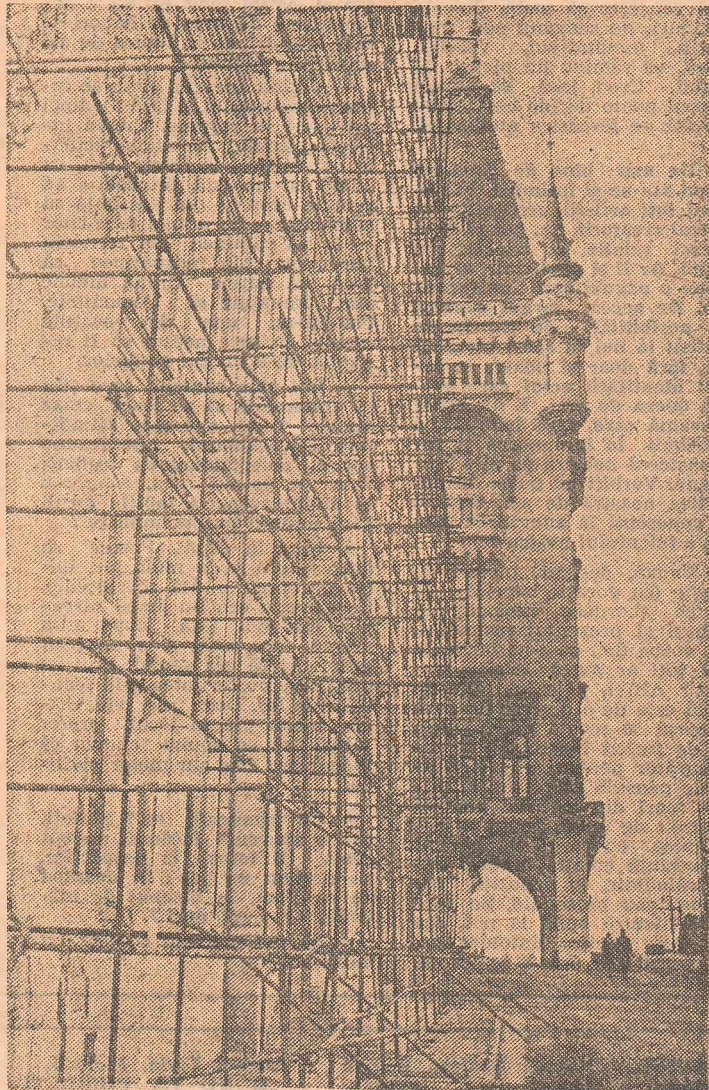
VIORIEL MUNTEANU

Iașul — vatră de muncă, de creație și spirit

Una dintre cele mai vizibile dimensiuni ale politicii culturale promovate de România socialistă o constituie respectul față de tradiție, față de marile valori ale trecutului. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras, în repetate rânduri, atenția, asupra necesi-

tății ca o parte a strădaniei noastre să se îndrepte spre conservarea și îngrijirea a tot ce au înfăptuit semnificativ cei dinaintea noastră: „Operele de înaltă valoare făurite de înaintași sint așezate la loc de cinste în patrimoniul României noi”. În acest context generos, în Iași, în

nenumerate locuri din oraș, în numeroase alte puncte de pe harta județului se depune o stăruitoare și migăloasă muncă pentru a se restaura, a se păstra și a se integra, cit mai armonios, în realitățile de astăzi, însemnele gloriei trecute, ca o garanție a continuității vieții românilor pe aceste pământuri, ca o efigie sacră a puterii lor creatoare, temelie de nezdruccinat pentru alte și alte mărețe realizări.

Palatul Culturii e pregătit să întâmpine viitorul

Ion Cristea minge cu minile și cu priceperea piese din colecția Titulescu

Mihai M. Croitoru lucrează la scriul lui Negruzzi

Mihai Măcăreanu — răbdare de bronz, delicatețe de filigran

— Cine v-a trimis să purtăm un dialog? Cineva de la catedra de istorie a Universității din Iași?

— Nu. Am venit din proprie inițiativă. Am citit, în urmă cu câțiva ani, cartea dumneavoastră despre Alexandru cel Bun și am vrut să-l cunosc pe autorul ei, C. Cihodaru. Mi-a plăcut cartea nu numai pentru că e dedicată unui domnitor la care tin, dar și fiindcă e înțesată de informații expuse într-o manieră sobră, care inspiră încredere în valoarea lor.

— Așa să fie?

— Fiti fără grijă, e purul adevăr. Dar de ce v-ați oprit la Alexandru cel Bun?

— Fiindcă istoricii care s-au ocupat de el au comis numeroase inadvertențe, flagrante, de neiertat. Figura acestui domnitor merita mai mult și am încercat să-l dezvăluim așa cum a fost, nu într-o lumină favorabilă, ci reală.

— Prin ce e importantă domnia sa?

— În 32 de ani n-a avut nici un conflict cu colaboratorii săi și a condus cu atita înțelepciune încât toți l-au sprijinit. A făcut ordine în Moldova, în economie și politică și a realizat alianțe, multă vreme trainice, cu unii dintre vecinii săi.

— De ce i s-a spus „cel Bun”?

— Așa l-au spus urmașii. Ca să poată fi deosebit de cel „rău” — Lăpusneanu — în timpul căruia au început să se scrie cronicile. Alexandru a fost primul care a organizat Moldova temeinic. În timpul său sfatul țării a devenit un organ de conducere cu atribuții precise. Au fost fixate dregătoriile și organizarea militară.

— Chiar a mulțumit pe toți?

— E greu de spus. Dar plângeri nu sint înregistrate. Răscoale n-au fost. De altfel, nici exploatarea feudală nu luase proporțiile de mai târziu, care a nemulțumit adeseori și adinc poporul. Moldova lui Alexandru a fost prezentă în mari evenimente internaționale și domnul moldovean era cineva de care în Europa se ținea seamă, în vremea aceea.

— De ce ați ales istoria?

— N-aș putea să vă spun. Din școala primară am avut o memorie excepțională. Dar cum de-ați ajuns la mine? V-a trimis cineva de la județ?

— V-am spus doar, e ideea

C. CIHODARU

„Interpretare
justă
înseamnă
logică și adevăr”

fantezie, treci la romanul istoric. Interpretarea justă — ațit e justă, cit nu te abați de la adevăr.

— Nu vă plac romanele istorice?

— Foarte mulți romancieri au folosit fantezia în scrierile lor. însă unele dintre ele mai dau cu oistea în gard.

— Dacă nu aveți un document, o informație în legătură cu ceva ce presimțiți că s-a petrecut, nu dați friu liber imaginației?

— Nicidecum. Nu ne este permis să folosim decit ce e în document. Dacă documentul nu

maniae Historica, seria A, Moldova.

— Aveți pregătire numai de medievalist?

— De medievalist, dar și pentru istoria formării poporului român și a statului român. Cam pînă la 1848 se întinde specialitatea mea.

— Peripadele mai noi nu vă interesează?

— Cum să nu mă intereseze! Dar nu s-amestec din moment ce nu sint prea sigur de interpretările mele.

— Ce profesori buni ați avut?

— Ilie Minea, Gh. I. Brătianu — foarte bun! —, Oreste Tafrali, Andrei Otetea...

— Ce înseamnă pentru om cunoașterea istoriei?

— Cu ajutorul istoriei se cunoaște pe el însuși, de unde se trage, cine este. Istoria e o știință educativă, care ajută la formarea sentimentelor naționale, patriotice.

— Sinteți singur? Din moment ce veniți zilnic la catedră, aș inclina să cred că da. Dar cind vă văd ațit de îngrijit îmbrăcat, proaspăt ras, înțeleg că are cineva grijă de dvs.

— O am alături de mine pe soția mea. Am un fecior inginer iar marea mea e funcționară, am o nepoată inginer care locuiește în Iași cu soțul iar pe strănepotul meu îl cheamă Andrei.

— Andrei? Nu Alexandru?

— Numele nu-l pun buncii ci părinții. Iertați-mă însă că insist: cine a zis să treceti pe la mine? Vreun coleg de la București?

— Nu, de ce nu mă credeți c-a fost dintr-o pornire personală.

— Mă cam indoiesc. În fine, memoria încă mă mai ajută să mă ocup de o lucrare de proporții despre continuitatea populației romanizate în regiunile nord-dunărene. Am scris cam jumătate, așa cum se reflectă ea în toponimie. Îi dau bătaie s-ajung la capăt. Noutăți vor fi destule în paginile ei.

— Ce vor trata ele?

— Romanizarea Daciei, romanizarea țirzie a dacilor liberi și rolul lor în provincia romană părăsită în 271 e.n., influențele scitice și celtice în toponimia geto-dacă și contactul cu slavii.

„Istoria este calea regală a sentimentelor patriotice”

mea. însă e de-ajuns să ai o memorie bună pentru ca să devii istoric?

— Nu. Trebuie să cunoști și logica, pentru ca să judeci evenimentele, să le analizezi corect. Fără o judecată sănătoasă a evenimentelor nu faci nimic. Apoi, istoricul trebuie să aibă cunoștințe din multe domenii — să știe să descifreze texte vechi, să le interpreteze, să aibă cunoștințe de arhivistică, arheologie, slavistică și multe altele.

— Revenind la domnia lui Alexandru cel Bun, se mai poate adăuga ceva despre ea în momentul de față?

— Nu. Nu se știe nimic în plus față de cele consemnate în cartea mea. Dar, cine știe, oricind pot să apară date noi.

— Fantezia îl poate ajuta pe un istoric sau mai mult îl încurcă?

— Dacă folosești prea multă

îngăduie mai mult — nu spui nimic.

— Alexandru cel Bun ar putea deveni eroul unei piese istorice?

— Nu văd cum. Pieseii i-ar trebui un conflict. Or, ce dramatism s-ar putea descoperi în domnia lui?

— Și totuși, eu zece zile înainte de a se sfîrși, Alexandru a tăiat citeva capete de boieri.

— Da, în episodul acesta ar fi ceva. Dar nu știm motivul pentru care a procedat astfel. Deci, ar trebui o construcție dramatică nefondată pe nimic sigur.

— În 1975 ați fost trecut în rindul profesorilor consultanți. Continuați să veniți la catedră, să discutați cu colegii mai tineri, să-i îndrumați...

— În virtutea inerteiei continui să lucrez, să colaborez la editarea unor lucrări care interesează țara — Documenta Ro-

— Cind va apărea lucrarea?

— În 1991.

— Lucrați greu?

— Uneori lucrez bine. Alteori însă deloc. Scriu greu. Dacă m-ar ajuta sănătatea... Dar imi dau de furcă picioarele. Mă și mișc cu mare dificultate. Și mi-ar fi mult mai ușor dacă as putea să dictez, nu să scriu.

— Nu mai vreți să știți cine m-a trimis la dumneavoastră?

— Dacă tot nu-mi spuneți...

— Dar de ce țineți morții să aflați?

— Fiindcă astăzi, cind vorbim, mai este o zi pînă împlinesc 82 de ani. Ar fi o coincidență prea mare ca să veniți la mine în ajunul zilei de naștere doar din întâmplare. Sint istoric și nu cred în coincidențe.

— Eu însă cred și vă doresc din toată inima să duceți la bun sfîrșit lucrarea pe care ați început-o. La mulți ani!

Noile vârste ale Boicilului

Cabinet Medical, Sprechzimmer, Office Medical. Mica firmă de pe ușă a fost scrisă în mai multe limbi, ca de altfel toate anunțurile din Secția de Terapie cu Boicil și Fizioterapie din cadrul Spitalului Clinic 2 Timișoara. Și asta fiindcă mii de bolnavi din numeroase țări, alături de cei din toate colțurile României vin aici să-și aline grele suferințe. Reumatismul are, din păcate, pasaport internațional, această boală a fiecăruia arătându-și colții uneori cu forme deosebit de grave care schilodesc destine. Ameliorările evidente, deseori miraculoase, aduse de tratamentul doctorului Vasile Boici cu extract de Helleborus Species (spîns), au trimis însă către suferinții de pe meridianele globului adevărate telegrame ale speranței. Din păcate, nedrept de devreme, firul vieții doctorului Boici nu s-a mai depănat, a înghețat în nemiscare. Dar făclia ideii lui nu s-a stins. A luminat mai departe prin cercetările colectivelui, în special ale doctorului Florea Albu, mina lui dreaptă, care a diversificat metoda, i-a lărgit aria de acțiune, a îmbrăcat-o în haine noi.

La ușa lui a bătut de curînd și viața în cărucior a austriecei Josefa Kirisitz, de a cărei scrisoare am pomenit și pe care o prezentăm într-o fotografie din timpul tratamentului. Pe încărcata fișă medicală boala scrisese poliartrită reumatoidă stadiul 4, pe fiecare zi a ei, o furtună de dureri, deplasarea într-un scaun cu roțile, imposibilitatea de a se spăla, de a minca singură. Doctorii ridicau din umeri și în sufletul ei se ruina orice nădejde. Vestea că există undeva un oraș, Timișoara, cu o clinică tămăduitoare a venit ca un bună dimineață plin de lumină după o nesfîrșită noapte de coșmar. După prima repriză de tratament, Boicilul o ajută să se deplaseze în cîrje, să coboare scara, să-și facă cu minile ei toaleta. Cînd se internează din nou, în noiembrie, lasă acasă căruciorul blestemat. Anul Nou îi deschide o altă poartă spre viață. Merge singură prin

Ideea acestui reportaj, ideea de a reveni la Timișoara, într-un perimetru de investigație și practică medicală, modest în cuprindere dar care, în vecinătatea stimuloare a atîtor prestigioase instituții fiind aici sub generoasa triadă învățămînt — cercetare — producție, a dobîndit o merită notorie prin ambițioasă atașare la politica valorificării cu încredere deplină a resurselor proprii, materiale și de inteligență, și prin rezultate de-a dreptul spectaculoase, a pornit de la o scrisoare. De la scrisoarea pe care o femeie, o cetățeană a unei alte țări europene a adresat-o unor foruri din România, celei mai înalte autorități în domeniul conducerii și îndrumării activității științifice din țara noastră.

„Numele meu este Josefa Kirisitz. Sint cetățeană austriacă și locuiesc în orașul St. Ruprecht a.d. Raab...“.

După ce se prezintă astfel, autograful scrisorii mărturisește în cuvinte emoționante prin simplitatea și firescul gestului pe care-l definesc:

„Îmi permit să mă adresez cu o scrisoare de mulțumire... Vă mulțumesc pentru angajarea Dumneavoastră neobosită, pentru creația Dumneavoastră în domeniul științei, pentru strădania Dumneavoastră permanentă de a asigura cele mai bune condiții pentru progresul tehnico-științific în țara Dumneavoastră.“

Această grijă mi-a fost foarte folositoare mie, care sufăr de 13 ani de poliartrită reumatică. De trei ani nu mai puteam merge și eram condamnată să-mi petrec viața într-un cărucior.

Anul trecut (1987, n.r.), în timp ce mă aflam într-un sanatoriu la tratament, am aflat că boala mea ar putea fi tratată cu bune rezultate într-o clinică românească, cu

un medicament fabricat din extract de plante, numit „Boicil“.

În iunie 1988 mi-am petrecut 20 de zile în clinica Boicil din Timișoara și am fost tratată de dr. Albu Florea cu medicamentul amintit. Cînd am părăsit clinica, puteam, cu ajutorul a două cîrje, să merg din nou. În noiembrie m-am reîntors la tratament și am înțilnit o serie de conțetăeni la fel de suferinzi și deznădăjduiți cum am fost și eu ani de zile. Mulți dintre ei se simt astăzi bine, ca și mine. Noi, cei care, prin tratamentul în frumoasa Dumneavoastră țară, ne-am alinat suferința, ne-am propus să facem cunoscut la noi succesul obținut în tratarea bolilor reumatice, minunata îngrijire medicală care ne-a vindecat și, prin aceasta, să ajutăm și pe alții care sint atinși de această boală...“.

Scrisoarea, aflăm în continuare, este însoțită și de 3 fotografii:

„Prima arată ce viață a trebuit să duc în timpul suferinței mele și aș fi fost condamnată să trăiesc astfel pînă la sfîrșitul zilelor, dacă nu aș fi aflat din întîmplare despre clinica Boicil din Timișoara. Cea de-a doua și a treia fotografie arată ce rezultat a avut asupra mea știința medicală din România. Este ca un dar pentru mine că am putut deveni beneficiara nivelului înalt de dezvoltare a științei în țara Dumneavoastră.“

Vă rog să primiți cele mai respectuoase mulțumiri“.

Josefa Kirisitz

Cuvintele nu-s în stare să traducă într-un totu trîirile unui suflet omenesc. Dar cînd un om le rostește în legătură cu o durere pe care el însuși a îndurat-o, putem fi siguri că sinceritatea acestor cuvinte poartă toate caratele.

poveștește moș Toader Mi-trașcă de lingă Simleu. Ajungea țapăn și după 30 de metri mă opream și sprijineam zidurile. Lingă degete, carnea se mîncase și se vedea osul. Noaptea, parcă cîmăra imi infiea zeci de cuțite și nu puneam gîenă pe gîenă. M-am internat pe la zăpada mieilor și doctorul Albu mi-o zis că-mi salvează bietul de picior în timp ce-mi făcea injecții în gleznă. După seceriș, s-au dus pe pustii durerile. Acum s-a prins carnea și simt iar că am degete. Merg pe țarină și nu mai poposesc.“

Cam așa ne istorisește moșul de „70 de ani fără unu“ cum „doctorul îl țînă o a-lungat“ arterita obliterantă cu gangrenă și puls zero la artera femurală, scăpîndu-l de amputare.

„Cu picioarele soției mele s-a întîmplat o minune. S-au dezumflat și merge fără dureri“ telegrafiază din Israel A. Grossmann, după tratarea cu extract de plantă a tulburărilor circulatorii periferice. De altfel, în secția spitalului din Timișoara, cîteva zeci de arterite obliterante de tip aterosclerotic au dat înapoi din calea spîsului de pădure. Sint primii pași într-o cercetare de mare viitor.

Dar să revenim la principala luptă dusă de Boicil, cea împotriva bolilor reumatismale și să aflăm ce noutăți a pus la punct doctorul Florea Albu și colectivul timișorean.

„Am început extinderea Boicilului și în teritoriul fizioterapiei, spune. Ionoforeza cu soluție din acest medicament face ca principiul activ să pătrundă la nivelul regiunii afectate cu ajutorul curentului galvanic. Am înlocuit cu Boicil unguentul hidrocoizonol utilizat în terapia cu ultrasunete și am constatat o penetrație mai profundă în țesuturi. Mai de curînd, cu sprijinul Oficiului Farmaceutic din Timișoara și în colaborare cu dr. farmacist Valeriu Popoviciu, am pregătît un nou unguent, Begason, care reunește acțiunile benefice ale spîsului și castanelor. Ultrasunetul cu Begason potențează și permanentizează în timp efectul analgezic, decontracturant și biotrofic al Boicilului și reduce pînă la dispariție reacția dureroasă ce apare uneori după microinfuzii. Rezultatele terapeutice se obțin într-un timp mai scurt, se reduce numărul de zile de

spitalizare și de incapacitate temporară de muncă. Practicăm și chimioacupunctură. În locul clasicelor ace injectăm soluție de Boicil în punctele de pe meridian. Efectul salutar se observă după 2-3 sedințe față de 10 reprize de acupunctură clasică. Toate aceste noi proceduri fizioterapice se asociază cu infuziile de Boicil la locul durerii. Se amplifică astfel complexitatea și eficacitatea tratamentului.“

Privim mai mult cu inima, un film și nu putem opri roua unei lacrimi pe gene. Helga Radinger din Schwah suferea de la 4 ani de poliartrită reumatoidă. „De 30 de ani sora mea mă ajută să mă tîrîsc prin viață, mă îmbracă, imi sprijină pașii. Fiecare zi înseamnă chinuri și dureri. La cele mai renumite clinici, doctorii spuneau că boala nu poate fi ținută în frîu și eu începusem să nu mai pot merge“. Îi privim figura. Pe ea nu adiașe niciodată zîmbetul. Era toată o umbră cleioasă de tristețe. A coborît din avion la Timișoara cu speranța încărîntă. Imagini crude o arată la internare: genuchii uriași, mîini îndoite de boală ca cioturile unui copac trăznit de destin. Nu a putut apropia degetele să apuce un pieptene. După prima treaptă a unei scări, s-a prăbușit cu trupul și cu inima. Încep microinfuziile doctorului Albu și procedurile fizioterapice cu Boicil. Doctorul român face să curgă în articulațiile blocate seva plantei miraculoase dar îi picură și optimism în sufletul anchilozat. Secvențele filmate la sfîrșitul tratamentului parcă au o altă distribuție. Risul fetei, înțîiul ei rîs, umple tot ecranul, toată încăperea, parcă toată lumea. Tumefacțiile genuchilor s-au retras mult, încheieturile au făcut cunoștință cu mobilitatea. Primește de la doctor cîteva rămurele de zarzăr înflorit și le așază în gîlăstră. Fosta mină înțepenită de boală le prinde subțirimea, dezmiardîndu-le ca pe un gînd bun. Urcă scara, de fapt treptele unei alte vieți. „Acum m-am născut cu adevărat, îl scrie doctorului Albu. Nu vă dați seama ce înseamnă să faci la 35 de ani prima ta vacanță, să-ți aranjezi cu mîna ta părul. Am dansat aseară

cu înțîiul meu prieten.“

Alți oameni redați vieții vorbesc pe ecran. „După 2 săptămîni nu mai am dureri și mobilitatea articulară este mai bună“, declară ziarista din Stara Zagora cu o grea spondilită anchilozantă. Marta Marschalek din R.F.G.: „După tratamentele clasice, chinurile reumatismului degenerativ reveneau. Boicilul m-a făcut să uit de dureri ca de un vis urît. Repet, nu mai am dureri“.

La Universitatea din Graz, doctorul Florea Albu ține o conferință, transmisă și pe posturile de radio austriece, despre tratamentul cu Boicil în crîncena poliartrită reumatoidă. Ascultăm înregistrarea. La sfîrșitul expunerii, un tunet de aplauze. Pe lingă specialiști, în sală, se aflau și foștii pacienți care la Timișoara au primit o transfuzie de sănătate și încredere. Unul dintre reumatologii austriece își expune scepticismul față de succesele terapiei. Ca de obicei în fața unei noutăți care sparge tiparele vechiului, se mai ridică sprîncene neîncrezătoare, mai apar frisoanele lipsei de curaj. Este pur și simplu întrerupt de cei care au cunoscut cu viața lor „Boicilul“. „Acest medicament m-a ajutat să pot urca acum la tribună și să arunc cîrjele“, spune Helga Radinger. „Medicii mi-au spus că nu mă mai pot ajuta, declară Elisabeth Endhofer. Nici injecțiile cu soluție de aur nu-mi deblocau articulațiile. Ele se mișcă acum datorită mîinilor de aur ale doctorului Albu“. Seria de conferințe a continuat în alte orașe ale Austriei, în Israel, Norvegia.

Pe adresa secției din spitalul timișorean sosesc teancuri de scrisori din țară și din lume. Boicil, Timișoara sint nume recunoscute ca pansamente ale unor grele suferințe omenesti. Și astăzi, poștașul a scos din tolbă 5 plicuri din străinătate. Regnhild Hanssen din Oslo îi trimite doctorului Albu o felicitare și îl anunță că ea, care nu putea merge pînă la colțul străzii, a vizitat piramidele. Austriaca Winter Edeltrude, transcrie ultimele analize care au stîrnit mirarea medicilor și îi comunică că a început să gătească singură. Profesorul Rudolf Eberl, directorul Institutului Boltzmann de Reumatologie din Viena roagă să fie primită în clinica timișoreană o pacientă de-a lui în stare gravă, iar pediaterul Y Blachar cere o internare pentru fratele lui, căci concluzia medicilor israelieni a fost că singura speranță se numește Boicil. Anul trecut numărul bolnavilor din alte țări tratați cu metoda tot mai complexă și eficientă, era de 5 ori mai mare ca în 1983. A fost necesară deschiderea unei secții suplimentare la Hotelul Continental.

„Doctorul Vasile Boici ne-a lăsat moștenire prin medicamentul lui o mare bogăție pentru sănătatea oamenilor pe care trebuie s-o valorificăm“, spune doctorul Albu.

E simbată la prînz și se fac externări. Austriacul A. Phischler se suie la volan și zice atît: Mulțumesc! Flutură mîna și apasă pe accelerație. La internare, soția și două ajutoare abia l-au ridicat de pe bancheta posterioară și l-au transportat în spate pe scări. Boicilul și medicii români i-au redat bucurii de mult uitate.

Ne stăruie mereu în minte cuvintele Helgăi Radinger: „Nu vă dați seama ce înseamnă să pleci la 35 de ani în prima vacanță, să-ți aranjezi părul cu mîna ta și să dansezi cu înțîiul tău prieten!“

Mai vroiam să-l întrebăm, pe doctorul Florea Albu despre marile lui satisfacții. Am renunțat.

FLORIN CONDURĂTEANU
GHEORGHE CRIȘAN

— După agitația sfârșitului de an, speram să vă găsească mai relaxat, tovarășe Dumitru Burtă, dar văd că m-am înșelat. Ce vă mai preocupă acum, când avalanșa sărbătorilor de iarnă a trecut demult?

— Or fi trecut sărbătorile de iarnă, dar avalanșa turiștilor continuă. De pildă, pentru prima dată de la luna februarie sunt cereri de cazare în Poiana Brașov de peste cinci ori mai numeroase decât capacitatea stațiunii — și asta în condițiile în care 80 la sută este deja contractată pentru turiștii străini.

— Afluența aceasta ar trebui să vă bucure, nu să vă intristeze.

— Bineînțeles că ne bucură, dar ne creează și obligația de a face Poiana Brașov și mai competitivă. Mă intristează doar faptul că rezervele de aur alb, de zăpadă, adică, sint cam în scădere în perioada asta.

— Abia anul trecut unitatea pe care o conduceți, O.N.T. Carpați Brașov, a primit titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. Prin ce vreți să o faceți și mai competitivă?

— Prin tot! Turismul e o realitate în continuă mișcare — și nu ne-am putea menține în circuitul internațional dacă nu ne-am preocupa în permanență de îmbunătățirea și perfecționarea a tot ceea ce am realizat până la un moment dat, sub toate aspectele.

— Prezența în circuitul internațional este un obiectiv important pentru Poiana Brașov?

— Nu important, ci fundamental! După cum se știe, principalele funcții pe care le îndeplinește turismul în țara noastră sînt economică, socială și educativă. Ministerul Turismului preconizează o mai bună valorificare a potențialului existent în unele stațiuni-etalon, — între care și Poiana Brașov — în sensul rezervării lor, cu prioritate în anumite perioade de vîrf, exclusiv turismului internațional. Această orientare se află la confluința solicitărilor crescînde pe care le avem de la parteneri externi mai vechi sau mai noi cu dorința noastră de a pune și mai bine în valoare produsele turistice de care dispunem.

— „Produs turistic” ați spus? Ce se înțelege prin asta?

— Complexitatea condițiilor de care poate beneficia un turist aflat la Poiana Brașov — de la dotările materiale și de confort, pînă la calitatea servi-

ciilor și programele adiacente sejurului propriu-zis.

— Formularea de „produs turistic” îmi sugerează imaginea unei „uzine de turism” în care se lucrează, nu-i așa, după regulile producției moderne.

— Nici nu vă înșelați prea tare. Poiana Brașov este o asemenea stațiune în care se lucrează după regulile cele mai moderne ale turismului internațional. Așa se explică și solicitările pe care le avem.

— N-aș vrea să repetăm ce scrie prin pliante, ci doar să-mi precizați prin ce se distinge Poiana de alte stațiuni.

— În primul rînd prin faptul că este numai stațiune, că este izolată, îmbucătățită, neavînd agitația proprie orașelor care sînt și stațiuni. Cu toate acestea, Poiana Brașov are funcționalitățile edilitare și gospodărești care-i sînt strict necesare — spălătorie, gospodăria

veni aici numai pentru odihnă, le sugerăm pe toate căile să folosească acest timp pentru a-și da măcar copiii la înot sau la patinaj sau la schi, sau la centrul de echitație, să vadă mai de-a-proape și să călărească un ponei sau să meargă cu sania ori cu căruța.

Avînd asigurat un nivel ridicat al prestațiilor turistice clasice (cazare, masă, servicii hoteliere etc.), ne preocupăm diversificarea și specializarea altor categorii de servicii, care să facă sejurul interesant, agreabil — pe scurt, de neuitat. Și asta pentru că dintr-un concediu nu rămîi cu ce mîncîi, ci cu ce-ai văzut, ce-ai petrecut, ce-ai făcut. A trecut demult moda în care puteam face turism doar cu sarmale și mămăliguță. Lumea s-a mai emancipat, nivelul de trai a crescut, pretențiile — la fel, în stațiune se vine nu pentru a

— În ce constă această „psihologie a școlii de turism fără cursuri”?

— În faptul că sîntem total receptivi și severi față de formalism, rutină, delăsare, corupție, față de toți cei care, într-un moment sau altul, nu au atitudine de gazdă ospitalieră.

— Presupun că nu le este prea ușor colaboratorilor dv.

— Nu le este — mai bine zis, nu le-a fost — celor cărora nu le-a plăcut această muncă.

— Pentru că mi-ați dat plăcerea acestei conversații, vă fac și eu una, întrebîndu-vă cum a fost la Olimpiada de Gastronomie Mondială din toamna trecută.

— Ce vreți să știți?

— Cit mai multe, intrucît e prima dată cînd am auzit de-o asemenea „competiție”.

— N-o puneți în ghilimele, că-i o treabă foarte serioasă! S-a ținut la Frankfurt pe Main

plet — supă, fel de bază și desert, din care organizatorii au ales o variantă — pentru a nu se repeta cu alte meniuri, — intrucît erau peste 400 de exponanți. Mîncărilor respective noi le-am dat nume, denumiri mai legate de turism, dar a fost vorba de ciorbă moldovenească, antricot ardelenesc și prăjitură „București”. Iar la secțiunea patiserie, Cornel Ciulea a făcut întreg programul obligatoriu — platou festiv cu dulciuri pentru 8 persoane, platou cu fursecuri și praline — de 8 feluri, tot pentru 8 persoane și 6 variante deserturi de zi pentru o persoană.

— Cine a cîștigat competiția? Fără ghilimele!

— Elveția — campioană olimpică, urmată de R.F.G., S.U.A. și Canada. R.D.G., China, R.P.D. Coreeană și Malaiezia au devenit la această ediție membre ale Asociației mondiale a bucătarilor și cofetarilor.

— Cred c-ați avut misiune grea în juru — să apreciați atîtea feluri de mîncare...

— Prezența într-un astfel de juru este o funcție de mare onoare, obligă la aprecieri de specialitate, conștiinciozitate, obiectivitate și neutralitate; trebuie să ai o comportare corectă, în orice situație să-ți formezi o opinie proprie și să păstrezi secretul rezultatelor. Nu-i chiar așa ușor! În juru am fost alături de reprezentanți din S.U.A., Singapore, R.F.G., Austria, Danemarca și China.

— Au vreo utilitate olimpiadele astea?

— Contribuie la promovarea artei culinare (a 8-a artă, nu-i așa?), a industriei hoteliere și de restaurant, a turismului internațional.

— Mai am o nedumerire: dacă s-ar întîmpla ca Poiana Brașov să fie ocupată, unde ne-ați îndemna să mergem, prin apropiere cit de cit?

— E o zonă foarte frumoasă la Bunloc — chiar așa se cheamă, Bunloc. E foarte accesibilă dinspre Dîrste. Acolo s-ar putea amenaja instalații la fel de eficiente și competitive ca-n Poiană — telescaun, trambulină, pîrtii de schi. Începutul e făcut, dar trebuie continuat pentru că merită — e o investiție oportună și necesară în noile condiții. Și asta pentru că, în turism, aur alb avem numai larna, dar cel cenușiu ne trebuie în fiecare zi a anului.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Aurul cenușiu n-așteaptă după cel alb

anexă, locuințe pentru oamenii muncii, școală, grădiniță — mă rog, tot acest spate invizibil al frontului, care ne permite să desfășurăm în bune condiții activitatea propriu-zisă.

Apoi are avantajul accesibilității directe la pîrțile de schi, cele două cabane din vîrf oferind posibilități de prelungire a zilei turistice. În sfîrșit, cred că ne distingem, inclusiv față de alte stațiuni de peste hotare, prin eficiența directă a serviciilor turistice, prin diversitatea și complexitatea programelor, prin elasticitatea de a ne adapta tuturor preferințelor.

— Îmi puteți da un exemplu?

— Cel al monitorilor de schi, care sînt instruiți prin a fi adevărați confidenți ai celor pe care-i învață acest sport în cele 6 sau 10 zile ale sejurului. Acum sînt în Poiană vreo 500 de cursanți, grupați în funcție de limba ce-o vorbesc, pe vîrstă, pe țări, pe începători și avansați s.a.m.d.

Problema reală pe care o avem este tocmai de a informa prompt și eficient asupra posibilităților existente în Poiană, de a ridica dorințele turiștilor la nivelul acestor posibilități.

— Îmi mai dați un exemplu?

— Copiii. Dacă părinții pot

repetă tableturile de-acasă, ci pentru a face „ceva”. Or, acest „ceva” îl constituie serviciile turistice.

— Pledați cu-ația fervoare cauza serviciilor de parcă n-ați fi președintele consiliului bucătarilor și cofetarilor din România!

— Nu se exclud una pe alta. Turismul înseamnă, în principal, bază materială și servicii. Din primul punct de vedere, în Poiană am mers pe modernizarea și întinzarea vechilor spații, această orientare — dată de Ministerul Turismului — spre creșterea gradului de confort al unităților și perfecționarea amenajărilor în fiecare hotel fiind valabilă și pentru acest an. Dar prestigiul stațiunii ține de fiecare om care lucrează aici, de cit se implică și suferă ca să-și facă meseria, de pasiunea și plăcerea cu care și-o face. În timp, am reușit să creăm în Poiana Brașov o psihologie a școlii de turism fără cursuri — prin atenția acordată zi de zi fiecărui detaliu din ce trebuie să facă fiecare.

Cursurile de perfecționare or fi ele importante, dar valoarea omului se testează și poate crește numai văzîndu-l în exercițiul funcțiunii.

și au participat echipe din 32 de țări de pe toate continentele. Țara noastră a fost reprezentată de-un echipaj format din Urs Nicolae — bucătar șef la „Poiana” din Brașov, Angheliescu Stelian — bucătar șef la „Carpați” Brașov, Bujdoveanu Costel — bucătar-șef la restaurantul „București” din Capitală, Ciulea Cornel — șef laborator la cofetăria „București”, tot din Capitală, Oprea Marin — de la I.T.H.R. București și subsemnatul, ca membru în jurul internațional și conducător al delegației.

— Inevitabila întrebare: am luat ceva medalii?

— Destuie: medalia de aur și diplomă pe echipă, cinci medalii de aur individuale, trofeul „Marele bucătar Otto”, farfuria de porțelan a Olimpiadei, diplomă pentru conducătorul delegației, plachetă și diplomă oferite de Federația bucătarilor și cofetarilor din Italia. Palmaresul putea fi mai bogat, dar noi n-am participat la toate probele.

— Nu mă abțin să vă întreb ce-ați gătit acolo...

— La categoria I din grupa B a concursului „Restaurant națiunilor”, a trebuit să prezentăm trei variante de meniu com-

Cu ce vă servim?

Noutățile din domeniul prestațiilor de servicii, sferă de larg interes cetățenesc, se bucură, dintotdeauna, de o atenție specială din partea cititorilor noștri. Și la acest început de an, în scrisorile primite la redacție ni se solicită vești de ultimă oră din acest domeniu de activitate. Am adresat rugămintea de a ne prezenta cîteva dintre preocupările din ultimul an ale cooperativei, materializate în principal în noi servicii, tovarășului Paul Nagy, vicepreședinte al UCECOM.

— Interesul cetățenilor pentru activitatea noastră ne bucură, firește; ne obligă, însă, în aceeași măsură. Pentru a ne putea onora obligațiile, trebuie ca în paralel cu amplificarea ritmului de creștere a volumului prestațiilor de servicii (13,1% în 1989) să îmbunătățim și calitatea acestora. Dealtfel, în programul național de creștere permanentă a nivelului de trai al populației serviciiile ocupă un loc important. Voi aminti, numai, fără a intra în detalii de organizare, că avem sarcina ca pînă în anul 1990 să asigurăm minimum de servicii necesar în raport cu numărul de locuitori, în toate localitățile țării, fapt care, desigur, acoperă o parte din procentul de care vorbeam.

— Știm că diversificarea serviciilor constituie pentru UCECOM o preocupare permanentă. Cum se va materializa ea în acest an? Cu ce noi servicii veți ieși în întîmpinarea nevoilor populației?

— Voi începe cu o problemă de interes deosebit pentru automobilisti. După deschiderea primelor unități de recondiționare a pieselor de schimb pentru autoturismele din import, iată-ne foarte aproape de finalizarea creării unui atelier etalon pentru recondiționarea acumulatoarelor auto, atelier cu o capacitate de 1200 acumulatoare pe an, ce va funcționa la Pitești începînd din trimestrul II al anului, urmînd ca aseme-

nea ateliere să fie deschise și în alte localități ale țării.

— Părăsînd sectorul „auto”, vă propun să ne oprim asupra celui de reparații obiecte de uz casnic și gospodăresc, îmbrăcăminte și încălțăminte, aici existînd totdeauna loc pentru mai bine.

— După un început mai timid în 1988, în toate reședințele de județ ca și în numeroase alte localități am înființat Centre de informare ale cooperativei mestesugărești, la care cetățenii pot afla — și telefonic — care sînt serviciile ce le stau la dispoziție în județul sau localitatea respectivă. De asemenea, la aceleași telefoane, 24 de ore din 24, se pot solicita servicii de urgență privind defectarea instalației sanitare sau de încălzire, a instalației electrice, blocarea unei uși etc. Specialiștii noștri sosesc la domiciliu în minimum de timp posibil și rezolvă problema ivită. Repet, și la miezul nopții.

— Nu mă pot opri, totuși, să vă întreb de unde află cetățenii de existența acestor centre, de unde își procură numerele lor de telefon?

— Cele 31 de centre de informare ce funcționează pe lîngă uniunile județene și cele 52 funcționînd pe lîngă cooperative își au sediul, de regulă, în centrul localităților, în zone foarte circulante. Deocamdată ne bazăm pe poziția lor și pe firmă. Urmăzăm ca adresele și numerele lor de telefon să fie afișate în toate unitățile noastre. Aș dori să adaug, în aceeași idee a servirii prompte, că începînd din acest an, în 378 din cooperativele noastre de reparații îmbrăcăminte și încălțăminte vor funcționa serviciile de volum redus, care la solicitarea clientului se fac cu așteptarea în unitate. Așa-numitele de către noi „servicii pe loc” în aceste cooperative nu mai sînt la latitudinea sefului de unitate sau a lucrătorilor, ci intră în obligațiile de serviciu.

— Promițător început de an pentru noi, beneficiarii dumneavoastră. De cîtăva vreme UCECOM se pregătește să deschidă o nouă zonă în sfera serviciilor. E vorba de „serviciile sociale”, mult așteptate de către populație. Au rămas la stadiul de proiect sau le vom vedea prinzînd viață în acest an?

— O parte din aceste proiecte au devenit realitate. Încă de anul trecut funcționează la Bacău și Sfîntu Gheorghe două centre ce asigură supravegherea copiilor de vîrstă școlară din momentul terminării cursurilor pînă la înapoierea părinților de la serviciu, timp în care copiii sînt nu numai supravegheați ci și îndrumați în efectuarea lecțiilor pentru a doua zi de către personal competent, alcătuit din cadre didactice. Centrul de la Sfîntu Gheorghe, avînd condiții deosebite de amenajare și cantină proprie, asigură copiilor și masa de prînz și posibilitatea de a se odihni o oră-două înainte de pregătirea lecțiilor. Dată fiind aprecierea de care s-au bucurat, în 1989 vom înființa asemenea centre și în alte orașe ale țării în care studiile pe care le efectuăm în prezență vor evidenția necesitatea lor.

— Gama serviciilor sociale se oprește, deocamdată, aici?

— Sperăm ca tot în acest an să putem anunța crearea unor centre care la cererea cetățenilor să poată asigura personal calificat pentru servicii casnice — menaj, îngrijirea și supravegherea copiilor, a persoanelor bolnave sau în vîrstă.

— Sînt convinsă că fiecare din noutățile anunțate va fi căutată de către cititorii noștri. Vă doresc, și ne dorim, să primiți numai scrisori de felicitare pentru calitatea noilor servicii.

— Vă mulțumim. Înainte de a încheia, doresc să vă anunț că încă din acest an o mare parte din unitățile noastre prestatoare de servicii își vor primi solicitanții complet modernizate.

ROXANA P. MANOLESCU ■

Invitație pe Blănari

Vinzătoria de la raionul de ceasuri al magazinului „Titan” din Capitală are meșteșugul și dexteritățile ei: scoate ceasul din cutia lui de carton, îl zgîlție bine, îl duce la urechea dreaptă, apoi la cea stîngă, pe urmă răsucesce și arcul soneriei și, printr-o mișcare dibace a indicatorului, îl face să sune. Utitindu-se triumfătoare la cumpărător, bagă ceasul la loc în cutie, face bonul și, după achitare, îi dă cumpărătorului să semneze ceva și-l pune ceasul în brațe. Să-l stupinească sănătos.

Pe această cale m-am ales și eu, luni, 6 februarie a.c., ora 17,30, cu un ceas deșteptător produs de Întreprinderea de ceasuri „Victoria” Arad, str. Mărășești, nr. 46. Scot ceasul din cutie, îl pun pe masă, îl potrivesc după cel de mină și mă toposc de bucurie văzînd ce silențios este. Dar, după vreun sfert de oră acele erau tot unde le fixasem. Recompun gestica vinzătoarei: îl zgîlții, îl pun la urechea dreaptă, apoi la cea stîngă: ceasul — mort. Rotesc butonul soneriei — ceasul începe să sune. Deci, asta era: vinzătoria, bună psihologă, știa că dacă face proba soneriei, cumpărătorul va considera că ceasul este bun în întregul lui. Și va semna certificatul. Mă întorc la „Titan” — nu trecuse o oră de la cumpărare. După cum era de așteptat, vinzătoarea nici nu vrea s-audă: ea a vîndut un lucru bun, dar l-am defectat eu după ce-am ieșit din magazin. Mă duc la responsabil, îi spun pricina:

— Trebuie să mergeți pe Blănari, mă sfătuiește el amabil.

— Ce să caut acolo?

— Să vă repare ceasul, căci e-n garanție.

— Dar în cazul meu, explic eu, nu e vorba de un obiect care s-a defectat în timpul folosirii, ci de un rebut, sadea, de un ceas care n-a mers deloc. Mi-a fost vîndut adineori. Nu putea să fie atît de hitru încît să meargă exact cit i-a trebuit fetei de la raion ca să-l vîndă și să înceteză brusc de-a mai funcționa după ce-am ieșit eu pe ușa magazinului.

Responsabilul este amabilitatea intruchipată, vorbește frumos, îmi dă dreptate, este gata să-mi dea orice sfaturi, și luna de pe cer sub formă de sfaturi și de compătirimii, dar la un singur lucru nu este dispus: să-mi schimbe ceasul, să-mi dea unul bun. Nu, spune el, magazinul nu poate să facă nimic, ceasul, chiar dacă n-a mers niciodată, are acum alt proprietar, nu mai e al „Titanului”, ce să-i faci, ați avut ghinion, mergeți pe Blănari, acolo vor vedea ei ce este de făcut.

— Mie însă mi se pare o nedreptate strigătoare la cer ca la numai o oră de la cumpărarea unui lucru nou să fiu pus pe drumuri, iar pentru „Titan” mi se pare o umilință să se mulțumească, cel puțin în ceea ce privește ceasurile deșteptătoare, cu rolul de curea de transmisie între strada Mărășești din Arad și strada Blănari din București. De aceea, hotărîsc în sinea mea să nu mă duc pe Blănari, ci să țin rebutul la dispoziția oricui va dori să-l vadă și să-l pipăie.

ION D. GOIA ■

(Urmare din pag. 1)

Solenoidul multonorat,
Cu rezistență fixă, reostat,
Cu fișe, cu manetă ori cursor...

Și laudă ție, sursă nesecată,
Guvernator divin de energii,
În veșnicie tu slăvită fii,
Creind sarcina ta nemăsurată.

...O încăpere de cca. 8/8 metri :
la intrarea directoarei, tinerii se
ridică în picioare, apoi se așă-
ză în fața ecranelor și calcula-
toarelor (găsesc însă prilejul de
a se uita pieziș și strimb la
mine: „cine mai e și asta, ce
caută aici ?”). Aflu: pot sta,
acești tineri, ore în șir în fața
ecranelor, uită și de mâncare...
nu-i mai interesează nimic !
chiar nimic ?!, un film, o fată
sau un băiat... un dans, ceva ?!
vorbiți cu ei — mi se spune.

Și vorbesc: le explic, mai în-
tîi, că nu sînt om de „speciali-
tate”, vreau doar să aflu cite
ceva despre viața lor, pentru
majoritatea cititorilor revistei pe
care o reprezint, voi, informati-
cienii, mai ales aceștia, voi, cei
din liceele de specialitate, sint,
încă, un fel de mister, adică
puști, aștia nu au altă treabă
decît să-și consume talentul și
tineretea în fața unui minuscule
ecran, apăsînd pe clape !...

Și dintr-o dată ei rid, deven-
înd prieteni (acum cînd scriu,
gîndesc, am folosit poate prea
„tare” termenul prieten, nu am
altul însă, vă voi dovedi !)... îi
rog să se prezinte, o fac cu de-
zinvoltură.

Îmi spun însă doar numele și
clasa — eventual vîrstă — ni-
mie însă despre ceea ce au făcut
ei. Și au făcut destule...

...Dar ce rost ați avea voi
pentru om,
Dacă n-ar fi cine să stabilească
O dependență logică, firească:
Eternă slavă, deci legii lui
OHM ! (este sfîrșitul poeziei
sus-amintite — N.A.).

Destule, iată: „Cercul inter-
disciplinar de informatică, în
limba engleză” (condus de An-
gela Adam), scoate în 1985
„DICTIONARUL MINIMAL DE
INFORMATICĂ ENGLEZ-RO-
MÂN”, în colaborare cu elevii
liceului și cu colaborarea profes-
orului Serban Marinel — seful
catedrei de informatică — unul
dintre cei mai îndrăgiți oameni
ai liceului timișorean: 2500 de
cuvinte; același colectiv (poate
că va fi modificat, unul dintre
elevi vor părăsi băncile școlii a
se arunca în aventura propriilor
lor reușite !), lucrează la o edi-

ție actualizată: 5000 de cuvinte.
Îi întreb: „Auziți, copii —
dați-mi voie să vă spun astfel și
mai ales pentru cultura mea
generală, apropo de niște infor-
maticieni și posibili oameni de
știință în devenire, pentru mine
acesta e un test: ce vă place mai
mult să ascultați, Beatles sau
Michel Jackson ?”

„Nici unul, nici altul !” — mi
se răspunde. Dar preferăm
Beatlesii.

Dovadă ? Elevul Harald Singer
(nu înainte de a o privi pe di-
rectoare, întrebător; aceasta dă
din cap) scoate de undeva o chi-
tară, își așază un picior îndoit
pe un scaun și chitara pe ge-
nunchi, și începe să cînte —
așa, dus — „Yesterday” „bun !
Cîntă superb, într-o engleză im-
pecabilă — nu mai este nici un
secret pentru nimeni că aceasta
este limba calculatoarelor ! —
iar mie îmi vine să cred că nici
limba noastră, în care precum
veți vedea, niște puști au reali-

LUL ROȘU” că sînteți un om
așa și pe dincolo, că ați păstrat
în firea dumneavoastră pasiunea
pentru REGIE, că, practic, în
acest Liceu de Informatică pe
care-l conduceți faceți și un fel
de regie, dincolo de specificul
strict al...

— (rîzînd) Firește că sint...
„așa și pe dincolo”, ai dreptate:
regia a rămas, peșemne, un-
deva în sufletul meu !... Ceea
ce se consumă însă aici, cu
acești copii, este fantastic !
— În ce sens... ?!

— Pregătîm un spectacol pe
gheață.

— Poftim... ?!
— Un fel de carnaval. Vă con-
vingeți acum că sint „așa și pe
dincolo” ?... (și iar rîzînd)... Nu
se poate să faci din relația artă-
calculator o simplă relație favo-
rabilă celui din urmă termen.
Nu se poate !... (și cade pe gin-
duri)... Nu se poate — repetă —
ar fi oribil !

Liceul de Matematică-Fizică
Nr. 1 — Timișoara” (și pe al că-
rei dos de copertă de gardă,
scriseră: „cu drag, pentru ci-
neva care a încercat să ne înțe-
leagă — Ioana Stan, Ovidiu
Sandor, Hary Singer)...

Mă întreb acum, spre sfîrșitul
acestor rînduri: cu ce i-am cu-
cerit — și mai ales pe cine ?!

Pe Dietmar Berwanger (clasa
XI-a), care realizează nici mai
mult nici mai puțin lucrarea
„INTERPRETAREA RAPIDĂ A
ELECTROCARDIOGRAMEI” (la
ce s-a gîndit băiatul: de ce
naiba E.K.G.-ul clasic folosește
o bandă de hîrtie transportoare,
un ac osciloscop și — mai ales
— folosește TIMPUL atît de ne-
cesar medicului și pacientului
ca să vadă dacă mai e o șansă !
„Preiau, eu, din aparatul E.K.G.
datele, le bag în calculator, și
rezolv problema: în citeva se-
cunde aflăm diagnosticul, faptul
că a avut sau nu preinfarct, și
ce-l mai așteaptă... și etc.).

avem vechi state, sîntem dintr-a
IX-a, așadar de la început...”

Sinceritate ? Prietenie ? Câl-
dura ? Modestie ?

Pînă una-alta: „EMISIA E-
LECTRONICĂ” — Locul I la
Seminarul de comunicări știin-
țifice pe țară — 1988.

...I.T.C.I. — Timișoara (pentru
adversarii inițialelor, această
formulă însemnînd: Institutul
de Tehnică de Calcul și Infor-
matică — Timișoara), patronează
liceul. Liceul unde Ion Rusnac,
profesor fizician la secția elec-
trotehnică, precum și elevul
Haag Zsolt din clasa XII B (po-
sesor al Certificatului de inova-
tor nr. 893 — lucrarea fiind
„METODE DE VIZUALIZARE
A IMAGINILOR ECOGRAFICE
CU AJUTORUL MICROCALCU-
LATORULUI PERSONAL” — își
desfășoară, fiecare la proporțiile
vîrstei sau „funcțiilor” acumu-
late — activitatea.

Funcționează, în acest liceu,
un cerc literar numit modest,
„SOCIETATEA CULTURALĂ A
ELEVILOR — PRELUDIUL BĂ-
NĂTEAN”. Versurile conținute
în acest text aparțin unuia din-
tre membrii săi.

„Dezvoltarea societății din
punct de vedere social, econo-
mic, cultural și tehnic presupune
decizii competente de dirijare,
control și prospectare a dezvoltă-
rii în etapa actuală” (se spune
în cuvîntul înainte al cărțu-
lei pomenite și realizată inclusiv cu
ajutorul elevilor; și se mai spu-
ne: „Cartea de față vizează,
prin intenție și scop, tocmai
fixarea conceptelor și noțiunilor
necesare în prima etapă de
formare a unui bun informa-
țician: elaborarea schemelor de
calcul și programarea sistemelor
electronice de prelucrare a da-
telor. Ca atare, ea se adresează
prin excelență, liceelor cu pro-
fil de informatică, cercurilor de
informatică, cursanților în profil,
cit și tuturor celor interesați în
utilizarea calculatoarelor elec-
tronice, în special celor de tip
personal (mare facilitare creată
utilizatorului de produsele noas-
tre românești: AMIC, PRAE,
SPECTIM, TIM-S)...” „AUTORI”.

— Tovarășă directoare, vă mai
amintiți de... regie ?
— Da...
— Ca de o posibilă performan-
ță ?
— Mda... Cred, însă, că am
realizat-o aici.
— Va rămîne o nostalgie ?
Vreau să spun regia.
— Ce-ar fi să „băgăm” între-
barea asta pe calculator ?!

Poezie și informatică

zat lucruri absolut uluitoare, nu
poate rămîne undeva acolo... la
margine; totuși, trebuia făcut
mai mult în acest sens ?! Au
spus-o mulți alții — dar am ie-
șit din subiect, să revenim asu-
pra lui Harald Singer:

— Premiul I la Sesiunea de
comunicări pe țară — informa-
țică (1988) cu „TRANSLATOR
BASIC-PASCAL”.

— Premiul II, Concursul de
informatică, faza națională.

— Premiul I, concursul „TEH-
NIUM”, faza națională 1988, cu
„SIMULATOR DE LIMBAJ DE
ANSAMBLARE”.

Elevul Flavius Turcu (clasa
XI-C); primul pe țară la Olim-
piada de franceză — 1988.

— Locul I la Sesiunea de co-
municări pentru limba română
— 1988 cu lucrarea... (dați-mi
voie să-mi țin respirația o cli-
pă !)... „INVARIANTE TEMA-
TICE ALE NUNȚII LA EMI-
NESCU ȘI COȘBUC”. Lucrarea
plecată de la... calculator.
Este un bun pianist, scrie ver-
suri.

— Tovarășă directoare, mi s-a
spus de către o colegă și bună
prietenă de la ziarul „DRAPE-

— Bine, dar i-am văzut...
mi-au mărturisit: stau ore și
ore în șir în fața calculatoarelor,
în fața acelui ecran minus-
cul... ?!

— Așa... și ?!

— Ei, na !... L-am întrebat pe
unul dintre elevi: măi băiete,
în afara ecranului asta — că ești
bărbat în floarea vîrstei ! — tu
mai vezi ceva ?! O fată, o
floare... ?!

— (iarăși, zîmbet) Și... ce v-a
răspuns ?!

— Că, dacă vrea el, poate să-și
facă — pe ecran — și astfel de
lucruri.

— Păi, vezi... ?! Atîta doar că
pe el îl interesează forma însăși
... Și apoi am fost în spatele tău,
cînd ai pus întrebarea asta:
i-ai cucerit cu acest lucru ! Po-
tîm, dovada ?
„Și îmi întinde o cărțuție, sa-
piografată, și îmi explică fap-
tul că a apărut într-un tiraj re-
dus, dar că au promisiuni să se
mai tragă unul — cărțuție pe
care voi încerca să o reproduc
(măcar, firește, coperta) : „Prof.
Ioana Stan, Harald Singer,
Ovidiu Sandor : SCHEME LO-
GICE ȘI PROGRAME BASIC
— Universitatea din Timișoara,

„Băiatul” a făcut — se pare —
prima lucrare de acest fel pe
țară...

Sau pe Dragoș Mărgineanțu (18
ani și — de ce nu ?! — fiul di-
rectoarei liceului), care renun-
tînd a-mi spune despre propriile-
i performanțe, îmi notează în
carnet: „Dintre colegi, unul
îmi este un foarte bun prieten;
cu el am colaborat în toate lu-
crările mele științifice. În mo-
mentul de față se află în sala
asta colegi de la care am avut,
și am de învățat multe — unul
dintre ei are premiul I la con-
cursul de specialitate în infor-
matică (superbă modestie a
unor tineri). Fiecare din-
tre ei și-a format o personali-
tate pe care nu am remarcat-o
într-una nouă și cred că nici eu
nu o aveam la începutul liceului.
În acest colectiv în care mă aflu
pot să spun că s-a petrecut ma-
joritatea vieții mele — de-a lun-
gur liceului. Și mai cred că sin-
gur — fără cei patru colegi —
această pasiune, calculatorul
(personal, deocamdată) n-ar fi
prins rădăcinile pe care simt că
le am în mine, în existența mea.
Sîntem patru băieți aici, care

„E prea tare! N-o semnez...”

Un bătrîn pensionar din Con-
stanța obține autorizație de a
lucra la domiciliu, el fiind de
meserie croitor. I se fixează și
un impozit pe venitul suplemen-
tar, impozit pe care-l socotește
normal și echitabil. Numai că,
după trei ani, primește o soma-
ție de plată de 5400 lei pen-
tru... asigurări sociale. Omul,
nedumerit pînă la perplexitate,
se întreabă despre ce fel de asig-
urări sociale mai poate fi vorba,
cînd el este, deja, pensio-
nar ? Se gîndește ce se gîndește,
se interesează în dreptă și-n
stînga, nu se dumirește cu nici
un chip și scrie redacției.

S-a întîmplat ca, undeva, în
judetul Cluj, responsabilul ma-
gazinului sătesc decedase. Ce
facem cu postul rămas liber ?
Doritori să-l ocupe sînt destul,
nu asta-i problema. Nici alegere
celui mai potrivit dintre ei
în această funcție nu este prea
grea, căci cel mai potrivit ar fi
finul secretarului consiliului
popular. Așa a stabilit chiar
dînsul, personal ! Dificultatea
ar consta în organizarea con-
cursului pentru încadrare, cerut
de lege. Trebuie formată o co-
misie de examinare, publicate
condițiile și apoi și rezultatele
— treabă destul de incilică.
Dar, se rezolvă ! Nu dintr-o
dată, că uite, primul concurs se
anulează pentru că nu s-au res-
pectat prevederile legale refe-
ritoare la formarea comisiei. Se
ține al doilea concurs și, în
sfîrșit, se încadrează ca gestio-
nar... finul. Este adevărat că lu-
crarea lui de concurs a fost mai
slăbuță, alt candidat fiind pe
locul întîi, dar, uite că se mai
întîmplă și așa la concurs:
candidează cine vrea și este ales
cine vrem noi, comisia. Un ce-
tățean din satul cu pricina nu
este, însă, de aceeași părere.
Pune mîna pe aceeași dă friu
liber indignării lui cetățenești,
stigmatizînd, tot printr-o scri-
soare adresată redacției, ile-

galitatea și pasivitatea privind
rezolvarea justă a treburilor
obștești.

În cel de-al treilea caz, un
tînăr dintr-o comună a județu-
lui Botoșani, sesizează că, din
neglijența organelor locale, că-
minul cultural din sat, în loc să
fie reparat, a fost demolat. Și,
uite așa, tinerii nu mai au unde
să danseze (asta în primul
rînd !) nu mai au unde să se
întîlnească și să-și petreacă ti-
mput liber în mod util, instructiv-
educativ și plăcut.

Iată însă, că răspunsurile fo-
rurilor cărora ne-am adresat, ne
umplu de uimire. Cele relatate
în scrisori sînt în bună măsură
reale, excepție făcînd sesizarea
privind petrecerea timpului li-
ber „asupra căreia vom reveni,
mai pe larg. Oamenii nu pot,
însă, rezolva cazurile respective
pentru simplul motiv că semna-
tarii... nu există. Semnăturile
sînt, deci, fictive. Cel trei co-
respondenți amintiți mai sus au
gîndit la fel: „De ce să nu-i
punem pe alții să ne rezolve
problemele pe care singuri nu
sîntem în stare să le rezolvăm,
spălîndu-ne pe mîini de orice —
nu răspundere — ci implicare în
raporturile cu o instituție sau
alta. Mai bine scriem o scrisoare,
că e dreptul nostru. Dar, e
prea tate ! Cum s-o sem-
năm ? O dăm anonimă, nu se
poate, că sîntem avertizați —
nu se iau în considerație scri-
sorile anonime”. Și găsesc solu-
ția: un nume și o adresă ficti-
ve. Numai că, anonimatul se în-
toarce împotriva lor. Împrecina-
ții nu s-au gîndit o clipă, că
răspunsurile la sesizările lor a-
nonime vor fi, pe măsură. Cu
toată strădania, demnă de apre-
ciat, organele competente au
fost puse în imposibilitatea de
a-l ajuta pe pensionar: „Pon-
dul sesizării este real, dar nu
s-a putut identifica și lua legă-
tura cu petentul, deoarece s-a
folosit de nume fals. Verescu

Dobre nu apare nici la adresa
indicată, nici în evidența fiscală
a meșteșugarilor autorizați
(croitori) și nici ca membru plă-
titor al CASCOM Constanța”.
(Din răspunsul primit de la
Circumscripția financiară a
Consiliului popular al munici-
piului Constanța).

Nici tînărul dornic de dans
n-a avut mai mult de cîștigat.
Răspunsul primit de la forurile
competente din județul Boto-
șani ne înștiințează că localul
cu pricina, construit în 1952 din
nuială și lut susținut de furci
de lemn, putrezite de ani, era
în pericol de a se prăbuși sub
greutatea țiglelor, motiv pentru
care Consiliul popular a elibe-
rat autorizația de demolare în
1988. „Există în comună un
mare Centru de cultură și cre-
ație „Cîntarea României” unde
se desfășoară activități culturale-
educative. L-am invitat și pe
semnatarul scrisorii să vină la
aceste acțiuni educative și nu
numai la baluri, dar, în reali-
tate, tînărul Petrică Toma nu
există”. Cit despre cetățeanul
îngrijorat de soarta magazinului
sătesc, un răspuns de la Consiliul
popular al județului Cluj:
„Autorul nu a putut fi identi-
ficat spre a i se solicita relații
suplimentare în legătură cu as-
pectele semnalate. Există o sin-
gură persoană cu numele Mariș
Vasile. Acesta, consultat, afirmă
că n-a trimis nici o scrisoare și
nici nu cunoaște problemele se-
sizate revistei”.

Organele competente ar fi dor-
rit să intervină, spre a rezolva
problemele — în măsura în care
ele există. Păcat ! Păcat de tim-
pul irosit cu niște demersuri
sterile pentru aflarea identității
celor care au semnat fals, în
loc să-și folosească timpul și
energia spre rezolvarea unor
probleme reale, poate, dar puse
sub semnul îndoielii de chiar
cei care au sesizat, dar n-au
avut nu curajul, ci respectul
față de ei înșiși, față de cei-
lalți, întîrînd cele relatate cu
semnătura lor.

LIANA MOLNAR

Buchete obligatorii

Din ce în ce mai frecvent
(îndrăznesc să sper că este o
modă și ea trecătoare), unele flo-
rării nu ne mai permit să cerem
cite fire vrem, ne împiedică să
alegem florile, ne obligă să le
acceptăm pe cele ofilite, amba-
lîndu-le înainte de a fi cumpă-
rate.

Buchetele sînt pregătite din-
tr-un amestec, deloc în fa-
voarea noastră, cu prețul total,
nu pe fir. Florile stau de multe
ori ore în șir în celofan în loc să
fie păstrate în apă, care este
condiția prelungirii existenței
lor. În acest fel, noi le cumpă-
răm, prin voința vinzătorilor,
gata... învechite. Procedul e
bun la vin nicicum, la o
plantă gingașă, care trăiește
citeva zile, și tocmai prin efe-
merul ei e atît de căutată. Se
mai încercă, citeodată, calita-
tea florilor și în vase
darmite în aceste ambalaje, în
care vezi ca prin sticlă opacă...

Cinstiți și corect este să ne a-
legem ce cumpărăm, să ni se
permită să combinăm culorile
buchetului după gustul și rafi-
namentul personal, să ne ma-
nifestăm preferințele, fiecare
cum le are.

Probabil că unii florari au
preluat această inițiativă de la
librăriile care tot așa pregă-
tesc un pachet special, în care
se întîmplă să fie și autorul
care ne interesează. Revine a-
ceastă problemă... Nu poate fi
obligat cititorul să cumpere
ceea ce nu-l pasionează, ceea ce
stă în raft de ani de zile. Ros-
tul vinzătorului este să ofere
fiecarei cumpărător ceea ce do-
rește. Sigur, este un efort să
servești 3-4 clienți în loc de
unul singur cu un pachet
dinaște asortat. Specificul
muncii nu trebuie încălcat din
comoditate și din greșită inter-
pretare a calculului economic.
Vinzarea are legile sale care tre-
buie să funcționeze în florărie
ca și în librărie.

CARMEN DUMITRESCU

Magazin istoric
Nr. 2 / 1989

Din sumar: Permanențe istori-
ce românești — unitatea și inde-
pendența • Gînduri despre isto-
rie în manuscrise eminesciene
• Alexandru II Mircea
(1568—1577) — un precursor al uni-
tății de stat a românilor • Ce
ne dezlăluie sanctuarul neolit-
ic de la Parța ? • Cronica-
rul Gheorghe Brancovici — confi-
dent al lui Grigorașcu vodă
Ghica • A. T. Laurian călător
în Europa anului 1855 • Unicat
cartografic în premieră mondia-
lă — planul Constantinopolului
alcătuit de Dimitrie Cantemir la
1720 • Victor Slăvescu — note
zilnice din aprilie — mai 1939 •
Pe urmele strămoșilor • Fișă
biografică — Ștefan Procopiu •
Thomas Babington sau istoria
în competiție cu literatura •
Insemne heraldice românești •
În București, acum 50 ani •
Zimbabwe — istorie și legendă
• 1944 — un parasutist pe fron-
tul de vest • Ambasadorii Se-
renissime raportează...

● În Paraguay a avut loc o lovitură de stat militară, care l-a înlăturat de la cîrmă statului pe generalul Alfredo Stroessner, aflat la putere de 35 de ani. Conducătorul loviturii de stat, generalul Andres Rodriguez, a fost proclamat președinte provizoriu al țării și comandant-șef al forțelor armate naționale. El a format un nou guvern. În alocuțiunea rostită, noul șef al statului paraguayean s-a angajat să conducă țara spre democrație, anunțînd totodată că guvernul va respecta tratatele și acordurile internaționale semnate. Andres Rodriguez a dispus dizolvarea parlamentului și a anunțat organizarea de alegeri generale la 1 mai a.c. Sistemul politico-economic introdus în țară de Stroessner a dus la situarea Paraguayului printre țările latino-americane cu cel mai scăzut nivel de trai pe cap de locuitor. În agricultură se mențin structuri

semifeudale, salariile muncitorilor sînt de 5-6 ori mai mici decît ale muncitorilor din alte țări latino-americane. Situația gravă din economie este reflectată, alături de salariile de mizerie, de cotele înalte ale inflației și șomajului, de lipsurile de tot felul, de recesiunea economică datorită căreia s-a înregistrat o prăbușire a produsului intern brut. Pe plan politic, intensificarea represiunilor împotriva forțelor democratice, a partidelor politice din opoziție, persecutarea și exilarea liderilor politici sînt elemente care conturează imaginea unui regim profund antidemocratic. Întîmpinată cu o imensă bucurie de mil și mil de locuitori ai capitalei, Asuncion, ai altor orașe, practic de toți paraguayenii, care au manifestat și au dansat pe străzi, schimbarea din Paraguay este simptomatică pentru cursul puternic, irezistibil spre

libertate și democrație existent astăzi în lume.

● În cadrul vizitei oficiale efectuate în R.P. Chineză, ministrul de externe sovietic Eduard Sevardnadze a fost primit de președintele Comisiei Militare Centrale a R.P. Chineze, Deng Xiao-ping, de președintele Consiliului de Stat (șeful guvernului), Li Peng, și a purtat convorbiri cu ministrul chinez al afacerilor externe, Qian Qichen. Cu acest prilej, s-a convenit ca la mijlocul lunii mai anul acesta Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., să efectueze, la invitația președintelui R.P. Chineze, Yang Shangkun, o vizită oficială în R.P. Chineză.

● Președintele Turciei, Kenan Evren, l-a primit pe ministrul de externe al Albaniei, Reis Malile. În timpul întîrvederii

s-a apreciat că acordurile semnate cu prilejul vizitei oficiale la ministrul albanez la Ankara vor contribui la intensificarea cooperării dintre cele două țări. Au fost abordate, de asemenea, aspecte ale situației actuale din Balcani.

● Referindu-se la convorbirile pe care le-a avut la Islamabad cu conducătorii pakistanezi, ministrul de externe sovietic Eduard Sevardnadze a precizat că ultimul soldat sovietic va părăsi Afganistanul pînă la 15 februarie și a reafirmat poziția țării sale de a respecta acordurile de la Geneva.

● Președintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, și liderul comunității turcocipte, Rauf Denktaş, au conferit la Nicosia asupra unor propuneri concrete în vederea soluționării problemei cipriote. Convorbirile vor fi reluate la 13 februarie.

ION DUMBRAVA ■

Comentariul săptămînit

Ipostazele decolonizării

N-a existat putere colonială care să nu afirme că rolul ei în teritoriile pe care le stăpînea și le administra era pozitiv, civilizator. Fostele deținătoare de imperii coloniale susțin și astăzi același lucru, exemplificînd cu anumite realizări bazate pe progresul tehnic. Se face, în această privință, o intenționată și interesată confuzie între influența benefică pe care o are asupra unei societăți rămase în urmă din punct de vedere tehnic, științific, economic, social și cultural contactul cu o civilizație superioară, pe de o parte, și mobilurile și configurația concretă și reală a stăpînirii coloniale a unui teritoriu, pe de altă parte. Fiindcă, în realitate, metropolele și-au organizat și administrat coloniile pornind nu de la nevoile de dezvoltare a acestor teritorii, ci de la propriile lor interese. În consecință, a avut loc o depozitare sistematică a coloniilor de cele mai importante bunuri și valori ale lor. Rezultatul: îmbogățirea statelor deținătoare de colonii și sărăcirea teritoriilor dependente. De unde și dezvoltarea, mai ales în secolul nostru, a unei puternice mișcări de eliberare a popoarelor din colonii de sub dominația străină.

Ceasul prăbușirii sistemului colonial de pe mapamond a sunat după al doilea război mondial. Procesul decolonizării s-a desfașurat cu repeziune. Dacă în 1945 jumătate din populația globului, totalizînd în acea vreme aproximativ 1,5 miliarde de oameni, trăia sub dominația colonială, peste circa 4 decenii, în zilele noastre, lichidarea sistemului colonial este în linii generale încheiată.

Cu toate acestea, la aproape 30 de ani de la adoptarea la O.N.U., în 1960, a „Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale” mai sînt încă vestigii ale colonialismului: 19 teritorii, avînd o suprafață de mai puțin de 1 la sută din uscatul globului și o populație de circa 2,5 milioane de locuitori. De departe cel mai important din aceste teritorii este Namibia (cunoscută și sub numele de Africa de Sud-Vest), cu o suprafață de 824 292 de kilometri pătrați și o populație de 1,5 milioane de locuitori. Intrucît la 1 aprilie a.c. se va trece la traducerea în viață a Rezoluției 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. cu privire la independența Namibiei, de problema acestui teritoriu ne vom ocupa mai pe larg atîcînd.

Chiar dacă situația de acum este cu totul alta, în privința decolonizării, decît cea de la sfîrșitul războiului, O.N.U. n-a considerat lichidarea ultimelor vestigii ale sistemului colonial o problemă minoră. La sesiunea de anul trecut Adunarea Generală a proclamat anii '90 „Deceniul internațional pentru eradicarea colonialismului”. Rezoluția adoptată în acest sens reafirmă incompatibilitatea față de Carta O.N.U. a colonialismului, sub toate formele sale de manifestare. Documentul cere secretarului general al organizației mondiale să prezinte celei de-a 44 sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, care va începe în toamna lui 1989, un raport privind situația exactă a teritoriilor coloniale, în vederea alcătuirii unui plan concret de eradicare totală și definitivă a colonialismului.

Acesta ar fi, în linii mari, tabloul decolonizării politice. Dar statele care au accedat la independență după al doilea război mondial întîmpină în prezent serioase dificultăți economice. Realitatea este că fostele puteri coloniale, care sînt în zilele noastre state industrializate, state bogate, s-au străduit să înlocuiască o formă de dominație cu alta — dominația politică cu cea economică. Iată de ce decolonizării politice trebuie să-i urmeze grabnic decolonizarea economică, prin lichidarea tuturor fenomenelor negative menționate, ceea ce ar echivala cu eradicarea subdezvoltării, cu făurirea unei noi ordini economice mondiale.

ION D. GOIA

Noaptea este răcoroasă, iar vizitatorii grăbesc instinctiv pașii la vederea ruinelor. Deasupra porții de la intrare, pe o tablă un anunț previne: „Intrați pe riscul dumneavoastră — Nu ne asumăm răspunderea pentru cei cu nervii slabi”. Sumbul anunț devine curînd realitate; din spatele unei stîlci, Freddy Krueger, cel care încarnează „Nightmare on Elm Street” (Coșmarul pe Elm Street), își trimite spre vizitatori degetele ca niște lame de cuțit. Și acesta este doar începutul. Acțiunea se petrece la castelul Frankenstein situat la 45 km sud de Frankfurt.

În anul 1977, Brian Hill, un tînr de 21 de ani din armata americană, care staționa lîngă castel, a fost însărcinat cu organizarea unei reuniuni dintre militarii americani și populația

din zonă. I-a venit ideea reamenajării castelului într-un loc al „surprizelor”, de „neuitat”. Așteptările au fost cu mult depășite; în loc de 500 de participanți au venit 7 000. Datorită

Coșmarul

publicității făcute în presă, la radio și televiziune numărul a crescut an de an ajungînd în 1988 la 40 000. „Spectacolul ororii” are un mare succes fiind frecventat în prezent de turiști din întreaga Europă. „Niciieri nu ai ocazia să dai mîna cu atîția monștri în același timp”

Secretul lui Stradivarius

Am scris cu alt prilej despre Cremona de astăzi. Ea nu trăiește, cum cred mulți, doar din gloria trecutului; în Cremona se produc și în zilele noastre viori de calitate excelentă, meșterii de acolo sînt și în prezent vestiți. Da, dar legenda lui Stradivarius rămîne covîrșitoare, iar performanțele lui, de a produce în serie instrumente muzicale de o calitate ieșită din comun, rămîn neegale. Fără îndoială că Stradivarius a deținut anumite secrete de fabricație, preluate de la alții sau descoperite chiar de el, pe care nu le-a transmis urmașilor. De-a lungul celor două secole care au trecut de atîcînd, dar mai ales în ultimele decenii, luterii, muzicieni și oameni de știință din toată lumea s-au străduit să descifreze tainele măiestriei stradivariene, să-i afle „secretele”. Nu puțini au anunțat că l-au și găsit. Ultimul dintre aceștia este profesorul J. Nadivari, la Universitatea din Texas, specialist în biochimie.

Studiînd împreună cu o întregă echipă, timp de 12 ani această problemă, profesorul texan a ajuns la concluzia că, alături de talentul imens al lui Stradivarius, succesul său s-a datorat în mare măsură împrejurării că lemnul utilizat a fost supus unor procese naturale de fermentare. Din cauza regulilor comerciale impuse de dogii venețieni, lemnul folosit pentru fabricarea viorilor din Cremona stătea în apă, mai ales în lagunele Veneției, cel puțin un an. În acest timp, anumite bacterii și ciuperci produceau un ferment care descompunea rășina naturală, responsabilă de menținerea umezelii în lemn. Totodată, lemnul se îmbiba de sărurile apei din lagune (analizele au demonstrat că lemnul viorilor clasice cremoneze conține de 10 pînă la 50 de ori mai multe săruri decît lemnul care n-a stat în apă sărată). Ca urmare, lemnul de viori se usca mult mai bine, devenea mai ușor. În ceea ce privește lacul, cercetările lui Nadivari au arătat că el era, firește, de o calitate excepțională (conținea între 20 și 22 de minerale), dar secretul, în cazul că exista vreunul, nu era al lui Stradivarius, ci al farmacistilor alchimisti, de la care constructorii de viori cumpărau lacul.

Pornind de la rezultatele cercetărilor sale, omul de știință american a comandat în mai multe țări cîteva zeci de instrumente muzicale, lucrate însă cu materialele trimise de el. Succesul a fost deplin. Iată unul

— declară unul dintre vizitatori. Pentru a transforma castelul într-o scenă a ororii a fost nevoie de 160 de specialiști. Cu cîteva ani în urmă Hill a fost

lovit de un vizitator cu un lemn, fiind în exercițiul funcțiunii (deghizat în monstru!). „Mi se pare că am fost prea convingător!” susține el. În prezent el lucrează la Londra ca expert în efecte speciale, dar o dată pe an, în octombrie, se întoarce la Frankenstein pentru spectacol.

Spaima pe care o provoacă spectacolul ororii de la castelul Frankenstein pălește, indiferent de bogăția și inventivitatea efectelor speciale folosite, în fața arsenalului nuclear pîzit de trupele americane staționate în R.F.G. Coșmarul continuă fără pauze. Deocamdată!

DAN DĂNUȚ DORU ■

dintre teste: la un concert, o cunoscută violonistă a cîntat la început cu un Stradivarius autentic, apoi cu o vioară făcută după rețeta lui Nadivari; nimeni din public (inclusiv specialiștii) n-a sesizat schimbarea și nici aparatele de rezonanță instalate special n-au înregistrat vreo modificare. Din aceste motive, s-a vorbit de profesorul din Texas ca despre un posibil „Stradivarius al secolului XXI”. Dar meșterii din Cremona, care au de apărut nu numai un prestigiu, ci și foarte concrete interese economice, au ripostat că n-are nici o importanță dacă pe lista celor ce-au susținut că au descoperit secretul lui Stradivarius se mai adaugă un nume. Vestile de senzație vin și trec, dar Cremona rămîne.

ION CODRU ■

Jane îl ajunge pe Tarzan...

Sportul și femeile? Este istoria unei lungi, foarte lungi așteptări. Stimulate în Sparta antică să practice sportul pentru a suplini absența bărbaților, morți în număr mare în luptă, femeile au fost apoi îndepărtate din competiții. Au trebuit să aștepte pînă la începutul acestui secol pentru a-și disputa titlul olimpic la tenis, anul 1912 — pentru probele de natație și anul 1928 pentru cele de atletism! Și, astăzi, nici o altă disciplină în afară de echitație, nu acceptă competiții mixte.

Însă, o analiză a performanțelor sportive relevă că decalajul între realizările bărbaților și cele ale femeilor se reduce. Încet, dar sigur. În anul 1928, sprinterul Charles Paddock alerga suta de metri în 10 secunde și 2 zecimi, iar alergătoarea Gertrud Gladish — în 12 secunde și o zecime. Ecartul era de 1 secundă și 9 zecimi. La sfîrșitul anului 1988, recordurile lumii la 100 de metri au fost stabilite la bărbați de Ben Johnson (9 secunde și 83 de sutimi) și de Florence Griffith-Joyner (10 secunde și 49 sutimi). Ecartul: 66 de sutimi. La maraton, cifrele sînt și mai impresionante: în 1964 cel mai bun rezultat masculin și cel mai bun rezultat feminin erau separate de 1 oră, 13 minute și 50 de secunde. În 1988, doar de 13 minute și 54 secunde.

Prin performanțele realizate la Seul, în septembrie 1988, înătoarea Kristin Otto (R.D.G.) ar fi fost campioană olimpică la 100 metri liber și 100 metri spate bărbați, dacă ar fi participat la Jocurile Olimpice de la Melbourne, din 1956. Iar, în 1978, cu recordul ei pe distanța de 400 metri liber (4 minute, 6 secunde și 28 de sutimi), australianca Tracey Wickham l-ar fi învins pe Johnny Weissmüller, Tarzanul anilor '20, cu peste un minut!

Îi vor ajunge oare într-o zi sportivele pe sportivi? Medicul american Kenneth F. Dyer a făcut o serie de proiecte pentru domeniul atletismului. Recordul mondial feminin, care, potrivit opiniei sale, va avea nevoie de cel mai mult timp pentru a se situa la nivelul celui masculin este cel pe distanța de 200 de metri: evenimentul nu va avea loc înainte de anul 2066. Pentru 100 de metri, va trebui să așteptăm anul 2054, pentru 400 metri — anul 2020, iar pentru 800 metri — anul 2021. Primul record feminin care se va situa la valoarea celui masculin va fi cel de la maraton. Data aproximativă: anul 1990. Apoi, la 1 500 metri, același eveniment

este așteptat pentru anul 2000 și la 3 000 metri — pentru anul 2003!

Un alt medic, John Troupe, care a îngrijit echipele americane de natație, afirmă: „Mark Spitz, cîștigător a șapte medalii de aur la Jocurile Olimpice de la München, din 1972, ar trebui să se străduiască mult în prezent pentru a cuceri un loc pe podiumul feminin”. Motivele acestui avans al sportului feminin sînt în primul rînd de ordin științific. Pentru că așa cum arată un specialist citat de revista „L'Express”, este mai ușor de „virilizat” o femeie decît de „supervirilizat” un bărbat...

Principalul handicap al femeilor este faptul că ele produc o cantitate mai redusă de acid lactic, o substanță care apare în fibrele musculare la efort prelungit, cum ar fi în cazul sprintului. Fibrele musculare solicitate la efort se numesc „albe” sau „rapide” și reprezintă 52 la sută din masa musculară la femei și 47 — la bărbați. Doar pe distanțe lungi, acest handicap se transformă în avantaj. Revista „New Scientist” arată: „Femeile ar putea să-l întrecă pe bărbați, cu singura condiție ca ei să se întrecă într-o competiție care presupune, de pildă, traversarea Canalului Mîneci prin inot, urmată de o lungă cursă care să traverseze desertul și munții!”. Nu este, deci, de mirare, că singurul record feminin superior celui masculin este cel la traversarea Canalului Mîneci (dus și întors). El este deținut de olandeza Irene Der Iann, cu 18 ore și 15 minute. Cel mai bun concurent bărbat a parcurs distanța respectivă cu un timp mai mare cu 3 ore și 15 minute! Mai mult chiar, pe primele șapte locuri la această traversare se află șapte femei!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Strigătul de alarmă al Mediteranei

Poluarea a atins niveluri nemăsurabile, presiunea demografică de-a lungul coastelor ei a depășit limitele maxime. În jurul bazinului ei dispar pîdurile și începe eroziunea masivă a solului, agravată de construcțiile abuzive și de turismul masiv și dezorganizat. Sahara avansează cu două milioane de hectare pe an, precipitațiile din zona Kilimanjaro, care iriga Africa sahariană, au scăzut cu o treime. În timp ce nivelul marelui lac Ciad s-a redus în ultimul timp cu peste patru metri. Vînturile aducătoare de nisip împiedică navigația aeriană timp de patruzeci-cincizeci de zile pe an. Iar concentrația de metale grele — și deci toxice — în organisme marine și în apă crește în mod periculos.

În legătură cu această situație dramatică, Aspen Institute a organizat cea de-a patra Conferință internațională cu privire la problemele Mediteranei, la Cairo, la sfîrșitul anului trecut.

După cum aflăm din corespondența trimisului ziarului „La Republica”, au participat personalități, savanți, cercetători din țările riverane. A fost analizat așa numitul „Plan Bleu”, un studiu realizat de către organizația pentru problemele mediului înconjurător din cadrul O.N.U. S-a relevat complexitatea problemelor legate de modificările îngrijorătoare înregistrate în această zonă ca un ecosistem fragil. Trei milioane de kilometri pătrați de apă dar numai un singur canal de comunicație cu Atlanticul, strîmtorarea Gibralt-

tar, lungă de 50 kilometri și largă de numai 300 metri. Deci o circulație lentă și complicată a apelor care influențează negativ reînnoșirea Mediteranei. Fluvii europene au un aport mai redus decât volumul de evaporare. Acum circa cinci mil de ani o închidere temporară a strimtoarei Gibraltar a provocat evaporarea completă a Mării Mediterane, modificând complet clima, din nordul Europei până în Africa răsăriteană. Apoi strimtoarea s-a redeschis și apele s-au reintors dar se produsese deja modificări ireversibile.

În zilele noastre pe malurile Mării Mediterane trăiesc peste o sută de milioane de oameni. Întreg complexul zonei mediteraneene numără însă circa trei sute cincizeci de milioane de locuitori, cu o densitate demografică enormă care oscilează între 250 locuitori pe kilometru pătrat și 1 000 în delta Nilului. Se prevede că în anul 2025 numărul de locuitori ai acestei zone va fi ajuns la jumătate de miliard. Mediterana găzduiește 58 porturi petroliere, 61 rafinării, 90 centrale termice în funcțiune sau încă în stadiu de proiect, 170 instalații de mari dimensiuni pentru producerea cimentului, oțelului, îngrășămintelor. Pe coastele ei se revărsă în fiecare an peste două sute de milioane de turiști. În același timp se deversează anual în apele ei circa șase sute trei-

zeci și cinci de tone de hidrocarburi. În zonă circulă șasezeci de milioane de vehicule (din care 25 numai în Italia), care în anul 2025 vor deveni o sută șaptezeci și cinci de milioane. În curind atmosfera unor mari orase ca Atena, Cairo, Alger, Roma va deveni literalmente de nerăspirat.

Dar o problemă dramatică este și aceea a populației: semnele de dezechilibru între condițiile de viață din nordul și din sudul Mediteranei.

Situația Mediteranei este unică și nu va putea fi rezolvată prin soluții locale adoptate de către fiecare națiune riverană, separat de celelalte. E necesar să se considere întreg bazinul ei ca o regiune unică și unitară ale cărei probleme pot fi rezolvate numai în cadrul unei cooperări multilaterale, prin acțiuni comune ale tuturor celor 18 state riverane. Răspunsul la aceste probleme spunea reprezentantul Italiei la această reuniune nu poate fi, desigur, o reîntoarcere la Mediterana fenicienilor, ci găsirea unor soluții tehnologice multiple, aplicabile în aceeași măsură în nord ca și în sud. Tehnologiile inteligente, în consens cu cerințele mediului înconjurător dar — mai ales — în sprijinul progresului și prosperității popoarelor riverane. Și are dreptate.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Universul muzicii

● ABRA — numele are o sonoritate ciudată și te duce cu gândul la formula magică din poveștile cu vrăjitori. „Noi credem în puterea muzicii, în capacitatea ei de a-i transforma pe oameni, de a-i face mai buni.” — acesta este crezul celor trei membri componenți ai trupei timișorene ABRA, întruniți abia de un an în formula: Adrian Dinu — chitară, voce, Christian Podratzky — bass, voce, Vali Potra — tobe, voce. Renunțând la efectele de moment, ei mizează pe ceea ce se întâmplă dincolo de spectacolul în sine, pe ideea că fiecare om, preluând mesajul muzical, își poate construi mai departe propriul univers interior. Vă veți convinge ascultându-le cîntecele: „Amintire”, „33 e.n.”, „Prin nopți tăcute”. ● BOBBY McFERRIN la al doilea succes de top. După ce a obținut anul trecut mult râvnitul premiu „Grammy” pentru cîntecul „Don't worry, be happy”, iată-l din nou urcînd în clasamente cu un nou „chart breaker” intitulat „My Prerogative”. Despre cel mai la modă interpret de culoare se știu următoarele: s-a născut la 11 martie 1950 la New York. Tatăl său, Robert, a fost un apreciat cîntăreț de operă. A început să cînte în coruri, luînd în timpul liber lecții de pian. În 1970 își alcătuiește propria formație, iar primul disc apare în 1981. Pînă în anul 1988 a fost cunoscut mai mult ca pianist de jazz. Abia la 38 de ani Bobby McFerrin a obținut mult visată performanță: no. 1 în clasamentele muzicii pop. ● WHITNEY HOUSTON relansează un vechi succes, o compoziție semnată de Benny și Björn de

la ABBA. Cîntecul se numește „I know him so well” și a apărut în varianta originală în musicalul „Chess” (cu ABBA). În noua variantă (4 min. 26 sec.), partitura este cîntată în duet, alături de Whitney apărînd mama acesteia, Cissy Houston. Figură legendară în peisajul muzicii „negro”, Cissy a fost pe vremuri membră a trupei „Sweet Inspiration” și „facea” vocea a II-a pentru Elvis Presley și Aretha Franklin. Astăzi are privilegiul să apară alături de vocea no. 1 a Americii, fiica sa. ● O veste bună pentru „fanii” grupului „DEPECHE MODE”: luna aceasta va ieși de sub matrițe mult așteptatul dublu LP intitulat „101”, cuprinzînd cîntecele lor de succes în versiune „live”. Componența trupei nu s-a schimbat: Dave Gahan — voce, Martin Gore — chitară, voce, Andy Fletcher — chitară, voce, Alan Wilder — sintetizator. ● BARBARA STREISAND și DON JOHNSON formează la ora actuală cel mai „en vogue” cuplu în lumea stărilor de la Hollywood. Vinați în permanență de rubricile publicațiilor de scandal, cei doi vor fi de-acum prezenți și în revistele muzicale pentru un motiv mai serios: ei cîntă în duet un frumos cîntec intitulat „Till I loved You”. ● „Bună seara, iubito!”, acesta este titlul spectacolului găzduit de sala Polivalentă, duminică, 12 februarie. Iubita va fi muzica, iar cel care îi vor spune „bună seara!”, deși primul spectacol va avea loc la orele 15, vor fi: Victor Socaci, Oana Sirbu, Silvia Dumitrescu, Gabriel Dorobanțu și Loredana Groza.

MIRCEA ZANE ■

La Opera română

● Vineri 10 februarie, la ora 18, **Povestirile lui Hoffmann** de Jacques Offenbach. În distribuție: Daniela Vlădescu, Laura Niculescu (debut în Giuletta), Melania Ghioaldă (debut în Antonia), Mihaela Agachi, Lucia Cicoară, Ionel Voineag, Pompei Hărășteanu, Cristian Mihăilescu, Nicolae Andreescu, Adrian Ștefănescu, Ștefan Teodorescu, Ion Grigorescu, Horia Tigoiu, Nicolae Bratu, Paul Basacopol. La pupitrul dirijoral Cornel Trăilescu.

● Cu Florin Farcaș, Lucian Marinescu, Dan Zancu, Monica Teodorescu, Ruxandra Vlad, Nicolae Bratu și Ion Grigorescu, în direcția muzicală a lui Carol Litvin, simbătă 11 februarie (ora 18), **Ernani** de Giuseppe Verdi.

● Matineul pentru copii de duminică (ora 11), prezintă spectacolul **Cosette** de Teodor Bratu. În conducerea muzicală

a lui Claudiu Negulescu, alături de corul „Voces primăvera” vor cînta: Ștefan Teodorescu, Adriana Alexandru, Cristian Mihăilescu, Marina Mirea, Paul Basacopol, Sever Barnea și Nicolae Constantinescu.

● Duminică seara (ora 18), **Lacul lebedelor** de P. I. Ceiikovski, cu Roxana Colceag, Laurențiu Guinea, Tiberiu Almosnino și Gabriel Opincaru în rolurile principale. Dirijor: Cornel Trăilescu.

● În conducerea muzicală a dirijorului Constantin Petrovici, marți 14 februarie (ora 18), **Aida**. În distribuție: Ion Grigorescu (debut în rolul Regelui), Ecaterina Tuftu, Victoria Bezetti, Anatol Covali, Nicolae Urziceanu, Pompei Hărășteanu.

● Al doilea spectacol cu **Lacul lebedelor**, dirijat tot de Cornel Trăilescu, este programat miercuri 15 februarie, la ora 18.

● Cu Silvia Voinea (Violetta), Ștefăniță Lascu (Alfredo) și Emil Iurașcu (Germont), joi 16 februarie, la ora 18, **Traviata**. Dirijează: Carol Litvin.

Dali

Salvador Dali e unul din cei mai mari pictori ai veacului nostru. Un adevăr pe care puțini se încumetă, totuși, să-l rostească. Toți cei care au ezitat să-l considere mare pictor, l-au numit mare artist. Lucrurile au o anume îndreptățire: Dali a făcut tot ce i-a stat în putință să nu se observe ce pictor complet și profund este. „Pictura — mărturisea — el belicos și emfatic — nu e decît o parte infimă a geniului meu”. Dacă se mai discută însemnătatea sa ca mester pictor, există însă un consens general în ce privește ineditul modului de viață: a fost cel mai vestit măscărici al lumii artei. Importanța creației lui Dali constă și în faptul că în definirea importanței ei sîntem solicitați permanent. Puțini sînt oamenii care nu se întreabă de valoarea reală a tablourilor sale. Puțini sînt pictorii care să fi obligat atîția oameni să se frămînte în chestiunea valorii reale a unor tablouri. Dali a pus veacul pe gînduri și asta nu e puțin. Îmbătrînind, Dali ar fi spus: „Nu sînt eu Rembrandt, dar cu siguranță că între pictorii de azi reprezînt ceva!”. Vorbele unui înțelept.

Adevărul e că Salvador Dali a fost tot timpul un înțelept. Cine-i citește scrierile, rămîne șocat de imparțialitatea sagace

a judecăților sale, de adîncimea gîndului. Ar trebui să privim mai atent în urmă și să băgăm de seamă că publicul, căruia i s-a adresat Dali — un public foarte restrîns la început și foarte snob — a atribuit excentricităților pictorului un rol

exagerat. Astăzi, aproape că nu le mai socotim excentricități. Devenind larg, publicul picturii lui Dali a reușit să pună ordine în lucruri. Ca într-un mozaic risipit. Cînd puzderia de pietricele colorate își află locul ce-i era sortit, imaginea capătă coerență. Astăzi, existența lui Salvador Dali ne apare coerență, marcată de principii ferme. El a trăit destul, ca să poată contempla amuzat sacralizarea excentricităților sale.

Născut la Figueras, în Spania, în anul 1904, Salvador Dali a fost toată viața, ca și Picasso, un spaniol autentic, în tot ce a întreprins. Suprarealismul său nu a fost unul de doctrină. Pentru Breton, Dali era un academicist! Astăzi, cînd ne-am deprins cu pictura sa, cînd pictura veacului ne-a deprins cu atîtea bizarerii, încît suprarealistii înșiși ne par academici, dacă nu chiar naivi, creația spaniolului ni se infățișează sub semnul ordinii și al necesității. Nu peste mult timp, melancolizată de dispariția bufonului, vom privi totul cu alți ochi, ca unii ce am fi avut posibilitatea să vedem și am fost orbi. Așa se întîmplă întotdeauna! Fîindcă acum știm să privim realitatea și în felul în care el a privit-o. Pictorul ne-a învățat un mod de a considera realitatea. Astfel încît nu e greu să descoperim realități la Dali în locuri și în împrejurări care, pînă a-i fi cunoscut opera, nu ne spuneau nimic.

TUDOR OCTAVIAN ■

Breviar

Calculator dictafon

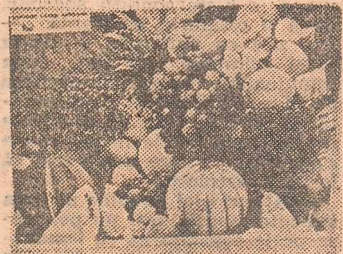
„Toshiba” a realizat calculatorul de buzunar din imagine, numit KT 1350, ce poate efectua o serie de operațiuni cu opt cifre. Rezultatele apar prin afișaj pe ecranul format din

cristale lichide. La partea lui superioară dispune de un dictafon în care o minicasetă standard poate face o înregistrare de 30 minute. Calculatorul, cu dimensiunea de 161 x 66 x 29 milimetri și greutatea de 250 grame, pentru transmiterea mesajului, mai poate fi bransat la un aparat de radio, la magnetofon și chiar la telefon. Piese electrice cu care este dotat îi asigură o autonomie de 300 ore.

Fotocopier cu laser

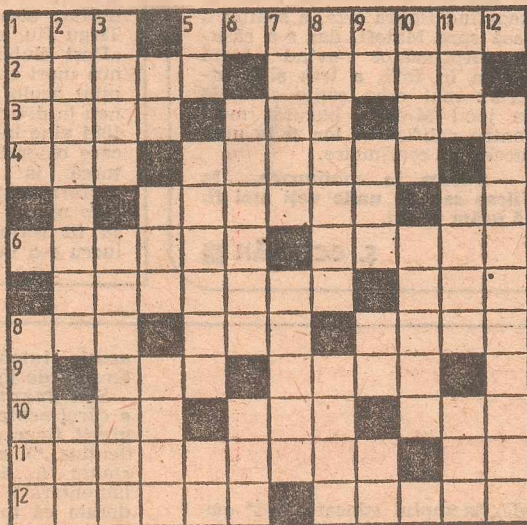
Firma japoneză Canon a creat un fotocopier în culori, dotat cu scanner și laser. Materialul ce urmează a fi copiat este analizat, prin baleiaj, de scanner, iar impresiunea este asigurată de un fascicul laser, care are o mare finețe de reproducere, aproximativ 25 000 puncte pe centimetru pătrat. Deoarece scannerul transformă semnalele sub formă numerică și le me-

morizează, este posibilă tratarea acestor date în vederea îmbunătățirii imaginii. Astfel, ea poate fi mărită sau redusă, anumite culori schimbate sau modificate, iar unele părți se pot ascunde. Aparatul copiază fotografiile, diapositive, negative, imagini imprimate pe hîrtie, pînă la formatul A4, într-un număr de 300 exemplare pe oră. Alături o fotocopie în care unele elemente nu au mai apărut față de original.

AUREL DIANU ■

E iarnă...

ORIZONTAL: 1) „Bate iarna lă...”, melodie de muzică ușoară compusă de Henry Mălineanu (pl.) — „Țara dintre zăpezi și...”, volum de reportaje de Victor Kernbach (sg.). 2) Compozitor român, autor al melodiei „Sanie cu zurgălăi (Richard) — „Ninsoare de...”, volum de schițe semnat de Nicolae Dimitriu. 3) ... polar, denumire dată paralelei de 66°33', cea care marchează limita dintre zona temperată și cea polară a Pămîntului — Raită — Element de compunere cu sensul de „trei”. 4) Suprafețe agricole — Drumuri deschise prin „zăpadă”. 5) Derdeluş — Odinioară (abr.). 6) Obiect de îmbrăcăminte care acoperă mîinile, protejîndu-le de frig — Poet contemporan, autor al volumului de poezii „Anotimpul zăpezi-

lor” (Alexandru). 7) „Iarna, ...”, roman de Sergiu Adam — Localitate în R. F. Germania. 8) Oraș în R. P. Chineză — Morenă frontală a ghețarului de calotă Würm, în Finlanda — Temperatură scăzută. 9) Localitate în Nigeria — Categorie sistematică în biologie. 10) Urme neplăcute — „Baba Iarna intră-n ...”, cunoscut volum pentru copii de Otilia Cazimir — Oază în Kuwait. 11) Zgomot produs prin ciocnirea ritmică a dinților, ca reacție a organismului la frig —

Ușite! 12) „...noapte de iarnă”, năvelă desprinsă din creația scriitorului Șerban Nedelcu — Clasic român, autor al poeziei „Ghețarul de la nord” (Panait).

VERTICAL: 1) A se zvînta — Găuri în gheața unui riu, practicate pentru pescuit. 2) Pictor care a zugrăvit pe pînă „Iarna la marginea orașului” (Jean) — Localitate în U.R.S.S. 3) Cu o zi în urmă — „O ninsoare de...”, povestire de Anisoara Odeanu. 4) Ilie Ciurea — Supin (abr.) — Trăgători la sîniile nordicilor. 5) Pene! — „O ...în iarnă”, roman al scriitorului contemporan Ion Arieșanu — Urme de nămeti! 6) „Zăpada...”, piesă de teatru de Aurel Stărin — Localitate în Camerun. 7) „... se dezgheață”, poezie desprinsă din lirica lui Eugen Jebeleanu (neart.) — „... transportînd buți, iarna”, tablou ce poartă semnătura lui Theodor Aman (sg.). 8) Mic sloi de gheață ce se formează la streșini — Moral. 9) Vas de lut — Munte în Australia — Fag găunos! — Simbolul telurului. 10) A parcurge un text — Anotimpul zăpezilor. 11) E rece iarna de-îi îngheață nasul... — „Marele... al iernii”, se intitulează o poezie de Nichita Stănescu — Înghețat tare... 12) „... de iarnă”, poezie din volumul „Democrația naturii” de Mircea Dînescu.

Dictionar: AHL, CTU, RAA, ATN, ELN, SAA, ISA.

MIHAI ZGUBEA ■

Dezlegarea careului „Arca lui Noe”:

BS; MALAC; MIT; FILOMELA; CROCODIL; LEU; TALAN; GISCAN; ELAN; BABUINI; RU; AN; TRI; A; ICAR; DOINE; B; E; TIPAR; ALTA; CO; ULII; IAC; BALENE; ALTH; ARICI; SPIRAL; NI; OCHEANĂ.

Semicercuri,

semicerturi

— Mai rare situațiile când un antrenor se desparte de echipă după ce câștigă cupa și campionatul. Nici în fotbal nu se prea petrec lucruri din astea, dar în handbalul feminin. În cazul dv. ce s-a întâmplat, tovarășe Gheorghe Ionescu?

— Nu eu m-am despărțit de echipă și nici Muresul de mine. Dimpotrivă, echipa s-a opus, dorind să rămână în continuare antrenor acolo.

— Și totuși, vă găsește la Chimistul Rîmnicu Vilcea.

— Plecarea a fost dirijată și, oarecum, inopinată. Înaintea meciului retur din cupă, cu Mecanică fină, a fost o ședință în cadrul căreia mi s-a sugerat că nu mai pot rămâne la echipă. Știam că situația din club e foarte încordată, dar am cerut măcar fațoarea să plec prin ușa din față, adică imediat după meciul tur cu norvegicele din „Cupa campionilor europeni”. Era totuși, un joc internațional, de care ne despărțeau doar patru zile, iar turul avea loc la Tirgu Mures, nu se puneau probleme deplasării! N-am avut nici măcar această satisfacție, trebuind să-mi fac bagajele imediat.

— Vi s-a imputat, probabil, poziția a doua în clasament și eliminarea din cupă.

— Asta a fost ocazia, și nu cauza „divorțului”. Oricum, în vară, la numai un an de când venisem la Muresul, câștigasem cupa și campionatul, adică primul eveniment din istoria acestei echipe. Iar eliminarea din noua ediție a „Cupei României” venea în niste condiții speciale, două o călătorie epuizantă — trei zile cu autocarul — de la jocul primului tur din cupa campionilor. Repet, despărțirea de Muresul n-a fost determinată de rezultate sau de probleme profesionale, ci de niște cauze subiective pe care n-are rost să le mai răscolesc.

— Atunci nici pe mine nu prea mă interesează, deși nu pot trece peste constatarea că handbalul se cam „fotbalizează” și-n ceea ce privește caruselul antrenorilor. Ce intenții aveți la Vilcea?

— Împreună cu antrenorul Gherhard, să menținem echipa pe locul întâi până la terminarea campionatului, deci să câștigăm titlul, dar până acolo să trecem de Rostov pe Don în „Cupa cupelor”.

— Aveți o misiune cam grea, echipa sovietică fiind, se pare, cea mai tare dintre adversarele noastre în cuneele europene.

— Întotdeauna mi-au plăcut meciurile grele. Și chiar dacă Petruș și Tîrcă, două jucătoare de bază, nu vor avea drept de joc, sintem convinși că celelalte fete se vor mobiliza pentru a obține o victorie cât mai clară, în prima manșă, de la Rîmnicu Vilcea.

— Care a fost prima impresie despre Chimistul?

— Că e o echipă cu foarte multe valori — nu mai puțin de 8 jucătoare fiind în lotul național, în timp ce handbalul se joacă în 7! Dar există și un

revers: fiecare, știindu-și valoarea, este tentată să joace pentru sine, le place mingea, le place atacul, lăsând faza de apărare fiecare în seama celorlalți.

— Cu toate astea, sint pe locul întâi în campionat.

— E-adevărat, dar în fața unor adversari mai puternici, încep panica și deingolada, cauzate de slăbiciuni ce abia atunci ies la iveală.

— Și-atunci, ce-l de făcut?

— Singura șansă este ca fetele să se subordoneze mai clar unei idei tactice, care să le asambleze și omogenizeze prin calitățile lor cele mai pregnante.

— Ca antrenor secund al naționalei, vă ajută sau vă încurcă în selecție numărul mai mare de echipe ce se luptă pentru titlu?

— Bineînțeles că ne ajută, în orice sport concurența dintre echipe mai numeroase apropiate ca valoare contribuind la formarea unei reprezentative puternice.

— Caracterizați pe scurt situația de acum a fiecăreia din echipele fruntașe ale campionatului.

— Bacăul este în creștere, îndeosebi prin ambiția cu care evoluează în teren și prin apărarea foarte bună, cum o avea anul trecut, Muresul. Rulmentul traversează un proces de întinerire a lotului. Muresul e deocamdată la valoarea ei, deși, după euforia dublului succes de anul trecut, a revenit mai greu cu picioarele pe pământ. Iar Chimistul, cum vă spuneam, trebuie să înțeleagă până nu e prea târziu că încă n-a câștigat campionatul, jocul rezultatelor putându-ne juca oricând festa.

— Vă văd calm, realist și pus pe treabă, deși lumea handbalului vă consideră cam rău de gură.

— Asta pentru că întotdeauna am spus ce-am gândit, fără a menaja prea mult orgoliile nejustificate și, cu atât mai mult, impostura. Iar de muncit — îmi place să muncesc, și de-asta nu mă pot teme de nimic. Rămân, deocamdată, cu marea satisfacție trăită alături de echipa Muresul, al cărei gest de solidaritate cu intențiile mele m-a impresionat inclusiv când a fost vorba să plec. De altfel, le-am și telegrafiat la Trondheim urându-le succes în jocul retur din cupa campionilor.

— S-au calificat în ultimele secunde. Știți cum a înscris Mozi acel gol anticologic?

— Bineînțeles. Eva a rămas pivot pe semicerc, pasind mereu cu spatele spre poarta adversă. Repetind figura asta, a schitat o pasă spre Matefi, dar s-a răsu-cit surprinzător avînd toată poarta în față, a tras și a înscris: mai erau șapte secunde de joc! M-am bucurat mult pentru calificarea lor și le urez succes în continuare.

— Succes în continuare, la Vilcea sau pe unde veți mai fi, vă urăm și noi.

Ș. OCTAVIAN

Pițurcă,
gheată
de bronz

Anul trecut, alături de performanța echipei (semifinalistă a Cupei campionilor europeni), Steaua a punctat iarăși în „centrul țintei” fotbalistice europene și prin clasarea lui Victor Pițurcă pe locul trei între golgheterii campionatelor naționale de pe continent. De fapt, cum el însuși declara la momentul respectiv („Le mulțumesc tuturor coechipierilor pentru această izbîndă, fără ajutorul lor sint sigur că n-aș fi reușit!”), este vorba tot de o performanță colectivă, jocul modern ofensiv, în viteză al campioaneli noastre, căpătînd, inevitabil, materializare și pe tablele de marcaj (114-68 gol-laveraj în campionatul trecut). Toate acestea trebuiau să poarte un nume — și el a fost în principal, al lui Victor Pițurcă, autor a 34 de goluri, din care numai 3 din 11 m.

Condițiile normale de joc în care Pițurcă a devenit golgheter național sint evidențiate și de faptul că Steaua îl mai are pe respectivul podium și pe Hagî, clasat al treilea, cu 25 goluri, din care 5 din 11 m — iar aceste penalty-uri transformate de Hagî i-ar fi fost suficiente lui Pițurcă să obțină „gheată de aur” (acordată turcului Tanju Colak, tocmal pentru 39 de goluri marcate). Eliberat, însă, de povara acestor calcule, jucătorii steliști și-au văzut de joc, a marcat fiecare cînd și cum a putut, „întîmplîndu-se” ca Victor Pițurcă să fie cel mai eficace dintre ei.

Golgheterul stelist s-a născut la 12 mai 1956 în comuna Orodel, județul Dolj. A început fotbalul la Craiova, în aceeași grupă cu Balaci și frații Boldici. Cînd era să prîndă echipa mare, a trebuit să-și satisfacă stagiul militar și-a fost transferat la Tirgu Jiu, unde a jucat doi ani. „Deși clubul craiovean își punea mari speranțe în mine, m-a uitat acolo și așa am ajuns din nou în divizia A, la F.C. Olt”. În 1984 vine la Steaua, moment din care biografia sportivă a lui Pițurcă la turnura adevăratei performanțe. „O echipă mare te face mare jucător cu condiția să fii serios și tenace. Acest lucru s-a întîmplat și cu mine”.

mărturisea sincer Victor Pițurcă. Avînd o explozie atît de întîrziată, este convocat la lotul național abia în toamna lui '85 („dacă nu veneam la Steaua, poarta naționalei ar fi rămas întotdeauna închisă pentru mine”). Antrenorul de atunci al reprezentativei, Mircea Lucescu, își explica astfel opțiunea: „Pițurcă a fost o surpriză plăcută pentru mine. Păcat că a răbufnit atît de tîrziu, pen-că are calități ce-i permiteau să facă mult mai mult, dar și-a cam irosit talentul, trebuindu-i atîția ani ca să ajungă aici. Principalul merit revine echipei și clubului Steaua, care au reușit să transforme un caracter și să obțină un jucător cu maturitate sportivă. Cazul lui Pițurcă dovedește încă o dată că echipa face jucătorii și nicidec invers”.

Am evocat perioada de start real al lui Pițurcă spre virful performanței sportive tocmai pentru a sugera că „gheată de bronz” a Europei se află, de atunci, într-o permanentă cursă pentru recuperarea timpului pierdut. La Steaua a reușit cu prisosință acest lucru, din ultimele trei campionate, în două fiind „vicegolgheter” (după Hagî și, apoi, după Cămătaru), iar în ultimul încheiat — golgheter detașat. Și chiar dacă în cazul lui Pițurcă — un clasament al „adevărului” s-ar face prin scăderea golurilor marcate din totalul marilor ocazii avute, memoria tribunei și-a echipei reține nu numai numărul golurilor, ci și împrejurările, adesea decisive, în care Piți a reușit să puncteze. De-aceea este iubit de toată lumea — pentru că-și vede de treabă, este un taciturn, îl place șahul și marchează goluri de ție mai mare dragul. Să-l felicităm pentru obținerea trofeului acordat (recent la Monte Carlo) de revista „France Football” și firma „Adidas” și să însoțim fotografia alăturată cu urarea de a-l vedea cît mai des în această postură de triumf și bucurie a spiritului pînă în... plasa porții!

OCTAVIAN STIREANU
Fotografie de
VICTOR RĂDULESCU

● După protestele cluburilor — văduvite de multe locuri pe stadioane, datorită lucrărilor de modernizare a tribunelor —, și Comitetul de organizare a turneului final al campionatului mondial de fotbal din Italia a luat atitudine, prin vocea președintelui său, Luca di Montezemolo, care a adresat guvernului o cerere pentru suplimentarea fondurilor. Sint în urmă, contrar a ceea ce s-a declarat mai demult, atît lucrările de construcție propriu-zise, cît și amenajările infrastructurii — capacitatea aeroporturilor, căile de acces etc. ● Chiar cu aceste accente pesimiste, ne putem da seama că „Il Mondiale '90” se vrea, încă de pe acum, o supercompetiție, un fel de „virf” în ce privește organizarea, reclama, veniturile, pe care să nu o poată depăși nici următoarea „Cupă Mondială”, din 1994, din S.U.A. Sau, vorba lui Michel Platini, mai recent selecționar al echipei Franței: „Italia '90 va fi o sărbătoare fantastică, val de cei ce nu vor fi prezenți!”. ● Recent creată Comisia de control antidoping bulgară a început investigațiile chiar în timpul antrenamentelor, anunțînd că atleta Zdravka Gheorghieva (20 de ani), de la Trakia Plovdiv, a fost suspendată pentru o perioadă de 18 luni de la orice competiție. Specialistă în proba de 400 m garduri, Zdravka Gheorghieva a fost controlată, după cum spune comunicatul comisiei, „la cererea antrenorilor săi”. ● Cel mai scump antrenor din lume este, de două săptămîni, britanicul Ron Atkinson, care, pentru ce numai 96 de zile cît a fost „suporțat” de conducerea echipei de de fotbal Atletico Madrid, a încasat 450 000 dolari. Prevăzător, Atkinson a cerut un contract care să-l pună la adăpost de

Toată lumea face sport

umorile președintelui clubului madrilen Jesus Gil y Gil, care a schimbat în mai puțin de patru ani șase antrenori, între care și pe Cesar Luis Menotti, aflat numai șase luni la cîrma formației din capitala Spaniei. ● Început cu două săptămîni în urmă, Turneul celor cinci națiuni la rugby are ca principală favorită, în opinia tuturor specialiștilor, reprezentativa Franței, care, apreciază aceiași comentatori, a reușit să se impună (norocos, am spune noi) în fața selecționatei României, o nouă echipă în fața căreia a capotat, Tara Galilor pe propriul teren.

● Referințele nu sint doar conjuncturale, ele tîn seama de îndelungată istorie a Turneului, care a debutat în 1884, Tara Galilor conducînd detașat în palmares, cu 21 de victorii, urmată de Anglia — 16 victorii, Scoția — 13 succese, Irlanda — 10 victorii și Franta — numai 8, poziție explicabilă prin faptul că reprezentativa „cocosului galic” a lipsit multă vreme de la întrecere. ● Cel mai vechi antrenor de primă ligă din Europa, Brian Clough, care pregătește de mai bine de un deceniu pe Nottingham Forest, s-a făcut remarcant cu puțin timp în urmă nu prin modul de pregătire a echipei — cîștigătoare a „Cupei campionilor europeni”, într-o vreme —, ci prin felul în care a pus capăt unei „sarje” a suporterilor adversarei. ● La partida Nottingham Forest-Queen's Park Rangers, cîștigată cu 5-2 de „pădurari” cîțiva suporterii (așa-zîși, conform unei sintagme clasice) au năvălit pe teren „să-și verse focul”, fiind interceptați de Brian Clough, care și-a demonstrat calitățile de boxer! „Am procedat astfel, a declarat tehnicianul din Nottingham, pentru a evita alte evenimente mai grave”. Sesizată, poliția n-a întreprins nimic împotriva pugilistului improvizat, iar federația a considerat oportunitate intervenția... ● Ex-campionul mondial de șah, Anatoli Karpov, consideră că o reconciliere cu actualul detinător al titlului, Garry Kasparov, este perfect posibilă, „neintelegerile dintre noi nefiînd decît urmare a acțiunilor nefericite ale secundului lui Kasparov, Aleksandr Nikitin, care l-a stîrnit împotriva mea. Scandalul place, probabil, multora, a adăugat Karpov, subînțînd: „În ce mă privește, prefer să fii singur, decît să am un anturaj rău”.

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

Mulțumim pentru răspuns

La 23 septembrie 1988, sub titlul „Exemplul educativului” am comentat o întîmplare petrecută la un meci de handbal feminin (disputat în cadrul unui turneu la Brașov) între echipa locală Rulmentul și formația TEROM Iași condusă de antrenorul Cornel Rădulescu care a avut față de arbitri o comportare nu tocmai corespunzătoare — ca să nu o numim altfel.

Nu ne așteptam ca tehnicianul respectiv să recunoască justetea afirmațiilor noastre care au fost temeinic verificate înainte de a fi încredințate tiparului. O asemenea atitudine ar fi însemnat o raritate în sportul nostru, unde „plouă” cu justificări de tot felul și unde toată lumea este vinovată în afara celui la un moment dat criticat. Am primit, totuși, din partea asociației sportive TEROM o scrisoare din care cităm: „Considerăm că aspectele relatate în articol nu sint decît parțial reale și au fost exagerate în mod intenționat pentru a constitui un subiect consistent pentru ceea ce se pledează în rubrica civilizația sportului (...). Luînd faptele așa cum sint prezentate de mariorii oculari, atitudinea antrenorului Rădulescu a fost analizată în mod critic, constatîndu-se că a încălcat evident regulamentul de joc. Pentru cele relatate cît și pentru proteste la deciziile arbitrilor la unele jocuri oficiale de campionat, antrenorul Rădulescu a fost serios atenționat. În atenția secției de handbal și a conducerii asociației, educarea sportivelor va constitui o preocupare permanentă în spiritul regulamentului de joc și al respectului față de public. Sintem siguri că toate

aceste intenții vor fi atestate de comportamentul echipei pe terenul de joc”.

Sint anexate declarații ale conducerii asociației Textila Zalău a cărei echipă a participat la turneul de la Brașov („Arbitrii au greșit flagrant în mod repetat, adoptînd o notă de arbitraj tendențios...”), antrenorului Lucian Rîșniță de la Hidrotehnica Constanța („...descalificarea antrenorului Rădulescu a fost regulamentară”) și conducerii asociației Rulmentul Brașov („Considerăm că informațiile date tiparului nu sint conforme cu realitatea...”). Deci, păreri și păreri.

Pentru că ne considerăm încă membri ai familiei handbalului românesc, pentru că mai credem încă în puritatea acestui sport (atîta cîtă a mai rămas), precizăm că nu inventăm fapte pentru a sustine o cauză, — și chiar am fi bucuroși dacă nu ar mai exista fapte care să justifice existența unei rubrici despre civilizația sportului —, dar vom continua să fim prezenți în focul disputelor sportive (aceasta neînsemnînd că trebuie să ne facem remarcată prezența) pentru a relata cititorilor noștri adevărul chiar dacă el nu este întotdeauna ușor de recunoscut și de acceptat.

Nu-l cunoaștem personal pe antrenorul Cornel Rădulescu, știm că este un tehnician capabil, îl felicităm pentru calificarea echipei pe care o conduce în finala „Cupei României”, întîlnire la care, probabil, vom fi de față.

Pînă atunci, să mulțumim asociației TEROM Iași pentru scrisoarea trimisă (alții nu catadicesc să facă nici măcar acest gest) și să facem observații, după cele văzute de nenumărate ori, că 90 la sută din problemele ce apar în timpul jocurilor decurg din neliniștea de pe banca antrenorilor, din agitația adusă în joc de antrenori, subiect pe care îl vom comenta săptămîna viitoare.

CRISTIAN ȚOPESCU

● **Șah activ.** Turneul intercontinental din C.M. a fost organizat de Federația mexicană în localitatea Mazatlan la finele anului trecut. Cei 60 participanți, calificați anterior, și-au disputat înfițietatea în 13 runde sistem elvețian. Primii opt clasafi s-au înfiitrit în meciuri eliminatorii de cte patru partide. Rezultatele sferurilor de finală au fost: Karpov — Dzindzihșvili 2,5 : 1,5. Tukmakov — Vaganian 2,5 : 0,5. Gavrikov — Kalalai 2,5 : 1,5. Elhvest — Dlugy 2,5 : 1,5. În semifinale Karpov a dispus cu 2,5 : 0,5 de Elhvest, iar Gavrikov cu 2,5 : 1,5 de Tukmakov. În finala Campionatului Mondial de șah activ s-au înfiitrit Karpov și Gavrikov într-un meci de opt partide. Întrucit egalitatea s-a menfiitrit, s-au mai jucat alte două partide. La scorul de 5 : 5 Karpov a fost declarat primul campion mondial la șah activ datorită unei clauze din regulamentul concursului ca urmare a unui randament superior în meciuri. Așadar, Anatoli Karpov redevine campionul lumii, dar la șah activ, întregind categoria campionilor mondiali în șah : Kasparov în jocul clasic, Tal la blitz, Baumbach la șahul prin corespondență. ● Cea mai „cele mai... în meciul U.R.S.S. — „Restul lumii“ cele mai bune rezultate individuale le-au obfiitrit Kasparov, Gurevici și Korcnoi care au acumulat 5,5 puncte din opt posibile, iar codașii au fost Sokolov și Psahis cu 2,5 puncte. Cea mai frumoasă partidă a campionului lumii a fost jucată în compania marelui maestru islandez în apărarea Nimzowitsch. Kasparov — Hjartarson 1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cc3 Nb 4. Dc 2 00 5. a3 N:c3 6. D:c3 b6 7. Ng5 Nb7 8. f3 h6 9. Nh4 d5 10. e3 Cbd7 11. c:d5 e:d5 12. Nd3 c5 13. Nf5 ! Dc7 14. Ch3 g6 15. N:d7 C:d7 16.00 Tf8 17. Cf2 Tac8 18. Dd2 h5 19. Tfel Dd6 20. T:dl Df8 21. d:c5 b:c5 ? ! 22. e4 Ch6 23. e:d5 C:d5 24. Ce4 Te6 25. Dg5 ! Dg7 26. T:d5 N:d5 27. D:d5 D:b2 28. Tdl e4 29. Dg5 c3 30. Td8 T:d8 31. D:d8 Rh7 32. Cf6 1 : 0. ● **Moral scăzut...** Mihail Tal a fost partenerul de antrenament al lui Jan Timman în vederea meciului din C.M. pe care olandezul îl are de susfiitrit cu La-

jós Portisch. Meciu! dintre Tal și Timman a durat patru partide. Spre bucuria numeroșilor suporter, Timman a câștigat prima partidă, au urmat apoi două remize, ex-campionul lumii și-a adjudecat partidele patru și cinci. În ultima confruntare, deși campionul olandez a încercat să egaleze situația din meci, n-a reușit mai mult decât o remiză. Astfel scorul final al întâlnirii a fost de 3,5 : 2,5 în favoarea șahistului sovietic. Înfrângerea nu i-a căzut bine lui Timman mai ales că era ultima confruntare înainte de importantul meci din stfururile de finală le meciurilor candidaților la titlul mondial. ● **Simultan la Evry.** În sala „Arène d'Evry“ la 16 decembrie campionul mondial Garri Kasparov a înținit în simultan (cu ceas) selecționa Franței alcătuită din Haik, Kouatly, Sharif, Mirallès și Koch. În vederea meciului, Kasparov s-a pregătit special consultind prin Chess Base-Programm 550 partide ale vitorilor adversari. Simultanul a început la ora 20 și s-a încheiat după cinci ore și jumătate cu victoria campionului : 3,5—1,5. Pentru echipa Franței a înscris o victorie maestrul internațional Mehrshad Sharif (iranian în exil) și o remiză maestrul internațional (cu două norme de mare maestru) D. Kouatly. Numerosul public, cei 3000 spectatori, a urmărit pe ecran video comentariile unor jucători cunoscuți privind peripețiile de pe cele cinci table de joc. ● **Turneul de mari maestri** (categoria A X-a) din cadrul Festivalului de șah de la Groningen a înregistrat surprinzătoarea victorie a marelui maestru internațional australian, Jan Rogers cu 6,5 puncte din 9 posibile. În clasament a urmat Ftacnik 5,5 p, Halifman, Douven, Nunn 5 p etc. Favoritul concursului, John Nunn n-a evoluat convingător, fiind învins de campionul lumii de juniori, Joël Lautier, tinăra speranță a șahului galic. S-a jucat Indiana regelui. J. Lautier — J. Nunn : 1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Ce3 Ng7 4. e4 d5 5. Cf3 00 6. Ne2 e5 7. 00 Ce6 8. d5 Ce7 9. Cel Cd7 10. Cd3 f5 11. Nd2 Cf6 12. f3 f4 13. g4 h5 14. g5 Ch7 15. h4 c6 16. Ne1 Tg7 17. Nf2 Nh3 18. Tel C: g5 19. Rh2 Ch7 20. R: h3 g5 21. Tg1 Nf6 22. Rh2 Tg7 23. Nf1 g: f4 24. T: g7 R: g7 25. c: d5 26. c: d6 D: d6 27. N: e5 Dd8 28. N: e7 D: e7 29. C: d5 Df7 30. Nh3 Rh6 31. Tel Tg8 32. Te7 Df8 33. Nf5 Tg7 34. Te8 Df7 35. Cc5 h3 36. Ce6 Tg2 37. Rh1 Nh4 38. Tel Tg3 39. Dg1 Nf2 40. T: f7 T: g1 41. Rh2, 1:0 ● **Camionatul republican** universitar va avea loc între 7—17 februarie la Tusnad-Hotel „Oltil“ . Tragerea la sorți era anunțată pentru data de 7 februarie.

MARGARETA MURESAN

VREME

cum a fost
cum va fi

Parcă nimic nu e mai nestabil ca vremea, capriciile ei pot săară o necunoscută pentru om. Și totuși, unde este mai multă stabilitate decât în succesiunea zilelor și nopților, în trecerea permanentă a anotimpurilor cu tot cortegiul lor de fenomene meteorologice. Din popor se spune că „...vremurile geroase sînt prielnice sănătății; Dimpotrivă... „dacă iarna va fi blîndă oamenii vor fi slabi peste an“, lucru confirmat de epidemiile de gripă care prezintă virulență maximă în iernile blînde. Fiecare perioadă își are rostul său, fiecare aba-

tere sau dezechilibru antrenea-
ză alte abateri cu consecințe
uneori nebanuite.

Anomalia termică ce persistă încă din luna decembrie în țara noastră nu este singulară. Dacă în partea sudică și centrală a continentului european, vremea caldă și secetoasă din ultimele luni este neobișnuită, la fel de neobișnuite sînt căderile de zăpadă și gerurile puternice ce s-au abătut peste numeroase regiuni din America de Nord. La scară mare efectele sînt compensatoare, dar nefiști pentru locul de manifestare.

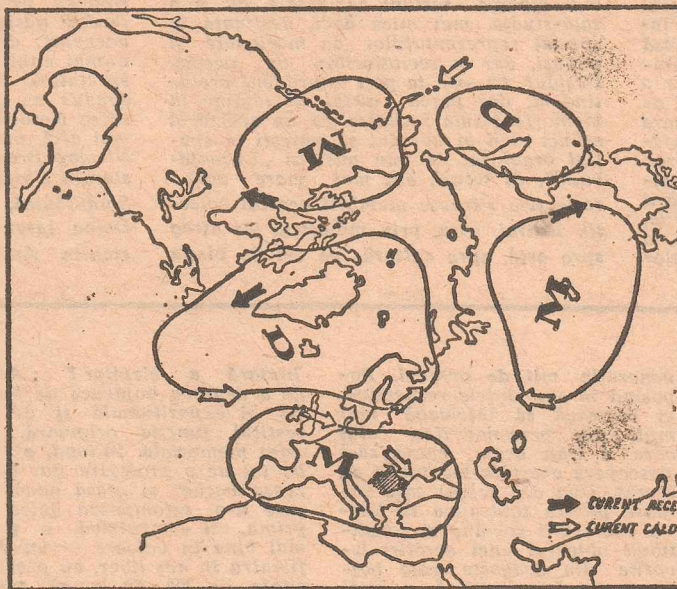

Figura prezentată ilustrează prin săgeți direcțiile curentilor aerieni calzi și reci, ce au avut o persistență deosebită în intervalul ce s-a scurs pînă acum din iarna boreală 1988—1989. Zona calotei polare și bazinele nordice ale Oceanului Atlantic și Oceanului Pacific au fost dominate de anomalii de presiune negative (regim ciclonic), iar în zonele continentale și bazinele sudice ale Atlanticului de Nord și Pacificului de Nord s-au situat într-un briu de presiune ridicată (anticiclonic) cu anomalii pozitive intense deasupra Europei Centrale, nordului Chinei și vestului Canadei. Sensul de mișcare al aerului în depresuni (D) este în sens invers mișcă-

rii acelor de ceasornic, iar în anticlonul (M) în sensul acestora. Și toate acestea să le privim în condițiile în care atmosfera participă la rotația Pământului (atît în jurul Soarelui, cit și în jurul axei sale), a existenței mișcărilor complexe pe care le are în raport cu suprafața subiacentă, atît în plan vertical, cit și în plan orizontal.

O asemenea structură a cimpului baric emisferic ca cea descrisă anterior, a favorizat pentru continentul european o circulație predominant zonală. Masele de aer transportate pe continent au fost de proveniență maritimă, deci calde și umede pentru partea de nord a continentului, ce astfel nu a fost

OTILIA DIACONU

„văduvită“ de precipitații. Partea sudică și centrală a Europei a fost afectată tot de mase mai calde, dar continentalizate, sărăcite în umezeală.

Circulația zonală este favorizată și în acest an de Oscilația Nord-Atlantică, ce constă în realizarea unui regim de presiune cu anomalii pozitive în partea de sud și negative în partea de nord. În această situație comparativ cu regimul climatic normal se produce un aport suplimentar de masă dinspre zonele tropicale spre cele temperate.

Revenind la intervalul 9-15 februarie, semnalăm ca fenomene deosebite produse de-a lungul anilor, ploaia cu pulbere cenușiu-gălbuiă din 14-15 februarie 1929 semnalată în Muntenia; în Moldova, pe deasupra zăpezii proaspăt căzute s-a depus un strat fin de pulbere. Temperaturi maxime de excepție s-au înregistrat în 1899 (24°C la Drobeta Turnu Severin, 23,3°C la Craiova, 22,3°C la București-Filaret), 1925, 1958, 1972 și 1983. În 1929 s-au realizat temperaturi maxime foarte scăzute -23°C la Iași, -18,2°C la Cluj-Napoca, -17,6°C la Sibiu.

În următorul interval (9-15 februarie 1989) anticicloul din Europa Centrală se va intensifica spre sudul Peninsulei Scandinave în așa fel încît pe partea lui anterioară vor fi transportate spre zona țării noastre mase de aer ușor mai reci decît pînă acum. Așadar, procesul de răcire te se va resimți, cu deosebire în regiunile din estul și sud-estul țării, va face ca regimul termic să se situeze în jurul valorilor normale pe alocrii chiar mai mic decît acesta. Temperaturile maxime se vor situa între -2° și 6° , ușor mai ridicate în a doua parte a intervalului în zonele de deal, iar temperaturile minime vor fi cunșine în general între -8° și 0°C . Regimul pluviometric va fi nesemnificativ, sistemele frontale acționînd în afara zonei țării noastre. Doar izolat se va semnala burnița sau fulguială. Ceața va fi frecventă și persistentă în zonele joase.

La munte, apreciem că stratul de zăpadă nu va crește semnificativ. Miercuri acesta măsoară: 34 cm — Cuntu, 29 cm — Paring, 25 cm — Păltiniș, 23 cm — Sinaia 1500, 29 cm — Predeal și 18 cm — Poiana Brașov.

Cronica şoselei

Responsabilitate

Sint situații cînd șoferul e silît de împrejurări, sã adauge prudenței obișnuite o dozã suplimentarã de precauție. Asemenea circumstanțe sint numeroase, dar cîteva din ele se desprind net pentru un om ce gîndește normal. Vremea ce din start sau pe parcurs devine uricioasă, rãutăcioasă, ostilã, fie cã e vorba de ceață, ninsoare, ploaie, viscol, polei, mã rog toatã garnitura de factori ce se aratã pe fațã sau disimulat inamici ai oamenilor volanului, ar fi o primã împrejurare. A ignora asemenea vrãjmași nu e deloc o dovadã de înțelepciune. Așa cum nu poți trece cu vederea capriciile unei fiice ale Evei, cu atît mai mult nu poți sã nu iei în seamã manifestările, uneori aparent negresive, ale formidabilei „leoaic-mute”, surde, la rugãminți „ale sfîșind cu cruzime, cum rumește un filosof mama-naturã. E apoi vorba de experiență. Cînd are în spate sute de mii de kilometri parcursi, pilotul trecut prin ciur și prin dirmon, știe cum sã facã fațã unor situații primejdioase, apãrute inopinat, deși vorba aia, trăiești o viațã (pe roți) și încã uneori te mai confrunți cu situații limitã cum le place unor automobilisti sã le numeascã, împrejurări de care nici nu visai sã le întîlnești, create cel mai adesea de simpaticii noștri parteneri de drum. Ignoranța la fel ca și cultura, inteligența, e doar fãrã limite. Cine se gîndea, de pildã, cã o mașinã micã cu pasageri cu tot sã nimereascã fãrã invitație într-o sufragerie, unde o familie tocmai servea prînzul

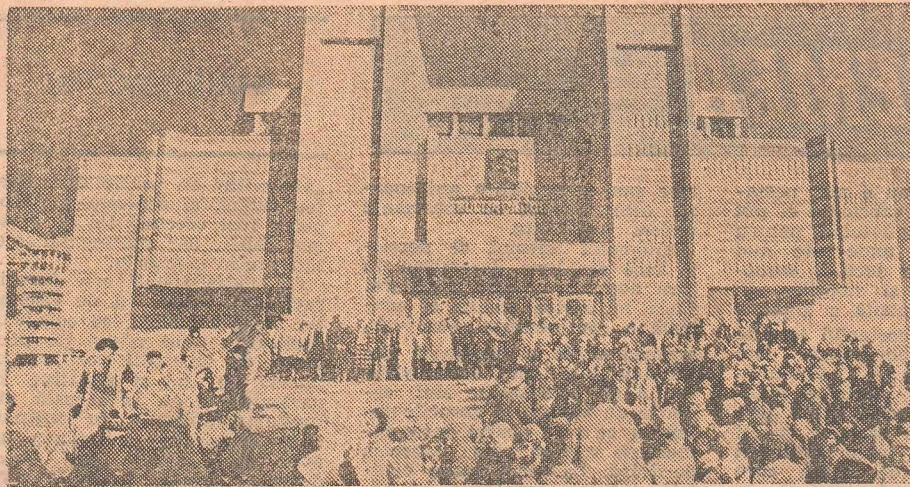
de duminică. Cum a ajuns acolo? Simplu, pilotul a „atacat” o curbă de forma acului de păr, acoperită cu polei, de o manieră în care un șofer cu cap nu intra în viraj nici în plină vară. Cap avea și cel în cauză, dar conținutul lui nu era nici măcar de calitate a doua. Era umplut probabil cu ceva deșeuri, rumeguș. O „vină” a avut-o fără îndoială și proprietarul frumoasei căsuțe de munte, căruia vărul său, i-a spus în mai multe rânduri: „Fii atent, vișoara asta a ta stă drept în calea mașinilor. Roșul țiglei le atrage ca pe un taur pinza sîngerie a toreadorului. S-o găsi vreun zăneacă să-ți pătrundă în locuință fără a-și cere permisiunea”. N-am de gînd să înșir toate împrejurările care impun un plus de precauție. Sînt multe. Am să mă opresc asupra uneia: atunci cînd șoferul are în mașină pasageri. Răspunsul la întrebare e la îndemîna oricui. Răspunderea pentru viețile celor din autoturism cu atât mai mult cînd e vorba de persoane apropiate celui de la volan și mai cu seamă de copii. De ce se grăbea așa șoferul automobilului de culoarea zmeurei, nu se știe. Nu ducea pe nimeni grav bolnav sau rănit la spital. Deși mergînd ireponsabil, șoferii au schimbat multor pasageri suferinzi statutul, transformîndu-l în decedați. Nu risca să „plărdă” condica la serviciu, nu era chemat la vreo avarie și nu participa la vreun alt gen de intervenții ce nu comportă întîrziere. Nici întînERICUL pînă la venirea căruia erau încă destule ore nu le

periclită călătoria. Nu era nici sub presiunea unor cerințe dictate de soacră, cu care unii gineri nu prea își permit să se joace, și nici măcar nu urmăreă să „prindă” începerea vreunui program la televizor, piesă de teatru sau meci de fotbal. Nu erau așteptați în vreo vizită să riște a provoca supărare sau îngrijorare gazdelor. Era exclusă și posibilitatea intruziei în vreo partidă de rummy, wist, bridge, canastă, pocher, unde lipsa unui partener e de natură cîteodată să-i indispuună pe cei ce așteaptă. De ce alerga atunci ca un... Dar să nu-l jignim și să-l numim simplu cu un cuvînt ce nu figurează măcar în dicționarul explicativ, ci e inventat de șoferi: viteziș. În mașină se așează, pe fotoliul din spate, mama pilotului, în brațe cu băiețelul acestuia, iar în dreapta șoferului, tinăra sa... nevastă, de doar douăzeci și patru de primăveri. Omul de la volan, un bărbat înalt, care îmbina frumusețea masculină a echipurilor romane cu forța unui gladiator, conducea încordat apăsînd aproape pînă la podea pedala. „De ce, mamă, alergi așa, doamnă ești la concurs, deși din cîte am citit, chiar și concurenții ăia de clasă superioară, sînt destul de circumspecți”. „Vreau să câștig, dar în același timp, n-am absolut nici un interes să mă culegă cu fărășul” gîndesc ei probabil. „Are vreo miză cursa noastră? Copilul nu-i bolnav, n-are temperatură, eu nu mă plîng de vreo criză renală sau să bat în lemn de ceva mai grav, Antoaneta e și ea bine. Atunci de ce fugim ca disperai? Ne provocă tensiune, îngrijorare, cu alte cu-

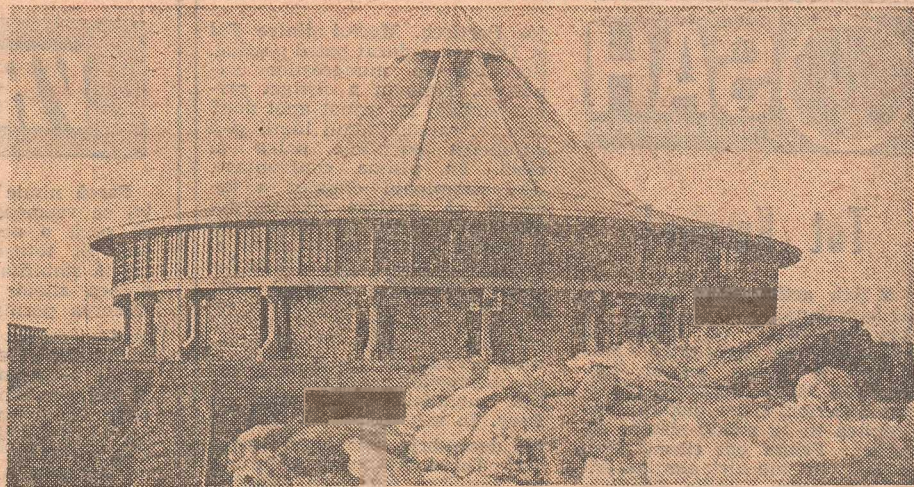
vinte, dispoziția bună în care eram se alterează pe măsură ce ne apropiem de ținta călătoriei noastre. Tu nu vezi cum îți fac semne cu luminile cei care vin dinspre munte? Alții ne claxonează, iar unii, vulgar, ce-i drept, ne arată pumnii! Soferul semănând cu învingătorul lui Hanibal, Scipio Africanul, așa cum arăta el în filme pe vremuri, zimbă într-un fel ce semnifică puținul preț ce-l dă opiniilor mamei. Îi răspunde întorcind ușor capul spre bancheta din spate: „Mamă dragă, fiecare cu ale lui, cu ce se pricepe. Mata ești cadru universitar, specialistă în anatomie. N-ar fi mai bine să-ți vezi de oase și de mușchi, vene, artere, nervi, și să mă lași pe mine cu soferia? Antocaneta e și ea „dintară“, cum se exprimă unii mai plastic la adresa stomatologilor. N-are deloc intenția să meargă pe patru roți, nici măcar pe trotinetă. Mă obligă, cineva să mă tirasc ca o omidă în spatele unei coloane de fricoși condusă, după cum observi, de un amărit de Trabant“. „Dar nici să pendulezi între 120 și 130“. „Autoturismul nostru cere viteza cu un milog“. „Dacă nu-l alergi ca lumea, mi-a spus un mecanic, abia atunci vei avea probleme cu el, domn inginer“. Universitara făcu un semn arătând că abandonează discuția. „Nu mai am argumente, condu cum vrei, dar ai în vedere că în mașină e un copilăș absolut inocent“. „Na, că mă făcuși și iresponsabil“. „Din acel moment, istorisea ulterior Antocaneta, după ce și-a revenit, la spital, soțul meu a început să se supere pe toți ce foloseau, într-un fel sau

altul, șoseaua. Pe biciclistul ce făcea din cind în cind o ușoară buclă, numindu-l năving, pe căruțașul ce i se părea că nu merge chiar pe dreapta, pe obraznicul din spate ce „chipurile, se apropia pericolos de mașina lui, pe cei din sens opus care-i aprindeau luminile. Îl deranjau femeile fricoase și nepricepute ce n-au ce căuta la volan, tinerii cărora li s-a dat, după opinia lui, prematur acces la automobile, bătrîni care și-au pierdut reflexele și reprezintă un pericol permanent pe drumuri. Din cind în cind obliga pe cite unul, venind din sens opus să intre în șanț pentru a-l feri. În altă secvență s-a strecurat „printre două mașini rulînd din direcții contrare mai, mai să le steargă. Mi-a fost frică să-i fac vreo observație. Riscam un răspuns jignitor și-l spoream irascibilitatea. Am în fața ochilor filmul ultimei secvențe. Se apropia vizibil de botul celui ce venea spre noi, corect, pe dreapta. Sconta probabil să-l scoată de pe șosea, dar omul conducea o mașină mare. Cînd l-am tamponat frontal, el oprise. Am auzit un zgomot formidabil și mi-am pierdut cunoștința. Soacra mea nu se știe dacă va supraviețui. A fost aruncată pe asfalt. Sotul meu e plin de fracturi. Antoniu n-a putut fi salvat. Împlinea peste o săptămînă un anisor. Eu am scăpat mai ușor“. Un zîmbet amar apăru pe fața palidă a tinerei, contrastînd puternic cu albul imaculat al pansamentelor care îi acoperă aproape întreg trupul.

VICTOR BEDA

Un teatru ce luminează precum Luceafărul

Cucuteni: neoliticul străjuit de grija contemporaneității

Desigur, cu arta ne putem împrieteni pretutindeni, indiferent unde ne-ar întâmpina însemnele ei. Cu totul altfel însă se petrece o asemenea întâlnire într-o ambianță somptuoasă, care ea însăși este o operă de artă, o bijuterie arhitectonică, de o geometrie perfectă, așa cum ne apare Teatrul pentru copii și tineret „Luceafărul” din Iași, o construcție modernă, rod al imbinării fericite între fantezie și rigoare. El oferă posibilitatea realizării unor spectacole totale, de toate genurile, având în sala mare, cu 500 de locuri, o scenă ce poate fi adaptată potrivit celor

mai diverse viziuni regizorale, cât și o sală-studio, mai mică deci, destinată în special reprezentațiilor cu marionete și păpuși, dar și recitalurilor de poezie. Desigur, cu arta te poți împrieteni pretutindeni, dar parcă altfel îți rămâne în memorie prima întâlnire cu un spectacol atunci când ai norocul să pășești în spațiul organizat cu bun gust al „Luceafărului”. Și totuși, cea mai mare admirație îți-o stănesc membrii acestui colectiv teatral, care, prin măiestria lor atrag spre artă, spre cultură, pe cei de vîrstă

fragede, preșcolari, adolescenți, pentru fiecare găsiindu-se în repertoriu lucrările adecvate, de mare interes, astfel încît numai anul trecut aproximativ 200 000 de spectatori i-au trecut pragul. Colectiv condus cu energie și multă dăruire de către Natalia Dănilă, alături de care se mai află, printre alții, actorii Ion Agachi, Nicolae Brehnescu, Simona Agachi, Constantin Ciofu, Ortansa Stănescu, Liviu Smântănică, Cristina Anca Ciubotaru, Doina Iarcucievici, Toma Hoge, Constantin Amuntencei, Emilia Prăjinaru,

Nina Dimitriu. Cu toții, într-un emoționant efort comun se străduiesc să descopere noi forme ale creației, nu de dragul experimentului, nu în sine, ci pentru a modela și a instrui și a pătrunde cît mai profund în conștiința celor cărora li se adresează. Și, desigur, atunci cînd ai la dispoziție acest unicat arhitectonic, învidiat și de alții de pe alte meridiane, și mai ai și o trupă excelentă, nu se poate ca să nu izbutescă o lucrare închinată formării umane în coordonatele frumuseții și ale culturii.

Emblemă

Cîteodată, clădiri somptuoase, cu mobilier scump, covoare de preț și tablouri de pictori celebri n-au norocul să rămînă în istoria civilizației și culturii unui neam. În schimb, case modest, cu interioare sărăcăcioase devin, la un moment dat, locul spre care se îndreaptă cu

venerație mii de oameni. Poșind în ambianțele respective, ei încearcă să înțeleagă mai mult din personalitatea celui care a trăit acolo, caută să-i descopere acestuia legăturile cu lumea. Una din aceste case rămase pentru totdeauna în istoria literaturii române și constituind obiectul unei ocrotiri izvorite din dragoste este bojdeuca lui Ion Creangă, a cărei restaurare a fost terminată în 1984. Dar, în nemărginita lor iubire pentru marea noastră povestitor, edilii ieșeni au avut inițiativa de a ridica, alături de bojdeuca, o clădire al cărei plan — inspirat din viața și opera lui Ion Creangă — a fost conceput de arhitectul Virgil Onofrei. Rostul noii construcții ridicate îndeeobi cu sprijinul membrilor O.D.U.S. și prin munca vo-

luntară a elevilor? Acela de a degreva bojdeuca de funcția ei expozițională și de a-i restitui funcția originală, de casă memorială. În fond, e vorba tot de o protejare. Iar între „casa veche” și „casa nouă” — care n-o estompează deloc pe prima, ci dimpotrivă, o pune mai bine în valoare — un amfiteatru în aer liber, cu o capacitate de 200 de locuri, poate servi oricînd la realizarea unor spectacole sau a altor manifestări culturale. Intregul ansamblu — la ridicarea căruia încă se mai lucrează — va deveni, cu siguranță, o emblemă pentru respectul pe care ieșenii l-au acordat și îl acordă, dintotdeauna, marilor valori ale neamului.

La Bojdeuca lui Creangă, tinerii Iașului pun temelia învățaturii.

Grupajul cu genericul „Iașul — vatră de muncă, creație și spirit” a fost realizat de GEORGE ARION ■ Fotografiile de PAUL AGARICI ■

Să ai în suflet primăvara

Amintirile lui Vasile Năftănăilă, legate de dragostea pentru flori, pornesc de la vârsta de cinci ani. De atunci de cînd își compara înălțimea cu cea a crinilor, ce străjuiau alea ce a pornea din prisma casei părinților din Ceptura. Mama sa a iubit întotdeauna florile, motiv pentru ca și iarna la ferestrele sale să se instaleze o permanență primăvară. Și își mai aduce aminte Vasile, cum le îngrijea și de cîtă bucurie i se umplea sufletul cînd le admirau vecinii ori cînd dăruia cîteva fire de gingașie și frumusețe, ca semn de prietenie. Și, iată că aceste momente ale copilăriei au prins rădăcini în sufletul lui Vasile Năftănăilă, au încolțit frumos, ajungînd, el, un profesionist demn de învidiat, descifrînd cu răbdare taina acestor fragile, dar neprețuite, simboluri ale iubirii și păcii. A lucrat trei ani la întreprinderea de sere „30 Decembrie”, iar de patru ani este șef de seră la Sera Boldești din cadrul G.I.G.C.L. Prahova — Secția sere, și parcuri Ploiești. Aici și-a format un colectiv bun, cu același drag pentru flori, și au creat o seră model pentru întreprinderi, gata oricînd să concureze cu o altă surată din țară.

Acum pe cei 3 000 mp, pe care se întinde Sera Boldești, domnește galbenul Super Freesiei și mireasma sa îmbătătoare, ce te fac să te simți într-o lume de vis, în care calci cu sfială printre razele soarelui, filtrate de

sticla ce te separă de frigul de afară, raze ce se împletesc cu razele țiguite din rodnicia pămîntului îngrijit cu migală de mîini pricepute și harnice. Nu e ușor sentimentul cu care aștepti explozia de culoare, după ce ai plantat în august 236 000 de bulbi. Dar, în sfîrșit, în ianuarie, chiar pe 5 ianuarie, cînd au părăsit serea primele flori din anul

acesta, poți respira ușurat, nu însă definitiv, pentru că iarna continuă iar mugurii își scot capul spre lumină pînă la sfîrșitul lui martie.

Inginerul coordonator Nicolae Alexandru, un om cu o experiență de optsprezece ani în cultura florilor de seră, cel care sprijină munca floricultorilor de la Sera Boldești cu sfaturi tehnice

de combatere a dăunătorilor, tehnologie, fertilizări, etc., susține că aici se obțin flori cu tija de 45—55 cm, cu 10—12 cupe pe inflorescență, în procent de 80 la sută, ceea ce se vede foarte bine cu ochiul oricărui vizitator, chiar neexperimentat. Calitatea extra, presupunînd o tija de 30 cm și 8 cupe, o reprezintă restul de 20 la sută din producția Serei Boldești. În aceste condiții deosebite, adaugă inginerul Nicolae Alexandru, au apărut și exemple ieșite din comun, cu inflorescență de talia 70—80 cm, cu 3—4 ramificații, ajungînd la 20—25 de cupe pe această plantă cu care ne-am obișnuit să fie atât de gingașă și fragilă. Pentru aceasta pregătirea bulbilor (produsi și selecționați aici) este esențială, chiar și în condiții de depozit fără microclimat, iar fertilizarea naturală a evitat sărăturarea solului, generînd o bună mărire și creștere a plantelor. Și rețineți, sintem atenționați, sint sere de tip vechi, unde se lucrează în sistem gospodăresc, fără grad mare de mecanizare, cum sint cele moderne din marile complexe.

Desigur că atunci cînd pășim într-o florărie și alegem florile preferate ne gîndim și la faptul că, dincolo de gingașia lor, se ascunde o muncă, pentru că ele nu cresc totuși ca păpădiile. Dar poate că puțin știm că urmărirea și menținerea temperaturilor într-o seră, afînarea permanență a pămîntului și aerisirea spațiului, menținerea umidității și îndepărtarea bolilor și dăunătorilor, lupta cu geamurile sparte de cîte o vijelie, din care ieși cîteodată și învins, avariile centralei termice pe care trebuie să le supplinești cu perdele de

fum, pînă în-le cite 48 de ore încontinuu, ca să salvezi viața florilor, pot face comparabilă munca în seră cu migala necesară realizării unor mecanisme extrem de fine și exacte.

Pe timpul verii, Vasile Năftănăilă și floricultorii sale, din care putem reține pe Olga Onescu, Aurelia Bocan și Ștefania Toma, care au peste șapte ani de experiență în această meserie, sau pe Valeria Zamfir și Elena Tican, de peste cincisprezece, plantează arbori, arbuști și material floricol pentru zonele verzi: pansele, belis, silene, miozotis, zinnie, tagetes, calistephus, crizanteme, tufănică, gladiole, tuberoze în pepiniera de 3 000 mp. Și nu este Vasile Năftănăilă omul să se teamă de greutate, dar un puț ca să-l asigure apa necesară acestei pepinieri e greu de rezolvat, dacă nu primește un mic ajutor de la cei care au aceste obligații materiale și parcă nici nu merită să te împiedici de cîteva metri de săpătură pe lângă munca celor ce mențin, aici la Boldești, un colț unde primăvara este continuă. Un colț în care cei interesați pot găsi material săditor (bulbi, bulbilli) și pot căpăta relații tehnice pentru reeditarea performanțelor.

Cîndva, cineva îmi spunea că e mare lucru să străbați un parc, dimineață, în drum spre locul de muncă. Vasile Năftănăilă mi-a adus aminte de aceste vorbe în varianta lui: „Cînd ieși din casă și treci printr-o alee cu flori altfel muncești în ziua aceea”. Iar el are șansa să muncească bine în fiecare zi. Și asta se vede!

VICTOR RĂDULESCU ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interloare: Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.